

АЙЗЪК
АЗИМОВ

АЗАЗЕЛ

КНИЖЕН ТИГЪР

АЙЗЪК АЗИМОВ АЗАЗЕЛ

Превод: Мая Савова, Радост Ванева

chitanka.info

ПРЕДГОВОР (АЗАЗЕЛ)

През 1980 г. един джентълмен на име Ерик Потър ме помоли да напиша поредица истории-загадки и да му предлагам по една месечно за списанието, което той издаваше. Аз приех, защото ми е много трудно да казвам „не“ на симпатични хора (а всички издатели, с които съм се срещал, са били все симпатични).

Първата история, която написах, беше от вида фантазия-загадка и в нея се разказваше за едно малко дяволче, високо около два сантиметра. Нарекох я „Равен резултат“, Ерик Потър я одобри и я публикува. Тя беше за един господин на име Грисулд, който е разказвач и трима мъже (между които и един герой в първо лице — това съм аз, въпреки че не се упоменавам по име), които са негови слушатели. Четиримата се срещат всяка седмица в „Юниън клуб“ и намерението ми бе да продължа да описвам историите на Грисулд, разказвани там.

Когато обаче се опитах да напиша втора история, в която да участва малкото дяволче от „Равен резултат“ (новата история бе озаглавена „Една песенна нощ“), Ерик каза „не“. Очевидно, мъничко фантазия е добре дошла веднъж, но той не искаше това да се превръща в навик.

Ето защо оставих „Една песенна нощ“ настрана и продължих да пиша поредицата от истории-загадки без каквито и да било примеси на фантазия. Тридесет от тези истории, които Ерик настояваше да не бъдат по-дълги от 2000–2200 думи, накрая бяха събрани в книгата ми "Загадките на „Юниън клуб“. В нея обаче не включих „Равен резултат“, тъй като ставаше дума за малък дявол и не подходеше на другите истории.

Междувременно мислех какво да правя с „Една песенна нощ“. Мразя да оставям неоползотворени неща и не можех да понеса това, което съм написал, да остане непубликувано. Ето защо отидох при Ерик Потър и го попитах: „Разрешаваш ли да публикувам някъде другаде оная «Песенна нощ», която ти отхвърли?“. „Разбира се, стига

да промениш имената на героите. Искам твоите истории за Грисулд да присъстват само в моето списание.“

Така и направих. Промених името на Грисулд в Джордж и запазих аудиторията му, но я сведох само до един слушател, героя в първо лице, който бях самият аз. Продадох „Една песенна нощ“ на „Списание за фантазии и научна фантастика“ („Ф и НФ“). После написах друга история от този род и вече замислях „Истории на Джордж и Азazel“. Азazel е името на дяволчето. Една история, озаглавена „Усмивката която погубва“, също продадох на „Ф и НФ“.

Но аз имах и собствено списание за научна фантастика — „Списание на Айзък Азимов за научна фантастика“, и Шона Макарти, която по онова време беше негов издател, се противопостави на това да давам мои художествени измислици на „Ф и НФ“.

Аз възразих: „Но, Шона, тези истории за Джордж и Азazel са фантазии, а нашето списание публикува само научна фантастика“. Тя отвърна: „Ами тогава превърни малкото дяволче с неговите магии в извънземно същество с напреднала технология и продай историите на мен“.

Послушах я и тъй като бях много запален по историите за Джордж и Азazel, аз продължих да ги пиша и включих осемнадесет от тях в тази книга. (Осемнадесет, защото без изискването на Ерик за краткост можех да направя историите за Джордж и Азazel два пъти по-дълги от „Грисулди“.)

Но отново не включих „Равен резултат“, защото тя няма вкуса на следващите истории. Макар и първоначален вдъхновител за две различни поредици, „Равен резултат“ имаше тъжната съдба да остане между два стола и да не пасне на нито един комплект от потомците си. (Както и да е, тя влезе в една антология и може би все пак ще се появи в бъдеще под някаква друга форма. Не съжалявайте прекалено много за нея).

Във връзка с историите има някои неща, които вероятно и сами бихте открили, но аз съм си бърборко.

1. Както вече споменах, не включих първата история за малкото дяволче, защото не подходеше на другите. Моята красива редакторка Дженифър Брел обаче настояваше, че е необходимо в първата история да се обясни как се срещаме с Джордж и как дяволчето за първи път е влязло в живота му. Тъй като Дженифър, която иначе е образец на

сладурана, не може да ѝ се устои, когато стисне малките си юмручета, аз написах историята „Двусантиметровото дяволче“, където се обяснява всичко, което тя искаше, и е поставена на първо място в книгата. Нещо повече, Дженифър реши, че Азazel непременно трябва да си бъде дяволче, а не извънземно, така че се върнахме обратно към фантазията. (Впрочем Азazel е библейско име и читателите на Библията обикновено го възприемат като име на дявол, макар че въпросът е малко по-сложен.)

2. Джордж е изобразен като безделник, а аз не харесвам безделниците. Все пак го намирам за обичлив, надявам се, че вие също ще го заобичате. Героят в първо лице (наистина Айзък Азимов) често е обиждан от Джордж и той неизменно го принася в жертва заради няколко долара, но аз не възразявам. Историите са добри и аз изкарвам от тях много повече пари, отколкото давам на Джордж — особено като се има предвид, че даването е художествена измислица.

3. Моля, имайте предвид, че историите са замислени като хумористични сатири и ако стилът ви се стори непривичен и „неазимовски“, това е направено нарочно. Помислете върху това предупреждение. Не купувайте книгата, ако очаквате нещо друго, за да не се ядосвате след това. И, между другото, ако случайно откриете някакво бегло влияние на П. Дж. Удхаус, повярвайте ми, че това не е случайно.

А. Азимов

ДВУСАНТИМЕТРОВТО ДЯВОЛЧЕ

Срещнах Джордж на някаква литературна сбирка преди доста години и той ми направи впечатление с особеното изражение на невинност и прямота, изписано върху неговото кръгло лице на мъж на средна възраст. Беше от хората, на които бихте поверили портмонето си докато отивате да поплувате.

Беше ме познал от снимките, отпечатани на гърба на моите книги, и ме поздрави зарадван, като ми обясняваше колко много харесва моите разкази и романи, което, разбира се, издигна в очите ми неговата интелигентност и вкус.

Ръкувахме се сърдечно и той ми се представи:

— Името ми е Джордж Битърнът.

— Битърнът — повторих аз в желанието си да го запомня по-добре. — Необичайно име.

— Датско е — поясни той — и е много аристократично. Аз съм потомък на Кнут, по-известен като Канут, датски крал, завладял Англия в началото на XI век. Един от прадедите ми е бил негов син, роден извън брачното ложе, разбира се.

— Разбира се — промърморих аз, въпреки че не виждах защо трябва да се разбира от самосебе си.

— Той бил наречен Кнут на баща си — продължи Джордж — и когато бил представен на краля, царственият датчанин се провикнал: „За бога, това ли е наследникът ми?“

— Не съвсем — отбелязал царедворецът, който дундуркал малкия Кнут, — тъй като е незаконороден и майка му е перачката, която вие...

— А-а — провикнал се кралят, — така е по-добре.

И оттогава той станал известен като Бетъркнут^[1]. Само с едно-единствено име. Аз съм наследил името си по пряка мъжка линия, само че превратностите на времето са го променили на Битърнът^[2].

И сините му очи ме загледаха с онова хипнотизиращо простодушие, което на допуска никакво съмнение.

— Ще се съгласите ли да обядваме заедно? — предложих аз и посочих към изискания ресторант, който явно бе предназначен за хора с дебели портфейли.

Джордж отговори:

— Не мислите ли, че това бистро е малко фрапантно и че закусвалнята от другата страна би могла...?

— Като мой гост — добавих аз.

Джордж присви устни и отвърна:

— Наистина, колкото повече се вглеждам в това бистро, толкова повече ми харесва с домашната си атмосфера. Добре, става.

По време на основното ядене Джордж продължи:

— Моят праядо Бетъркнут имал син, когото нарекъл Суейн. Хубаво датско име.

— Да, знам — потвърдих аз. — Името на бащата на крал Кнут било Суейн Раздвоената брада. В днешно време името обикновено се пише Свен.

Джордж се понамуси и каза:

— Няма нужда, драги, да парадирате със знанията си по този въпрос. Приемам, че разполагате с някакви остатъци от образование.

Почуствах се засрамен.

— Съжалявам.

Той махна великодушно с ръка, прощавайки ми, поръча още една бутилка вино и поде отново:

— Суейн Бетъркнут страшно си падал по младите жени — качество, което всички Битърнът са наследили, и имал много голям успех сред тях. Трябва да добавя — както и всички ние, неговите потомци. Съвсем достоверно се твърди, че много жени след раздялата с него поклащали глава и с възхищение казвали: „Ах, какъв е този Суейн“. Той е бил също така и архимаг.

След кратка пауза Джордж рязко запитва:

— Знаете ли какво е архимаг?

— Не — излъгах аз, за да не парадирам отново със знанията си по обиден за него начин. — Кажете ми.

— Архимагът е майстор магьосник — поясни Джордж, издавайки звук, подобен на въздишка на облекчение. — Суейн изучавал тайнствени и забранени изкуства. Това е било възможно тогава, преди да се появи целият този отвратителен скептицизъм. Той е

бил погълнат от идеята да издири начина за убеждаване на младите дами да се държат благородно и смирено, което е украса на женствеността, и да обуздават своята вироглавост и опърничавост.

— Аха — разбиращо казах аз.

— За това той се нуждаел от дяволи и усъвършенствувал начин да ги призовава, като горял някакви сладки билета и произнасял полузабравени чудодейни имена.

— И действало ли е това, г-н Битърнът?

— Наричайте ме Джордж, моля. Разбира се, че е действало. Той често се оплаквал, че жените по негово време били упорити като магарета и много твърдоглави и с нелюбезни забележки за естеството на зачатията му оспорвали твърдението му че е внук на крал. Затова разполагал с цяла сюррия дяволи, които работели за него. Щом дяволът си свършил работата, те вече били убедени, че извънбрачният син си е съвсем естествен.

— Сигурен ли си, че е било така, Джордж? — попитах аз.

— Напълно, тъй като миналото лято намерих негов свитък с рецепти за призоваване на дяволи. Открих го в старинен английски замък, който сега е в руини, но навремето е принадлежал на нашето семейство. Бяха точно изброени билките, начина на изгарянето им, стъпките, чудодейните имена, интонациите. Всичко. Беше написан на староанглийски — англосаксонски, нали разбираш, — но аз съм между другото и лингвист.

В думите ми се долавяше известен, макар и смекчен, скептицизъм:

— Шегуваш се — казах аз.

Той ме изгледа високомерно.

— Защо мислиш така? Предполагаш, че се занасям? Това е автентичен свитък. Сам опитах рецептите.

— И се сдоби с дявол.

— Да, наистина — потвърди той, като посочи изразително към горното джобче на самото си.

— Вътре ли е?

Джордж докосна джобчето и тъкмо да кимне с глава, когато пръстите му явно напипаха нещо важно или пък може би не успяха да напипат нищо важно. Той надникна вътре.

— Отишал си е — в гласа му звучеше недоволство. — Дематериализирал се е. Но не можеш да му се сърдиш. Снощи беше с мен, защото му беше интересно на сбирката, нали разбираш. Дадох му малко уиски с един капкомер и то му хареса. Може би му хареса повечко, защото в бара налетя да се бие с един папагал в клетка и започна да цвърчи обидни имена. За щастие заспа преди засегнатата птица да си отмъсти. Тази сутрин не беше в най-добра форма и предполагам, че си е отишъл в къщи, кой знае къде, за да се възстанови.

Нещо у мен се възбунтува. Наистина ли очаква да повярвам на всичко това?

— Искаш да кажеш, че имаш дявол в горния джоб на самото си?

— Бързо се ориентираш в ситуацията — каза Джордж — и това е похвално.

— Колко е голям?

— Два сантиметра.

— Но това е по-малко от един инч.

— Точно така. Един инч е 2,54 сантиметра.

— Че какъв дявол може да е той, след като е само два сантиметра?

— Малък — уточни Джордж, — но, както се казва в старата поговорка, по-добре малко дяволче, отколкото никакво.

— Зависи от отношението му.

— О, Азazel — така се нарича той — е приятелски настроен дявол. Подозирам, че в неговите среди го гледат отвисоко, защото много иска да ми направи впечатление със своето могъщество, без да ме направи богат, както би трябвало при едно истинско приятелство. Той твърди, че силата му трябва да бъде използвана само за добро на другите.

— Хайде, Джордж, това съвсем не е философията на ада.

Джордж постави пръст на устните си.

— Не говори подобни неща, брат. Азazel би се почувствал безкрайно засегнат. Той твърди, че неговата страна е гостоприемна, почтена и високо цивилизована и говори с огромно уважение за своя владетел, когото не назовава по име, а нарича просто „Всичко във всичко“.

— И наистина ли върши добрини?

— Винаги когато може. Вземи случая с моята кръщелница Джунипър Пен.

— Джунипър Пен?

— Да. Мога да предположа по пламъка на любопитство в погледа ти, че искаш да чуеш историята и аз с удоволствие ще ти я разкажа.

Джунипър Пен — започна Джордж — беше будна второкурсничка в колежа, когато започна историята, която ти разказвам — невинно, сладко момиче, прехласнато по баскетболния отбор, където абсолютно всички бяха високи, красиви млади мъже.

Един от отбора, с когото комай бяха най-силно свързани нейните момински фантазии, бе Лиандър Томсън — висок, дългокрак, с големи ръце, които обгръщаха баскетболната топка или всичко друго с размера и формата на баскетболна топка, което би могло да дойде на ума на Джунипър. Той безспорно беше обектът на неистовите ѝ писъци, когато тя се намираше сред публиката на някоя от спортните срещи.

Тя ми разправяше за сладките си мечтания — както всички млади жени, дори и онези, които не са мои кръщелници, имаше навика да си споделя с мен. Моето сърдечно, но достойно поведение предразполагаше към доверие.

— О, чичо Джордж — възкликваше тя, — може би не е лошо, че си мечтая за бъдеще, свързано с Лиандър. Аз отсега го виждам като най-великия баскетболен играч в света, като върха и каймака на най-добрите професионалисти, като човек, подписал дългосрочен високоплатен договор. Не че искам много. От живота искам само малка, обвита с бръшлян къща с малка градинка, която се простира докъдето ти стига погледът, семпличка прислуга, организирана в отряди, дрехи, подредени по азбучен ред за всеки ден от седмицата и за всеки месец от годината, и...

— Малка моя — прекъснах аз очарователното ѝ бърборене, — само едно петънце загрозява твоята картина. Лиандър не е толкова добър баскетболист, че да получи предложения за огромни заплати.

— Това е нечестно — развълнувано отвърна тя. — Защо да не е добър баскетболист?

— Защото така е устроен светът. Защо не отдадеш младежките си предпочитания на някой, който наистина е добър баскетболист? Или пък на някой млад, честен брокер от Уолстрийт, който случайно има достъп до важна информация?

— И аз съм си задавала този въпрос, чичо Джордж, но си харесвам Лиандър най-много от всички. Понякога, като си помисля за него, си казвам: „Наистина ли парите са толкова важно нещо?“

— Ш-ш-т, малка моя — стреснато казах аз. Днешните жени са невероятно откровени.

— Но защо да нямам също така и пари? Какво толкова искам?

Наистина, какво пък толкова? В края на крайщата имах си собствен дявол. Вярно е, че беше малко дяволче, но сърцето му беше голямо. Той, разбира се, сигурно би пожелал да помогне на истинската любов, за да грейне светлина и да се обсипят с благодат две души, чиито сърца бият в едно при мисълта за взаимните целувки и общите пари.

Азazel ме изслуша внимателно, когато го призовах чрез съответните заклинания. — Не, не мога да ти ги кажа. Нямах ли чувство за елементарна етика? — Както вече казах, той слушаше, но не долавях онова истинско съчувствие, което очаквах. Предполагам, че го бях откъснал от някакво занимание, нещо от рода на турска баня, защото беше загърнат в мъничка хавлиена кърпа и потреперваше. Гласът му звучеше по-високо и по-пискливо отвсякога. (Всъщност не мисля, че това наистина е неговият глас. Предполагам, че той общува чрез някакъв вид телепатия, но аз чувах или си въобразявах, че чувам пискливо гласче.)

— Какво е това баскетболна топка? — запита той. — Топка, оформена като кошница?^[3] Ако е така, какво е пък това кошница?

Опитах се да му обясня, но тъй като той е дявол, може да се държи доста особено. Продължи да ме гледа втренчено, сякаш не му обяснявах всеки детайл от играта с кристална яснота.

Накрая попита:

— Възможно ли е да видя баскетболен мач?

— Разбира се. Мач има довечера. Аз имам билет от Лиандър, а ти можеш да дойдеш в джоба ми.

— Чудесно — зарадва се Азazel. — Повикай ме пак, когато си готов за тръгване. Сега трябва да си довърша зимджига. —

предположих, че той има предвид турската баня — и изчезна.

Трябва да призная, че много се дразня, когато някой поставя своите дребнави и тесногръди проблеми пред великите проблеми, с които съм ангажиран — това ми напомня, драги, че келнерът се опитва да привлече вниманието ти. Струва ми се, че е готов със сметката. Моля те, вземи я и ме остави да продължа историята.

Отидох на баскетболната среща онази вечер и Азazel беше с мен в джоба ми. Той постоянно надничаше от ръба на джоба, за да може да следи играта, и вероятно би представлявал любопитна гледка, ако някой го беше забелязал. Кожата му е светлочервена, а на челцето си има две рогчета. За късмет, разбира се, той не се показва целия, тъй като дългата му сантиметър мускулеста опашчица е неговата най-забележителна и най-гадна особеност.

Самият аз не съм кой знае колко голям познавач на баскетбола и затова по-скоро оставих на Азazel да си изясни смисъла на онова, което се разиграваше. Неговата интелигентност, макар по-скоро дяволска, отколкото човешка, беше удивителна.

Сред мача той ми каза:

— Доколкото успях да проумея от поведението на непохватните и напълно безинтересни дългучи на терена, оживление настъпваше всеки път, когато онази странна топка минава през обръча.

— Точно така — похвалих го аз. — Ти отбеляза точка, нали разбираш.

— Значи твоего протеже би станал велик играч на тази глупава игра, ако промушва топката през обръча при всеки свой опит?

— Точно така.

Азazel замислено изви опашката си.

— Това няма да е трудно. Необходимо е само да наглася рефлексите му, за да може да преценява точно ъгъла, височината, силата...

Той за момент изпадна в мълчалив размисъл и след това каза:

— Да видим сега. Записах си неговия личен комплекс на координация по време на играта... Да, може да стане. Всъщност вече е станало. Твоят Лиандър няма да има повече проблеми с вкарването на топката в кош.

Изпитвах известно вълнение докато чаках следващия мач. Не споменах и дума пред малката Джунипър, защото никога дотогава не

бях използвал дяволската сила на Азazel и не бях напълно сигурен дали постъпките му ще се покриват с думите му. Освен това исках да я изненадам. (Както после се оказа, тя беше толкова изненадана, колкото и самият аз.)

Най-накрая денят на срещата настъпи и това беше Големият Мач. Нашият местен колеж, Нърдсвил Тек, в чийто баскетболен отбор Лиандър беше мъждукащо светило, играеше срещу върлинестите побойници от „Ал Капоне колидж рифърмътъри“ и се очакваше това да бъде един епичен двубой.

Колко епичен, никой не предполагаше. Петицата на „Капоне“ се понесе в начална атака, а аз следях Лиандър отблизо. Той като че ли не знаеше какво да прави и отначало ръцете му сякаш изпуснаха топката, когато се опитваше да дриблира. Рефлексите му, предположих аз, са толкова променени, че в началото просто не може да контролира мускулите си.

Но после, изглежда, свикна с новото си тяло. Той сграбчваше топката и тя сякаш се изплъзваше от ръцете му — но пък как се изплъзваше! Описваше полукръг във въздуха и попадеше точно в центъра на коша.

Диво ликуване разтърси трибуните, докато Лиандър гледаше втренчено и сякаш се чудеше какво се е случило.

Каквото се случи, се случваше отново и отново. Само да докоснеше Лиандър топката и тя политаше. Издигнеше ли се достатъчно, изведнъж завиваше и попадеше в мрежата. Всичко ставаше толкова бързо, че никой изобщо не успя да забележи Лиандър да се прицелва или да полага най-малко усилие. Възприемайки това като истинско майсторство, тълпата стана още по-истерична.

Но тогава естествено се случи неизбежното и играта се изроди в пълен хаос. Трибуните изригнаха невъобразими крясъци; раздърпани и с разбити носове привърженици на „Капоне“ отправяха яростни пренебрежителни забележки и навсякъде сред публиката се развихряха юмручни схватки.

Онова, което не успях да кажа на Азazel, мислейки си, че то се разбира от само себе си, и което Азazel не успя да осъзнае, бе че двата коша на игрището не са идентични: единият е нашият кош, а другият е на гостите и всеки играч се цели в коша на противника. След като Лиандър докопаше баскетболната топка, тя с цялото си окаяно

невежество на неодушевен предмет влизаше в по-близкия кош. Резултатът се променяше всеки път, когато Лиандър улучваше погрешния кош.

Той продължи да играе така въпреки любезните забележки на нърдсвилския треньор Клос „Поп“ Макфанг, които той изкрещяваше пронизително през пяната, покрила устните му. Поп Макфанг стисна зъби с въздишка на тъга, че трябва да извади Лиандър от играта, и се разрида, когато махнаха пръстите му от гърлото на Лиандър, за да може наистина да бъде отстранен.

Моят приятел Лиандър никога повече не стана същия както преди. Естествено бях си помислил, че той ще потърси изход в пиенето и ще стане заклет и умислен пияница. Това бих могъл да го разбера. Той обаче падна още по-ниско. Отдаде се на учение.

Под изпълнените с презрение, а понякога дори и със съжаление погледи на състудентите си той препускаше от лекция на лекция, зарови глава в книгите и се потопи в усойните дълбини на университета.

И през цялото това време, въпреки всичко, Джунипър не се отдели от него. „Той има нужда от мен“, казваше тя със замъглен от непролетите сълзи поглед. Жертвайки всичко, тя се омъжи за него след дипломирането му. Продължи да бъде с него дори когато той затъваше все повече и повече, за да стигне до самото дъно и да бъде заклеймен с докторска титла по физика.

Лиандър и Джунипър живеят в малък апартамент някъде на запад. Той преподава физика и, доколкото ми е известно, прави изследвания в областта на космогонията. Печели по 60 000 долара годишно и онези, които го познаваха докато още бе почитан нехранимайко, говореха за него като за вероятен кандидат за Нобелова награда.

Джунипър никога не се оплака и остана вярна на своя паднал идол. Нито с дума, нито с действие тя не изрази съжаление, че е загубила нещо, но не би могла да измами стария си кръстник. Знаем много добре, че понякога си мисли с тъга за обраслата с бръшлян къщичка, каквато никога няма да има, за хълмовете и далечните хоризонти на малкото имение от мечтите си.

— Това е историята — заключи Джордж, протягайки ръка за рестото, което келнерът бе донесъл, и си направи препис на общата сума на сметката от чека на кредитната карта (предполагам, за да може да я използва за намаляване на данъците).

— Ако бях на твое място — добави той, — бих оставил голям бакшиш.

Така и сторих. Бях леко замаян, след като Джордж се усмихна и си отиде. Наистина не ме интересуваше, че ми отмъкна рестото. Дойде ми наум, че Джордж спечели само един обяд, докато аз се сдобих с история, която бих могъл да разкажа като моя собствена и която щеше да ми възмезди многократно разходите за обяда.

Всъщност аз реших да продължа да обядвам с него от време на време.

[1] Бетър (англ.) — по-добър. ↑

[2] Битърнът (англ.) — горчив орех. ↑

[3] Баскет (англ.) — кошница, кош; бол (англ.) — топка. ↑

ЕДНА ПЕСЕННА НОЩ

По стечение на обстоятелствата имам приятел, който намеква, че може да призовава духове от необятните дълбини.

Или поне един дух — мъничък, със строго ограничена сила. Той говори за него, но само на четвъртото уиски със сода. Това е деликатна точка на равновесие — на третото питие той не знае нищо за духове, на петото заспива.

Мислех, че онази вечер е достигнал нужното равнище и затова му казах:

— Спомняш ли си онзи твой дух^[1], Джордж?

— Ъ? — Измуча Джордж, вгледан в питието си, сякаш учуден защо би трябвало да си спомня.

— Не става дума за питието ти — поясних аз. — За мъничкия дух, висок към два сантиметра, за когото ти веднъж ми разказа, че си успял да призовеш от някакви други светове. Онзи с параестествените сили.

— А — спомни си Джордж, — Азazel. Това, разбира се, не е неговото име. Не бих могъл да произнеса истинското му име, струва ми се, но аз така си го наричам. Спомням си го.

— Често ли го използваш?

— Не. Опасно е. Твърде опасно е. Винаги си подложен на изкушението да си играеш със силата. Самият аз съм внимателен, страшно внимателен. Както знаеш, аз съм благороден човек. Затова веднъж го призовах да помогне на един приятел. Какви поразии станаха! Страхотии! Просто не искам да си спомням.

— Какво стана?

— Предполагам, че ще ми олекне, ако го изтръгна от гърдите си — каза замислено Джордж. — То обича да ме мъчи...

Тогава бях доста по-млад — започна Джордж. — а на млади години жените са важна част от живота на човека. Сега изглежда

смешно, като хвърлям поглед назад, но съвсем ясно си спомням, че по онова време имаше голямо значение с коя жена си.

Всъщност бъркаш в голяма торба и е почти все едно какво ще извадиш, но в онези дни...

Имах приятел — Мортънсън, Андрю Мортънсън. Мисля, че не го познаваш. През последните години не съм го виждал често.

Той много си падаше по една жена. Казваше, че била ангел. Не могъл да живее без нея. Тя била единствена във вселената и без нея светът бил като неугледни късчета бекон, потопени в грес. Нали знаеш как говорят влюбените.

Бедата бе, че тя го заряза окончателно, при това по особено жесток начин и без уважение към неговото самочувствие. Унижи го напълно, като пред очите му тръгна с друг, щракна с пръсти под носа му и се надсмя безсърдечно над сълзите му.

Нямам предвид, че е постъпила буквално така. Просто се опитвам да пресъздам впечатлението, което той ми внуши. Той седеше тук и пиехме заедно, в същата тази стая. Сърцето ми се обля в кръв от жалост към него и казах:

— Съжалявам, Мортънсън, но не можеш да продължаваш така. Когато престанеш да мислиш за нея, ще ти стане ясно, че тя е една обикновена жена. Ако погледнеш на улицата, ще видиш колко много такива ще минат покрай теб.

Той отвърна горчиво:

— Възнамерявам отгук нататък да водя живот без жени, приятелю. Освен жена ми, разбира се, която от време на време не мога да пренебрегна. Но искам да си отмъстя по някакъв начин на тази жена.

— На жена си? — учудих се аз.

— Не, не, защо на жена си? Искам да направя нещо на онази жена, която ме отхвърли така безсърдечно.

— Какво например?

— Да пукна, ако знам — отвърна той.

— Може би аз ще мога да ти помогна — предложих аз, тъй като сърцето ми все още кървеше заради него. — Мога да използвам помощта на дух с доста необикновена сила. Малък дух, разбира се — присвих палец и показалец на по-малко от един инч, за да може да добие представа за този, който единствен би могъл да свърши работа.

Разказах му за Азazel и той, разбира се, ми повярва. Забелязал съм, че съм много убедителен, когато разказвам нещо. А когато ти, драги, разказваш някоя история, атмосферата на недоверие, която се спуска над стаята, е толкова плътна, че можеш да я режеш с трион. Не може да се сравни една репутация на честност с едно излъчване на искрена прямота.

Докато разказвах, очите му блестяха. Попита ме може ли да стане така, че Азazel да й направи нещо, за което бих го помолил.

— Само ако е нещо прилично, драги. Надявам се, че нямаш предвид да започне да мирише лошо или когато говори, от устата й да изскачат попови лъжички.

— Разбира се, че не — отвърна възмутен Мортънсън. — Ти за какъв ме мислиш. Тя ме дари с две щастливи години, все пак, и искам да й се отплатя. Казваш, че твоят дух имал ограничена сила?

— Той е мъничък — повторих аз и отново присвих палеца и показалеца си.

— Би ли могъл да я надари с превъзходен глас? За известно време, искам да кажа. Поне за едно представление.

— Ще попитам.

Предложението на Мортънсън звучеше джентълменски. Бившата му любовница пееше кантати в местната църква, ако това е правилният израз. По онова време проявявах интерес към музиката и често посещавах тези концерти (като внимавах да отбягвам касичката за помощи, разбира се). Наслаждавах се на нейното пеене, а и публиката го приемаше достатъчно вежливо. Мислех си тогава, че нейният морал не подхожда твърде на обстановката, но Мортънсън ми обясни, че за сопраните правели изключение.

И така, аз се посъветвах с Азazel. Той искаше да помогне, без онези глупости, нали се сещаш — да иска душата ми в замяна. Спомням си, че веднъж попитах Азazel дали иска душата ми, а той дори не знаеше какво е това. Попита ме какво искам да кажа, но аз също не знаех какво значи точно. Той е едно толкова малко създание в собствената си вселена, че му се струваше голям успех да прехвърля теглото си в нашата вселена. Той обича да помага.

Азazel каза, че можел да успее за около три часа и когато предадох новината на Мортънсън, той отговори, че това би било прекрасно. Избрахме вечер, когато тя щеше да пее Бах или Хендел или

един от онези стари дрънкачи на пиано и щеше да има дълго и впечатляващо соло.

Нея вечер Мортънсън отиде в църквата, аз, разбира се, също отидох. Чувствах се отговорен за онова, което щеше да стане, и мислех, че е по-добре да съм там, за да овладявам положението.

Мортънсън съобщи мрачно:

— Присъствах на репетицията. Тя си пееше както винаги; нали се сещаш, като че ли някой я настъпва по опашката

Той обичаше така да описва гласа ѝ. Небесна музика, казваше той по-рано, и всичко останало е несравнимо. Но след като беше изоставен, преценката му се промени.

Аз вперих в него критичен поглед.

— Не бива да се говори така за жена, която се опитваш да дариш с велика дарба.

— Точно така е. Искам гласът ѝ да звучи перфектно. Наистина перфектно. А сега, когато любовното заслепение премина, виждам, че тя е твърде далеч от това. Мислиш ли, че твоят дух ще може да се оправя?

— Промяната няма да започне преди 8:15 часа. — Жегна ме мисъл на подозрение. — Нали не искаш гласът ѝ да звучи перфектно по време на репетицията, а след това публиката да се разочарова?

— Не съм имал такова намерение — отвърна той.

Концертът започна малко по-рано и когато тя излезе с бялата си рокля, за да запее, беше точно 8:14 часа по стария ми джобен часовник, който никога не изостава с повече от две секунди. Тя не беше от крехките сопранчета; скроена беше щедро и мащабно и притежаваше огромни възможности за онзи вид резонанс, необходим за високите ноти, с които да заглушава оркестъра. Когато поемаше няколко галона въздух, с които да направи това, въпреки пластове текстилни материали можех да видя какво харесваше Мортънсън в нея.

Тя започна на обичайното си равнище и после, точно в 8:15, като че ли ѝ се прибави нов глас. Забелязах как тя подскочи, учудена от онова, което чува, а едната ѝ ръка, поставена на диафрагмата, сякаш завибрира.

Гласът ѝ се извиси. Сякаш се бе превърнал в съвършен орган. Всяка нота, създадена в този момент, звучеше перфектно, в сравнение

с нея всички други ноти на същата височина и качество бяха невзрачни копия.

Всяка нота отекваше с точно необходимото вибрато, ако това е подходящият израз, като се разрастваше или намаляваше, подчинена на огромна сила и контрол.

А с всеки следващ звук тя ставаше все по-добра. Органистът не гледаше в нотите, и, не мога да се закълна, но мисля, че престана да свири. Дори и да свиреше, аз не бих го чул. Нямаше начин човек да чуе каквото и да било по време на нейното пеене. Нищо друго освен нея.

Изненадата изчезна от лицето ѝ и на нейно място се появи екзалтация. Тя остави настрана нотите, които държеше; нямаше нужда от тях. Гласът ѝ пееше от само себе си, без тя да го контролира или направлява. Диригентът стоеше като вкаменен и всички от хора сякаш бяха онемели.

Когато солото свърши, хорът прозвуча почти като шепот, като че ли всички се срамуваха от гласовете си и се притесняваха да ги отпуснат в същата църква, същата вечер.

Останалата част от програмата бе изцяло нейна. Когато тя пееше, звучеше само нейният глас, дори и някой друг да пригласяше. Когато тя не пееше, сякаш ни обгръщаше мрак и не можехме да понесем липсата на светлина.

Знаеш, че в църква не е прието да се ръкопляска, но този път, след като тя свърши, всички станаха прави сякаш някой ги вдигна на крака с един единствен кукловодски конец и започнаха да аплодират. Беше ясно, че няма да спрат цяла вечер, докато тя не запее пак.

И тя наистина запя отново, звучеше само нейният глас, а органът прошепваше колебливо, прожекторите бяха устремени към нея; не се виждаше никой друг от хора.

Никакво усилие. Нямаме представа колко лесно ставаше всичко. Аз извърнах глава да не чувам звука, за да се опитам да проследя дишането ѝ, да уловя как си поема въздух, да се учудвам колко дълго може да държи една нота при пълна мощност само с едни дробове.

Но всяко нещо има край. Дори и аплодисментите. Едва тогава осъзнах, че до мен седи Мортънсън с блеснали очи, а цялото му същество е изпълнено с нейното пеене. Едва тогава започнах да разбирам какво се е случило.

Все пак аз съм прав като Евклидова линия и при мен няма криволичене, така че не можеше да се очаква да разбере какво цели той. Ти пък, който си такъв хитрец, че можеш да тичаш по спираловидна стълба без да правиш завои, ще схванеш от пръв поглед неговата цел.

Тя бе пяла съвършено, но никога вече нямаше да пее така. Все едно, че бе сляпа по рождение и бе прогледнала само за три часа — да види всичко, което може да се види, всички цветове, форми и чудеса, които ни заобикалят и на които ние не обръщаме внимание, защото толкова сме свикнали с тях. Представи си да можеш да видиш всичко в пълния му разкош и величие само за три часа — и след това отново да станеш сляп!

Би могъл да понесеш слепотата, ако не познаваш нищо друго. Но да опознаеш другото за малко и след това отново да потънеш в мрак? Кой би го понесъл?

Тази жена никога повече не запя, разбира се. Но това е само едната страна. Истинската трагедия бе за нас, хората от публиката.

Наслаждавахме се на съвършена музика в продължение на три часа, на наистина съвършена музика. Мислиш ли, че слухът ми някога би понесъл по-лоша музика от тази?

Оттогава съм като глух за тоновете. Неотдавна отидох на един от онези рок фестивали, които сега са толкова популярни, за да проверя себе си. Няма да ми повярваш, но не можах да различа нито една мелодия. Всичко ми приличаше на шум.

Единствената ми утеха е, че Мортънсън, който слушаше най-вгълбено и съсредоточено, е най-зле от другите. Той ходи постоянно със запушалки в ушите. Не може да понася никакъв звук, по-силен от шепот.

Така му се пада!

[1] Спирит (англ.) — дух; алкохолно съдържание. ↑

УСМИВКАТА, КОЯТО ПОГУБВА

Преди време запитах моя приятел Джордж на чаша бира (той пиеше бира, аз пиех джинджърейл):

— Как е твоето дребосъче напоследък?

Джордж твърди, че винаги има на разположение едно двусантиметрово дяволче. Никога не мога да го накарам да си признае, че лъже.

Той ме изгледа съкрушително и отвърна:

— О, да, ти си единственият, който знае за него! Надявам се, че не си казал на никого!

— Нито думица — уверих го аз. — Напълно достатъчно е, че аз те мисля за луд. Няма нужда друг да си мисли същото и за мен. (Освен това, доколкото знам, той е разказал най-малкото на още поне половин дузина хора за дяволчето, така че няма смисъл аз да проявявам недискретност.)

Джордж каза:

— Не бих искал да притежавам неприятната ти способност да вярваш в нещо, което не разбираш — а ти и не разбираш кой знае колко, — дори и срещу стойността на половин кило плутоний. А онова, което остане от теб, ако моят дявол някога разбере, че си го нарекъл дребосъче, няма да струва и колкото едно атомче плутоний.

— Успя ли да научиш истинското му име? — попитах аз, необезпокоен от тази страхотна заплаха.

— Не. То е непроизносимо от ничии земни уста. Преводът, както той ми обясни, е нещо от рода на: „Аз съм Царят на царете; погледни моите дела, ти могъщи, и се отчай“ — това е лъжа, разбира се — каза Джордж, втренчен в бирата си. — Той е дребна риба в собствения си свят. Затова е толкова отзивчив тук. В нашия свят, с неговата примитивна технология, той има възможност да се прояви.

— Проявявал ли се е напоследък?

— Да, ако искаш да знаеш — отговори Джордж с въздишка и вдигна светлите си сини очи към мен. Проскубаните му бели мустаци

бавно се върнаха на мястото си след тайфуна, предизвикан от силното издишване.

Всичко започна от Рози О'Донъл — захвана Джордж, — приятелка на една от моите племенници, общо взето прелестно малко същество.

Тя имаше сини очи, лъчисти почти колкото моите, червеникаво-кафяви коси, дълги и буйни; възхитително малко носле, обсипано с лунички по начин, харесван от всички, които пишат романи; грациозна шия, стройна фигура, умерено пищна, пропорционална и възхитителна с обещанието си за наслади.

Разбира се, всичко това представляваше чисто интелектуален интерес за мен откакто стигнах възрастта, при която се проявява дискретност за точния брой на годините, и сега се обвързвам с последиците на физическото привличане само когато жените настояват за това, което, благодаря на съдбата, се случва не по-често от някой и друг уикенд.

Освен това Рози се беше омъжила и кой знае защо искрено обожаваше мъжа си — едър ирландец, който не се и опитваше да прикрие мощните мускули и лошия си характер. Макар да няхах съмнения, че бих се справил с него на по-млади години, тъжният факт си бе налице — аз вече не съм на тия години, въпреки че не съм ги прехвърлил много.

Ето защо възприемах с известно недоумение склонността на Рози да ме бърка с някоя от близките си приятелки на своята възраст и да ме превръща в обект на моминските си изповеди.

Не че я виня, нали разбираш? Моята природна гордост и фактът, че по външност неизбежно напомням на хората някой или неколцина от благородните римски императори, автоматично привлича красивите млади жени към мен. Въпреки всичко аз никога не съм си позволявал нещата да отиват твърде далеч. Винаги запазвах достатъчно разстояние между Рози и мен, защото не желяех сплетни или преиначени разкази да достигнат да несъмнено огромния и вероятно злонравен Кевин О'Донъл.

— О, Джордж — каза Рози един ден, пляскайки радостно с малките си ръчички, — нямаш представа какъв сладуран е моят Кевин

и колко щастлива съм с него. Знаеш ли какво прави той?

— Не съм убеден — започнах аз предпазливо, очаквайки неделикатни разкрития, — че ти трябва да...

Тя не обърна внимание на думите ми.

— Той има навика да си сбръчква носа, а очите му да заискриват и да се смее лъчезарно, докато всичко наоколо започне да изглежда щастливо. Сякаш целият свят се превръща в златен слънчев лъч. О, само ако го имах на снимка такъв. Опитах се да го снимам, но никога не мога да го уловя точно в такъв момент.

— Защо не се задоволиш с реалния, мила моя? — запитах аз.

— Ами? — тя се поколеба, след това отвърна с най-очарователната руменина, избила по лицето ѝ, — той невинаги е такъв, разбираш ли. Той има много тежка работа на летището и понякога се прибира у дома изтощен и капнал от умора и тогава става леко докачлив и начумерен. Ако имам снимката му какъвто е в действителност, това би било голяма утеха за мен. Такава утеха.

И сините ѝ очи плувнаха във влагата на непролетите сълзи.

Трябва да призная че почувствах непринуден подтик да ѝ разкажа за Азazel (така го наричам, защото нямам намерение да използвам неговия превод на истинското му име) и да ѝ обясня какво той би могъл да стори за нея.

Аз обаче съм неизказано дискретен — нямам и най-беглата представа откъде ти си успял да узнаеш за моя дявол.

Освен това за мен беше лесно да се преборя с подтика си, понеже съм волеви човек, при това реалист, а не отдаден на глупави чувства. Признавам, че някъде в каменното си сърце имам слабо място за сладки млади женички с необикновена хубост — за достойни и доброжелателни отношения, естествено. Хрумна ми, че бих могъл да ѝ помогна, без да ѝ разказвам за Азazel. Не че тя нямаше да ми повярва, тъй като аз съм човек, чийто думи звучат убедително за всички, освен за такива психари като теб.

Отнесох въпроса до Азazel, който никак не се зарадва.

— Продължаваш да искаш абстрактни неща — измърмори той.

— Ни най-малко — отговорих аз. — Искам обикновена снимка. Трябва само да я материализираш.

— О, това ли е всичко, което трябва да сторя? Ако е толкова просто, защо ти не го направиш? Убеден съм, че си наясно с

естеството на уравнението маса — енергия.

— Само една снимка.

— Да, и сигурно с изображение на нещо, което не можеш нито да опишеш, нито да дефинираш.

— Никога не съм го виждал да ме гледа така, както гледа съпругата си. Но имам безгранично доверие в твоите способности.

Разчитах, че подобна похвала ще го подтикне към действие. Но той каза намусено:

— Ти ще трябва да направиш снимката.

— Не бих могъл да уловя истинското...

— Не е необходимо. Аз ще се погрижа за това, но би било много по-лесно, ако имам материален обект, върху който да фокусирам абстракцията. С други думи, снимка; дори съвсем различна и неподходяща. И само едно копие, разбира се. Не бих могъл да направя повече от това, а и не бих напъргал могъщите си сили за теб или друго празноглаво същество от твоя свят.

Какво да се прави, понякога той е доста троснат. Предполагам, че това е начин да утвърди важността на собствената си роля и да впечатлява с факта, че не трябва да се възприема несериозно.

Видях се със семейство О'Донъл следващата неделя, когато те се връщаха от църковна служба. (Всъщност аз се бях спотаил и ги очаквах.) Те склониха да ми разрешат да ги снимам в празничното им облекло. Тя беше възхитителна, а той — леко кисел. След това, колкото може по-ненатрапчиво, направих снимка на лицето на Кевин. Нямаше начин да го накарам да се усмихне, да покаже трапчинките си, да набръчка нос или да направи нещо, което толкова се харесваше на Роза, но аз чувствах, че това няма особено значение. Дори на бях сигурен дали апаратът е на фокус. В края на крайщата аз не съм велик фотограф.

След това посетих един приятел, специалист във фотографията. Той прояви двете снимки и увеличи портрета на осем на единадесет.

Беше недоволен, мърмореше колко бил зает, но аз не му обръщах никакво внимание. В крайна сметка какво значение имат неговите глупави ангажименти в сравнение с важните въпроси, които ме занимаваха? Винаги съм изненадан от броя на хората, които на разбират това.

Когато приключи обаче, той промени тутакси отношението си. Впери поглед в снимката и каза с тон, който бих могъл да определя единствено като обиден:

— Не ми казвай, че тази снимка си я правил ти.

— Защо не? — попитах аз и протегнах ръка да я взема, но той нямаше никакво намерение да ми я даде.

— Ще ти трябват още копия — каза той.

— Не. Няма нужда — възразих аз, надничайки през рамото му. Беше великолепна, ясна фотография в превъзходни цветове. Кевин О’Донъл се усмихваше, въпреки че аз не си спомнях такава усмивка по време на щракването. Той изглеждаше хубав и весел, но аз бях доста безразличен към вида му. Може би една жена би забелязала нещо повече, или мъж като моя приятел фотограф, който нямаше моята мъжественост.

Той се примоли:

— Само още една — за мен.

— Не — отговорих твърдо аз и си взех снимката, стискайки го за китката, за да съм сигурен, че няма да се измъкне. — И негатива, моля. Можеш да запазиш другата — тази от разстояние.

— Не искай това от мен — каза той раздражено и изглеждаше доста посърнал, когато си отивах.

Сложих снимката в рамка, поставих я на полицата над камината и отстъпих малко да я погледна. Наистина имаше забележително излъчване. Азazel беше свършил добра работа.

Каква ли ще бъде реакцията на Роза, се чудех аз. Позвъних ѝ по телефона и я попитах дали бих могъл да намина у тях. Оказа се, че тя тъкмо излизала за покупки, но ако мога да отида до един час...

Разбира се, че можех. Бях опаковал фотографията като подарък и мълчаливо ѝ я подадох.

— Божичко! — възкликна тя докато прерязваше панделката и разкъсваше хартията. — Какво е това? Някакъв празник ли има или...

Ала вече бе успяла да извади снимката и гласът ѝ замря. Очите ѝ се разшириха и дишането ѝ се учести.

— О, господи! — прошепна тя и вдигна поглед към мен. — Миналата неделя ли я направи?

Аз кимнах.

— Но ти си го хванал съвсем точно. Той е божествен. Точно този е погледът. О, моля те, разрешаваш ли да си я запазя?

— Донесох я за теб — отговорих простичко аз.

Тя разпери ръце, прегърна ме и силно ме целуна по устата. Неприятно, разбира се, за човек като мен, който ненавижда сантименталностите, трябваше да избърша после мустаците си, но можех да разбера неспособността ѝ да устои на жеста.

Не срещнах Роза почти цяла седмица след това.

Един следобед я видях пред месарницата и щеше да е неучтиво, ако не ѝ предложи да занеса пазарската ѝ чанта до дома. Естествено, чудех се дали това няма да предизвика още една целувка и реших, че ще бъде грубо да откажа, ако милото малко същество настои. Тя обаче изглеждаше без настроение.

— Как е снимката? — попитах аз, чудейки се дали фотографията не се е изхабила.

Тя моментално се развесели.

— Чудесно! Сложила съм я върху грамофона под ъгъл, за да я виждам, когато седя на стола в трапезарията. Очите му ме гледат малко изкосо, толкова дяволито, а носят му е така, както го харесвам. На снимката е досущ като жив. Моите приятелки не могат да откъснат поглед от нея. Мисля си, че трябва да я крия, когато идват, защото може да ми я откраднат.

— Те биха могли да откраднат него — казах аз на шега.

Роза отново помръкна. Тя тръсна глава и каза:

— Не мисла така.

Опитах друга тактика.

— Какво казва Кевин за снимката?

— Не е казал нито дума. Нито думичка. Той не е човек, който забелязва, нали разбираш. Чудя се дали изобщо я е видял.

— Защо не му я покажеш и не го попиташ какво мисли за нея?

Тя мълчеше докато аз се тътрузех до нея почти цяла пресечка, мъкнейки тежката ѝ пазарска чанта и чудейки се дали очаквам и целувка в допълнение.

— Всъщност — каза внезапно тя — той има неприятности в работата си и моментът не е подходящ да го питам. Прибира се късно и почти не ми продумва. Е, нали знаеш какви са мъжете.

Тя се опита да се засмее звънливо, но не успя.

Бяхме стигнали до къщата ѝ и аз ѝ подадох чантата. Тя каза замислено:

— Още веднъж много, много благодаря за снимката.

И отмина. Не поиска целувка, а аз така бях потънал в мислите си, че не забелязах този факт докато на преполових пътя до дома и би било глупаво да се върна само за да не я разочаровам.

Изминаха още десетина дни и една сутрин тя ми се обади. Бих ли могъл да се отбия и да обядвам с нея? Позабавих се с отговора и измънках, че може би е неудобно. Какво ще си помислят съседите?

— О, но това е глупаво — каза тя. — Ти си толкова невероятно стар приятел, че те не биха могли изобщо? Освен това имам нужда от съвета ти.

Според мен тя потискаше хлипането си докато изричаше това.

Е, човек трябва да бъде джентълмен и по обедно време аз вече бях в нейния малък слънчев апартамент. Тя беше приготвила сандвичи с шунка и сирене и тънки резенчета ябълков пай, а фотографията си стоеше на поставката за грамофона точно както ми бе казала.

Рози се ръкува с мен, но не направи опит да ме целуне, което би ме облекчило, ако на бях твърде объркан от нейния вид, за да чувствам каквото и да било облекчение. Тя изглеждаше много разстроена. Изядох половин сандвич, очаквайки да проговори, но тя упорито мълчеше и аз се видях принуден да попитам за причината направо — каква тежка атмосфера на потиснатост цареше наоколо.

— Заради Кевин ли е?

Бях сигурен, че е заради него. Тя кимна и избухна в сълзи. Погалих я нежно по ръката и се чудех дали това е достатъчно. Потупах я разсеяно по рамото и най-сетне тя отрони:

— Боя се, че той ще загуби работата си.

— Не вярвам. Защо мислиш така?

— Ами толкова е подивял, изглежда се държи така и на работа. Не се е усмихвал не помня откога. Не ме е целувал, не ми е казал нежна дума. Кара се с всекиго и през цялото време. Все е недоволен от нещо и побеснява, когато го попитам от какво. Един наш приятел, който работи на летището с Кевин, се обади вчера. Каза, че Кевин се държи толкова троснато и неприветливо в службата, че и началниците са забелязали. Сигурна съм, че ще загуби работата си, но какво мога да направя?

Всъщност очаквах нещо подобно след последната ни среща и знаех, че просто трябва да ѝ кажа истината — по дяволите този Азazel. Прочистих гърлото си.

— Рози, снимката...

— Да, знам — каза тя, като я грабна и я притисна да гърдите си. — Сямо тя ме крепи. Това е истинският Кевин и аз винаги ще го имам, винаги, каквото и да става.

Тя се разхлипа.

Съзнавах, че е много трудно да кажа това, което трябваше, но нямаше друг начин.

— Ти не разбираш, Рози. Проблемът е в снимката. Сигурен съм в това. Целият този чар и веселост трябваше да дойдат отнякъде. Трябваше да бъдат откъснати от самия Кевин. Не разбираш ли?

Рози спря да плаче

— За какво ми говориш? Снимката е просто фокусирана светлина, филм и други такива неща.

— Обикновено е така, да, но тази? — аз се предадох. Знаех недостатъците на Азazel. Той не би могъл да създаде магията на една фотография ей така, от нищо, но не бях сигурен, че ще мога да обясня на Рози механизма, закона за консервиране на радостта.

— Нека го кажа по друг начин — подех аз. — Докато тази фотография стои там, Кевин ще бъде нещастен, ядосан и злонравен.

— Не ще и дума, тя ще си стои там — опълчи се Рози и решително я върна на мястото ѝ — и аз не виждам защо говориш такива щуротии за едно прекрасно нещо? Слушай, ще направя кафе.

Тя се завтече към кухнята, но аз успях да забележа колко е наскърбена.

Сторих единственото, което можех да сторя. В края на крайщата снимката бях направил аз. Аз бях отговорен — чрез Азazel — за нейните мистериозни качества. Бързо я извадих от рамката, отстраних подложката и скъсах снимката на две, после на четири, после на осем, после на шестнадесет и мушнах късчетета в джоба си.

Телефонът иззвъня точно когато свърших и Рози се втурна в дневната, за да вдигне слушалката. Върнах рамката на мястото ѝ. Тя си стоеше там съвсем празна.

Чух радостно възбуждения глас на Рози да се извисява до писък.

— О, Кевин, колко е чудесно! Толкова съм доволна! Но защо не си ми казал? Да не си посмял никога повече да постъпваш така!

Тя се върна на мястото си, хубавичкото ѝ лице грееше.

— Знаеш ли какво е направил този ужасен Кевин? Имал камък в бъбрека от почти три седмици — имал страхотни болки, ходил на лекар, за малко да го оперират, а не ми казал от страх да не ме разтревожи. Идиот такъв! Нищо чудно, че беше толкова нещастен, а изобщо не му минавало през ума, че това прави мен по-нещастна, отколкото ако знаех на какво се дължи. Честно! Един мъж не трябва да бъде пускан без пазач!

— Но защо си толкова щастлива сега?

— Защото е изкарал камъка. Току-що го изкарал и първото, което направил, било да ми позвъни, което много разумно от негова страна — и почти навреме. Гласът му звучеше толкова весело и жизнерадостно. Сякаш моят стар Кевин отново се е върнал при мен. Сякаш е станал точно както на снимката, която?

След това почти изпищя:

— Къде е снимката?

Бях се изправил на крака, готвейки се да си тръгна. Придвижвах се доста рисковано към вратата.

— Аз я унищожих — измънках. — Затова е изкарал камъка. Иначе...

— Ти си я унищожил? Ти?

Бях вече от другата страна на вратата. Не очаквах благодарност, разбира се; онова, което очаквах, беше убийство. Не изчаках асансьора, а се втурнах надолу по стълбите толкова бързо, колкото можех, а нейният протяжен вой проникваше през вратата и достигаше до слуха ми цели два етажа по-надолу.

Когато се прибрах в къщи, изгорих парчетата от снимката.

Оттогава не съм виждал Роза. Научавах, че Кевин е възхитителен и любящ съпруг, че те са страшно щастливи заедно, но едно писмо, което получих от нея — седем почти несвързани страници, изписани със ситен почерк, — ми даде да разбере, че камъкът в бъбрека напълно обяснявал лошото настроение на Кевин и че неговата поява и изчезване в пълен синхрон със снимката са чисто съвпадение.

Тя отправяше някои доста несправедливи закани срещу мен и, доста неочаквано, срещу определени части от моето тяло, при това

използвайки думи и фрази, които, бих се заклел, не е чувала, камо ли да използва.

Предполагам, че никога повече няма да ме целуне — нещо, което по необясними причини намирам за разочаровашо.

НА ПОБЕДИТЕЛЯ

Не се виждам често с моя приятел Джордж, но когато го срещна, вече по навик го питам за малкото дяволче, което той можел да призовава.

— Един плешив и застарял писател на научна фантастика — ми казва той — твърди, че всяка по-напреднала технология изглежда като магия. И все пак моят малък приятел Азazel не е извънземна странност, а истинско двусантиметрово дяволче, което може да прави изумителни неща. А ти как си разбрал за него?

— Като те слушам.

Джордж неодобрително изкриви лице и каза язвително:

— Аз никога не говоря за Азazel.

— Освен когато говориш — парирах го аз. — Какво прави той напоследък?

Джордж пое дълбоко въздух някъде отдалеч, почти откъм пръстите на краката си и въздъхна, зареждайки с дъх на бира непредизвикващата го с нищо атмосфера.

— Ето — каза той, — ти докосна насъбраната горчилка в мен. Моят млад приятел Теофилъс се оказа недостоеен за нашите усилия, моите и на Азazel, макар че ние му желяехме доброто.

Той надигна халбата с бира и след това продължи.

Приятелят ми Теофилъс — започна Джордж, — когото ти никога не си срещал, защото той се движи в много по-висши кръгове от тези, които ти често посещаваш, е изискан млад мъж, голям почитател на грациозните линии и божествената походка на младите жени — нещо, срещу което аз, за щастие, съм имунизиран. На Теофилъс му липсват качества, които да възбудят взаимност и у жените.

Теофилъс ми казваше:

— Не мога да разбера това, Джордж. Достатъчно съм умен, умея чудесно да водя разговор, забавен съм, внимателен, доста

привлекателен...

— Да — отговарях му аз, — твоите очи, нос, брадичка и уста са на обичайните им места и в обичайния им брой. Аз бих спрял дотук.

— ...и невероятно умел в теорията на любовта, макар че в действителност не съм имал много шансове да я приложа на практика. Изглежда съм неспособен да привличам вниманието на тези възхитителни създания. Погледни, те са навсякъде около нас, а нито една не прави и най-малък опит да се запознае с мен, въпреки че на лицето ми е изписано най-гениалното ми изражение.

Сърцето ме болеше за него. Познавах го от бебе, когато, доколкото си спомням, веднъж по молба на майка му, която току-що го беше накърмила, го взех на ръце, докато тя си оправи роклята. Такива моменти сплотяват хората.

— Би ли се чувствал по-щастлив, скъпи приятелю, ако наистина привличаш вниманието? — попитах аз.

— Би било рай за мен — простичко отговори той.

Бих ли могъл да му откажа рая? Поставих въпроса на Азazel, който както обикновено се намуси.

— Не можеш ли да ми поискаш диамант? Бих могъл да ти направя полускъпоценен камък от вода, като пренаредя атомите в малко въгленче. Но някой да привлича жените? Как да го направя?

— Не можеш ли да пренаредиш някои атоми в него? — казах аз, опитвайки се да бъда полезен. — Искam да направя нещо за него, дори само от уважение към хранителните съоръжения на майка му, които вдъхваха страхопочитание.

— Добре, нека помисля. Човешките същества — каза Азazel — отделят феромони. Разбира се, с вашата съвременна мания да се къпете толкова често и да се поливате с изкуствени миризми вие едва ли сте наясно с естествения начин за вдъхване на чувства. Аз сигурно ще мога да пренаредя биохимичния грим на твоя приятел така, че да предизвикам отделянето на свръхколичества ефективни феромони, когато образът на някой от тромавите женски представители на вашия отблъскващ вид се запечата върху неговата ретина.

— Искаш да кажеш, че той ще вони?

— Съвсем не. Това едва ли ще бъде усещано като миризма, но ще има въздействие върху женския индивид, изразено в смътно и атавистично желание да се доближи и да се усмихва. Жената вероятно

ще бъде стимулирана да отделя ответни феромони и предполагам, че всичко, което ще последва, ще бъде автоматично.

— Точно това е необходимо — съгласих се аз, — тъй като съм сигурен, че младият Теофилъс ще се представи добре. Той е изявен и амбициозен младеж.

Че лечението на Азazel е ефикасно, установих при следващата си среща с Теофилъс. Това стана в едно открито кафене.

Минаха мигове преди да го зърна, тъй като първоначално вниманието ми беше привлечено от група млади жени, разположени в кръгова симетрия. За щастие, откакто достигнах възрастта на дискретност за годините си, младите жени не ме безпокоят, но беше лято и те, всички до една, бяха облечени с пресметливо оскъдно облекло, което аз — както подхожда на дискретен мъж — дискретно изучавах.

Едва след няколко минути, през които, спомням си, изучавах силата на напрежението и опъна около едно копче, държащо една блузка затворена, и се чудех дали..., но това няма нищо общо с темата. Едва след няколко крачки забелязах, че не друг, а Теофилъс, който се намираще в средата на кръга, е центърът на вниманието на тези знойни жени. Без съмнение следобедната жега засилваше неговата феромонична потентност.

Аз си проправих път през кръга от женственост с бащински усмивки и намигвания и с безкористни потупвания по рамото и седнах на един стол до Теофилъс, стол, който едно обаятелно момиче ми освободи с нацупена муцунка.

— Теофилъс, мой млади приятелю — възкликнах аз — това е очарователна и вдъхновяваща гледка.

Едва тогава забелязах, че на лицето му е застинала лека гримаса на непреодолима тъга.

— Какво има? — попитах загрижено.

Той промълви с неподвижни устни толкова тихо, че едва го чувах.

— За бога, изведи ме оттук.

Аз, разбира се, съм мъж с безгранични възможности. Трябваше ми само миг, за да стана и да кажа:

— Дами, моят млад приятел, в резултат на съществена биологична нужда, трябва да посети мъжката тоалетна. Ако всички вие

останете по местата си, той ще се върне веднага.

Влязохме в малкия ресторант и излязохме през задната врата. Една от младите дами, чиито бицепси се издуваха по най-непривлекателен начин и която имаше още по-непривлекателния навик да проявява подозрителност, си бе проправила път отстрани до задния вход на ресторанта, но ние я съзряхме навреме и успяхме да се метнем в едно такси. Тя ни преследва с ужасяваща бързина цели две пресечки.

На безопасно място в стаята на Теофилъс аз попитах:

— Съвършено ясно е, Теофилъс, че си открил тайната на привличането на млади жени. Това ли е райт, за който копнееше?

— Не бих казал — отвърна Теофилъс, като постепенно се отпускате пред кондиционера. — Те се защитават една друга. Не знам как се случил така, но преди известно време изведнъж открих, че странни млади жени ме доближават и питат дали не сме се срещали в Атлантис сити. Никога през живота си — добави той с възмущение — не съм бил в Атлантис сити.

Веднага след като отрека този факт, се доближава друга и ми съобщава, че току-що съм изпуснал носната си кърпа и тя би желала да ми я върне, а след това се появява трета и казва: „Би ли искал да постъпиш в киното, миличко?“

— Единственото, което трябва да направиш, е да избереш една от тях — посъветвах го аз. — Аз бих предпочел онази, която ти предлага да те вкара в киното. Това е лек живот и ще бъдеш заобиколен от нежни начинаещи артистки.

— Но аз не мога да избира нито една от тях. Те се дебнат като соколи. Щом им се стори, че проявявам внимание към някоя, останалите се спускат върху нея и започват да я скубят и да я изтласкват навън. Аз пак съм си без жена, както съм бил винаги, но поне не бях принуден да ги гледам как си повдигат бюстовете пред мен.

Въздъгнах съчувствено и казах:

— Защо не организираш турнир за елиминиране? Когато си заобиколен от дами, както беше преди малко, им кажи: „Мили мои, дълбоко ме вълнува всяка от вас. Ето защо ще ви помоля да се наредите в редица по азбучен ред, така че всяка да може да ме целуне, когато ѝ дойде редът. Онази, която стори това с най-изискана страст,

ще бъде моя гостенка през нощта“. Най-лошото, което може да ти се случи, е да получиш цял куп нетърпеливи целувки.

— Х-м-м — отрони Теофилъс. — Защо пък не? Плячката принадлежи на победителя, а аз бих се радвал да бъда плячка на подходящ победител.

Той облиза устните си, присви ги като за целувка и изпрати няколко за проба във въздуха.

— Мисля, че бих се справил. Сигурно ще е по-малко уморително, ако накарам всички да си държат ръцете зад гърба, докато ме целуват?

— Общо взето, не мисля така, Теофилъс, приятелю мой — отвърнах аз. — Ти трябва да положиш малко усилия. Предполагам, че в случая по-подходящото правило би било „Пипането не е забранено“.

— Може би си прав — съгласи се тутакси Теофилъс. Той никога не е бил от хората, отстояващи мнението си, когато му предлага съвет човек с огромен опит, който може да си спомни безброй подобни случки.

Точно по същото време трябваше да напусна града по работа и едва след около месец отново срещнах Теофилъс. Беше в един супермаркет, той тикаше количка, препълнена с продукти. Изразът на лицето му ме поразил. С поглед на преследван дивеч той се оглеждаше на всички страни.

Аз се приближих и той се сниши с приглушен вик. След това ме позна и въздъхна:

— Слава богу, уплаших се да не си жена.

— Все още ли този проблем? — гневно тръснах глава аз. — Значи не си провел турнир за елиминиране?

— Опитах се. Там е проблемът.

— Какво стана?

— Ами? — Той отново се озърна, след това се придвижи настрана, за да надникне към един от рафтовете. Доволен, че хоризонтът е ясен, той ми заговори тихо и забързано като човек, който знае, че е необходима дискретност и че времето е ограничено.

— Организирах го — започна той. — Накарах всички да попълнят молби с данни за точната възраст, марката на водата за уста, която използват, препоръки — както си му е редът, и тогава определих датата. Подготвих турнира да се състои в Голямата бална зала на хотел

„Уолдорф Астория“, осигурих огромно количество мехлем за устни, услугите на професионален масажист плюс бутилка с кислород, който да ме поддържа във форма. В деня преди турнира обаче в апартамента ми се появи мъж.

Казах мъж, но пред смаяния ми поглед той приличаше на оживяла камара тухли. Беше около два метра висок и метър и половина широк, а юмруците му приличаха на парни чукове. Той се ухили, разкривайки кучешките си зъби и каза:

— Сър, моята сестра е една от онези, които ще се състезават в утрешния турнир.

— Колко ми е драго да чуя това — отговорих аз, като държах диалогът да продължи на приятелски основа.

— Моята малка сестричка — каза той — нежен цвят на грубо родословно дърво. Тя е радостта за очите на тримата ми братя и мен и нито един от нас не би могъл да понесе мисълта тя да претърпи разочарование.

— Братята ви на вас ли приличат, сър? — осведомих се аз.

— Съвсем не — каза той, преизпълнен с тъга. — В резултат на прекарана детска болест аз съм недорасъл и съсухрен. Моите братя обаче имат хубави мъжки фигури и са толкова високи. — Той вдигна ръка, за да покаже някъде към 2,40 метра.

— Сигурен съм — казах пламенно, — че вашата очарователна сестричка ще има отличен шанс.

— Безкрайно се радвам да чуя това. Всъщност, предполагам за компенсация на моята недостойна физика, аз съм надарен с ясновидство и съм сигурен, че малката ми сестричка ще спечели състезанието. По необяснима причина — продължи той — малката ми сестричка съвсем по хлапашки е увлечена по вашата персона и моите братя и аз бихме се почувствали по-низши същества и от кучета, ако тя се разочарова. И ако ние бихме...

Той се ухили дори още по-озъбено отколкото преди и бавно изпука с пръстите на дясната си ръка — един по един, издавайки звук, сякаш се троши бедрена кост. Никога не съм чувал звук от трошене на бедрена кост, но внезапен прилив на шесто чувство ми подсказа, че звукът е точно такъв.

— Имам чувството, че вие може би сте прав, сър. Имате ли снимка на госпожицата за препоръка?

— Случайно наистина — каза той, — но имам.

Той извади една снимка в рамка и, трябва да си призная, за миг сърцето ми като че ли спря да бие. Не виждах как сестричката би могла да спечели състезанието.

И все пак човек сигурно има нещо като шесто чувство, защото въпреки възраженията срещу нея младата дама спечели безспорна победа. За малко да се стигне до истински бунт, когато този факт бе обявен, но самата победителка разчисти помещението с вълшебна скорост и оттогава ние за нещастие — или по-скоро за щастие — сме неразделни. Ето я там, на щанда за месо. Тя страхотно обича месо — понякога дори и готвено.

Съзрях въпросната мома и разпознах в нея онази, която ни беше преследвала с таксито цели две пресечки. Няма що — решителна млада дама. Възхищавах се на играещите ѝ бицепси, на здравия ѝ храносмилателен тракт и на изпъкналите хълмове на черепната кост под веждите.

— Знаеш ли Теофилъс — казах аз, — дали не е възможно да се намали твоята привлекателност за жените до предишното ѝ незначително равнище?

Теофилъс въздъхна.

— Няма да съм в безопасност. Моята годеница и щедро скроените ѝ братя вероятно ще интерпретират погрешно нейната загуба на интерес. Освен това има и компенсации. Аз мога например да се разхождам по която и да е улица, през който и да е час на нощта, без значение колко опасно е това, и да се чувствам напълно спокоен, ако тя е с мен. И най-несговорчивият полицаи прелива от любезност, ако тя случайно му се намръщи. А толкова е изобретателна в любовните си прояви. Не, Джордж аз приемам съдбата си. На 15-и идния месец ние ще се оженим и тя ще ме пренесе през прага на новия дом, който нейните братя ни подариха. Те са натрупали богатство от пресоване на коли за желязо, нали разбираш, понеже са нискочели, те работят с ръцете си. Понякога аз копнея...

Очите му неволно зашариха по женствените форми на хубавичка млада блондинка, която вървеше по пътеката насреща му. Тя случайно погледна към него и през тялото ѝ сякаш премина тръпка.

— Моля да ме извините — свенливо изчурулика тя, — но не сме ли се срещали наскоро в една турска баня?

Докато произнасяше това се чу шум от тежки стъпки зад нас и разговорът ни бе прекъснат от разгневен баритон.

— Теофилъс, миличък, досажда ли ти тази флърца?

Кумирът на любовта на Теофилъс със заключени вежди в страховита гримаса връхлетя върху младата дама, която се сви от ужас.

Аз начаса се вклиних между двете жени — със значителен риск за себе си, разбира се, но е добре известно, че съм храбър като лъв. Аз казах:

— Това сладко дете е моя племенница, мадам. Тя ме е забелязала отдалеч и се е забързала, за да запечата чиста целувка върху челото ми. Че това я е довело в посоката на вашия скъп Теофилъс, е пълно, но неизбежно съвпадение.

— О, така ли? — каза тя с тон, напълно лишен от човечност, която бих желал да открия. — В такъв случай, хайде да ви няма. И двамата. Веднага.

Усетих, че е най-разумно да постъпим точно така. Хванах под ръка младата дама и си тръгнахме, оставяйки Теофилъс на съдбата му.

— О, сър — каза младата дама, — постъпихте страшно храбро и находчиво. Ако не бяхте ми се притекли на помощ, нямаше да се отърва без рани и контузии.

— Което би било срамно — отвърнах аз галантно. — Тяло като вашето определено не е създадено да бъде наранявано или контузвано. Споменахте нещо за турска баня. Нека потърсим някоя заедно. В моя апартамент има една, — е, ако не е турска, то поне американска, което в крайна сметка е едно и също.

След всичко, на победителя?

НЕЯСНОТО ГЪРГОРЕНЕ

Насилвах се да не вярвам на онова, което ми разказваше моят приятел Джордж. И бих ли могъл изобщо да вярвам на човек, който твърди, че си общува с едно двусантиметрово дяволче, което нарича Азazel; дяволче, което наистина е извънземно същество с изключителни, но строго ограничени сили?

Все пак Джордж има способността да се вторачва в мен със сините си очи без да мига и ме кара да му вярвам временно — докато говори. Предполагам, че това е ефектът на Древния моряк.

В един разговор предположих, че неговото дяволче го е надарило със способността за словесна хипноза, но Джордж въздъхна и рече:

— Нищо подобно! Ако изобщо ми е дало нещо, това е проклятието да будя недоверие — плюс онова, което си беше мое злочастие още дълго преди да срещна Азazel. Всякакви хора настояват да ме товарят с печалните си истории. А понякога...

Той тръсна глава, потънал в дълбоко униние.

— Понякога — продължи Джордж — товарът, който трябва да нося, е по-голям отколкото могат да издържат човешката плът и кръв. Веднъж например срещнах мъж на име Ханибал Уест...

Видях го за пръв път — започна Джордж — във фойето на един хотел, в който бях отседнал. Забелязах го главно защото закриваше гледката ми към една величествена келнерка, облечена в оскъдни одежди. Предполагам, че той си е помислил, че гледам него, което едва ли бих сторил доброволно, и започна една прелюдия към приятелство.

Той се приближи към масата ми, носейки питието си, и се настани без да пита. По натура съм любезен човек и затова го поздравих с приятелско сумтене и втренчен поглед, които той възприе спокойно. Имаше пясъчножълта коса, праметната през темето му, бледи очи върху също така бледо лице, на което грееше съсредоточен взор на фанатик, макар че забелязах това малко по-късно.

— Моето име — започна той — е Ханибал Уест, професор съм по геология. По-специално интересите ми са насочени към спелеологията. Вие случайно да не сте също спелеолог?

Разбрах, че той е останал с впечатлението, че е срещнал сродна душа. Това предположение ме разгневи, но останах любезен.

— Интересувам се от всички странни думи — казах аз. — Какво е спелеология?

— Наука за пещерите — отвърна той. — Изучаването и изследването на пещерите е моето хоби, сър. Изследвал съм пещери на всички континенти освен Антарктика. Знам повече за пещерите от когото и да било на този свят.

— Много приятно — отбелязах аз — и впечатляващо. — Предполагайки, че съм приключил този крайно безсъдържателен разговор, аз дадох знак на келнерката да ми донесе още едно питие и наблюдавах, погълнат от научен интерес, тържественото ѝ придвижване из залата.

Ханибал Уест обаче нямаше чувството, че разговорът е изчерпан.

— Прав бяхте — продължи той, кимайки енергично, — като го нарекохте впечатляващо. Аз съм изследвал пещери, които са неизвестни на света. Влизал съм в подземни дълбини, които никога не са огласяни от звука на човешки стъпки. Аз съм един от малцината живи хора днес, които са били там, където не са стъпвали нито мъж, нито жена. Дишал съм въздух, непоклащан дотогава от дробовете на човешко същество, виждал съм гледки и съм чувал звуци, които никога не е виждал или чувал... и продължавам да живея.

Той потрепери.

Моето питие пристигна и аз го поех с благодарност, възхищавайки се на грацията, с която келнерката се наведе, за да постави чашата на масата пред мен. Казах без да мисля:

— Вие сте щастлив човек.

— Не съм — възрази Уест. — Аз съм нещастен грешник, призван от бога да отмъсти за греховете на човечеството.

Едва тогава го загледах внимателно и забелязах фанатичния му поглед, който сякаш ме приковаваше към стената.

— В пещерите? — учудих се аз.

— В пещерите — тържествено потвърди той. — Повярвайте ми. Като професор по геология аз знам какво говоря.

Бях срещал много професори през живота си, които не знаеха подобно нещо, но си наложих да не споменавам този факт.

Може би Уест прочете мнението ми в изразителните ми очи, защото измъкна изрезка от вестник от куфарчето в краката си и ми я връчи.

— Ето! Само погледнете това!

Не бих казал, че си заслужаваше подробно изучаване. Беше бележка от три абзаца в някакъв местен вестник. Заглавието беше „Неясно гъргорене“, а източникът — Ийст Фишкил, щата Ню Йорк. Това бе съобщение за явление, което представлявало неясно гъргорене, от чийто ефект местните жители се бяха оплакали в полицейското управление. Гъргоренето ги накарало да се чувстват притеснени и причинило силно вълнение сред котките и кучетата в града. Полицията отхвърлила оплакването, твърдейки, че това е отзвук от далечна гръмотевична буря, макар че метеоролозите категорично отричали такова нещо да се е случвало през този ден където и да било в района.

— Какво мислите за това? — запита Уест.

— Може би е било масова епидемия от стомашно разстройство?

Той се изхили, сякаш предположението не заслужаваше дори и презрение, макар че който някога е получавал газове поради лошо храносмилане, не би реагирал така.

— Имам сходни информации от вестници, излезли в Ливърпул, Англия; Богота, Колумбия; Милано, Италия; Рангун, Бирма и може би още петдесет други места по цял свят — каза Уест. — Аз ги събрах. Във всички става дума за някакво неясно гъргорене, предизвикало страх и притеснение у хората и докарало животните до лудост, и всички те са станали в рамките на два дни.

— Еднакво явление в целия свят — възкликнах аз.

— Точно така! Лошо храносмилане, наистина. — Той ме погледна навъсено, отпи от питието си и почука по кръста на гърдите си. — Господ бог е дал оръжие в ръцете ми и аз трябва да се науча да го използвам.

— Какво оръжие? — полюбопитствах аз.

Той не ми отговори направо.

— Открих пещерата доста случайно — каза той, — но това е за предпочитане, защото всяка пещера, чийто отвор е прекалено открит, е обща собственост и вече е посрещнала стотици хора. Посочете ми

тесен и скрит отвор, затулен изцяло от растителност, покрит със скални отломки, замаскиран от водопад, намиращ се в най-недостъпно и опасно място, и аз ще ви покажа девствена пещера, която си заслужава да посетите. Вие казахте, че не разбирате нищо от спелеология?

— Бил съм в пещери, разбира се — отвърнах аз. — В Лърей Кавърис във Вирджиния...

— Комерсиалност! — лицето на Уест се изкриви от отвращение и той се огледа за подходящо място на пода, където да се изплюе. За щастие, не успя да намери.

— След като не сте изпитали божествената радост от изучаването на пещерите — продължи той, — аз няма да ви отегчавам с подробен разказ за местонахождението на тази пещера и как съм я изследвал. Разбира се, невинаги е безопасно да обикаляш нови пещери сам, без придружители, но за мен са удоволствие соловите изследвания. В края на краищата никой не може да се сравнява с мен при подобни експерименти, да не говорим, че съм храбър като лъв.

В случая бях наистина щастлив, че съм сам, защото не бих искал друго човешко същество да сподели моето откритие. Бях вървял вече няколко часа, когато попаднах в голяма и тиха зала с фантастично изобилие на сталактити и сталагмити. Промъквах се внимателно покрай сталагмитите, влачейки връвчица след себе си, тъй като не обичам да се губя, и изведнъж се натъкнах на нещо като дебел сталагмит, строшен така, че пънчето му представляваше равна плоскост. От едната му страна бяха струпани варовикови отломки. Какво е причинило отчупването, не бих могъл да кажа — може би голямо животно, потърсило убежище в пещерата от преследвачите си, се е натъкнало на сталагмита в тъмнината или пък слабо заметресение е доказало, че този сталагмит е по-крехък от другите.

Във всеки случай пънчето на сталагмита завършваше с гладка, равна повърхност, достатъчно влажна, за да блесне под лъча на електрическото ми фенерче. То бе почти кръгло и силно наподобяваше барабан. Толкова силно приличаше, че аз машинално се протегнах и забарабах по него с десния си показалец.

Уест погълна остатъка от питието си и продължи:

— Това беше барабан или най-малкото имаше структура, която създаваше вибрации, когато го потупаш. Щом го докоснах, залата се

изпълни с неясно гъргорене; смътен звук, точно на прага на чуването, почти инфразвуков. Наистина, както имах възможност да установя покъсно, онази част от звука, която бе достатъчно висока, за да бъде чута, беше незначителна част от цялото. Почти целият звук се изразяваше в мощни вибрации, много бавни, за да възбудят ухото, въпреки че караха тялото да потрепери. Тази нечувана реверберация ми създаде най-неприятното усещане за притеснение, което човек може да си представи.

Никога не се бях сблъсквал с такова явление. Енергията на моето докосване беше незначителна. Как е могла да се превърне в такава мощна вибрация? И досега не мога да проумея това. Сигурно е, че под земята се намират могъщи енергийни източници. Може би има начин да се почука по нагорещената магма и малка част от нея да се превърне в звук. Първоначалното почукване би могло да служи за освобождаване на допълнителна звукова енергия — един вид сонарен лазер, или ако заменим „светлина“ със „звук“ в съкращението „лазер“, бихме могли да го наречем „сазер“.

— Никога не съм чувал за подобно нещо — съдържано казах аз.

— Не сте — потвърди Уест неприятно ухилен, — осмелявам се да кажа, че не сте. Никой досега не е чувал за това. Някои съчетания от геологически струпвания са създали естествен сазер. Това е нещо, което би могло да стане случайно веднъж на милион години, и то само в една точка на планетата. Това може би е най-необичайното явление в света.

— Прибързано е — отбелязах аз — да правите такива заключения от едно потропване с показалец.

— Като учен, сър, трябва да ви уверя, че не се задоволих само с едно потропване на показалеца. Продължих да експериментирам. Опитах с по-силни удари и бързо осъзнах, че бих могъл сериозно да пострадам от вибрациите в затвореното помещение. Създадох система, чрез която можех да хвърлям камъчета с различна големина върху сазера с помощта на дистанционен апарат, докато аз стоях извън пещерата. Открих, че звукът може да бъде чут на изненадващи разстояния. Използвайки обикновен сеизмометър, аз можех да получа определени вибрации на разстояние от седем мили. Накрая хвърлих няколко камъчета едно след друго и ефектът бе кумулативен.

— Това онзи ден ли е станало, когато неясното гъргорене е било чуто по целия свят? — попитах аз.

— Точно така — отвърна той. — Вие в никакъв случай не сте толкова умствено непълноценен, колкото изглеждате. Цялата планета зазвъня като камбана.

— Чувал съм, че особено силните заметресения предизвикват подобно нещо.

— Да, но този сазер може да произведе по-интензивни вибрации, отколкото което и да е заметресение и може да направи това на определена дължина на вълните. На дължина на вълните, да речем, която може да раздроби на части съдържанието на клетките — нуклеиновата киселина на хромозомите.

Аз мълчаливо обмислях казаното.

— Това би убило клетката.

— Положително. Може би така са били избити динозаврите.

— Чувал съм, че това е станало при сблъсък на астероид със Земята.

— Да, но за да стане това при обикновен сблъсък, въпросният астероид би трябвало да е огромен. Десет километра в диаметър. И това предполага вдигане на прах до стратосферата, тригодишна зима и някакво обяснение защо по най-нелогичен начин едни видове са измрели, а други не. Предположете друго — че много по-малък астероид е ударил сазера и това е разрушило клетките чрез вибрациите на звука. Може би деветдесет процента от клетките в света са били разрушени само за няколко минути, без особен ефект върху околната среда на планетата. Някои видове са успели да оцелеят, други не. Всичко е било въпрос на конкретните детайли в сравнителната структура на нуклеиновата киселина.

— И това ли — казах аз с крайно неприятното усещане, че този фанатик говори сериозно — е оръжието, което Господ е дал в ръцете ви?

— Абсолютно прав сте — отвърна той. — Аз съм изчислил точните дължини на звуковите вълни, произвеждани чрез различни по сила удари по сазера и сега се опитвам да определя коя дължина на вълните би разрушила човешките нуклеинови киселини.

— Защо човешките? — запитах аз.

— А защо не човешките? — запита той на свой ред. — Кой животински вид пълзи по планетата, разрушава околната среда, унищожава другите видове и пълни биосферата с химически замърсители? Кой вид ще унищожи Земята и ще я превърне в напълно нежизнеспособна може би само след няколко десетилетия? Със сигурност не друг, а Хомо сапиенс! Ако успея да намеря подходящата дължина на вълната, аз мога да ударя по моя сазер по съответния начин и със съответната сила, за да окъпя Земята в сонарни трептения, които биха изличили човечеството за ден, ден и нещо — защото звукът се разпространява по-бавно — почти без да засегна другите форми на живот, чиито нуклеинови киселини имат различна структура.

— Готов сте да унищожите милиарди човешки същества? — възкликнах аз.

— Господ го е направил чрез Потопа.

— Но вие сигурно не вярвате в билейската приказка за...

Уест отговори враждебно:

— Аз съм геолог креационист, сър.

Разбрах всичко.

— А и Господ — казах аз — е обещал да не праща никога вече потоп на Земята, но не е споменавал нищо за звукови вълни.

— Точно така! Милиардите мъртви ще наторят и облагородят земята, ще послужат за храна на други форми на живот, които доста са страдали от човечеството и заслужават компенсация. Освен това част от човечеството без съмнение ще оцелее. Трябва да има няколко човешки същества с нуклеинови киселини от вид, нечувствителен към звуковите вибрации. Тази част, благословена от Господа, ще може да започне отначало и може би ще си вземе поука от урока за злото.

— Защо ми разказвате всичко това? — запитах аз. И наистина ми се стори, че постъпката му е странна. Той се наклони към мен и ме хвана за ревера — твърде неприятно преживяване, тъй като дъхът му бе доста тежък, и каза:

— Имам вътрешното убеждение, че вие можете да ми помогнете в това дело.

— Аз? — възкликнах. — Уверявам ви, че нямам никакви познания за дължини на вълни, нуклеинови киселини и...

Но после, премисляйки трезво, казах:

— Все пак, като разсъждавам за това, струва ми се, че мога да направя нещо за вас.

И вече с по-официален глас и с подчертана любезност, която е една от характерните ми черти, запитах:

— Бихте ли ме удостоили с честта, сър, да ме почакате петнайсетина минути?

— Непременно, сър — отвърна той, също така официално. — Ще продължа математическите изчисления.

Бързо прекосих фойето и мушнах една десетдоларова банкнота на бармана, като му прошепнах:

— Погрижете се този джентълмен да не напуска заведението докато не се върна. Сервирайте му питиета и ги запишете на моята сметка, ако се наложи.

Никога не пропускам да нося със себе си билките, които използвам, за да призовавам Азazel, и само след няколко минути той седеше върху нощната ми лампа до леглото, обгърнат с обичайното си леко розово сияние.

С пискливото си тъничко гласче той каза укорително:

— Прекъсна ме точно когато конструирах пасмарацо, с което очаквах напълно да спечеля сърцето на една прекрасна самини.

— Съжалявам, Азazel — казах аз, надявайки се, че той няма да ме занимава с описания на естеството на пасмарацото или на прелестите на тази самини, понеже за нито едно от двете изобщо не ме беше грижа, — но възникна много спешна ситуация от изключителен характер.

— Винаги казваш така — изписука недоволно той.

Набързо описах положението и трябва да отбележа, че Азazel схвана ситуацията веднага. Това му е много добра черта, никога не се нуждае от дълги обяснения. Според мен той наднича в мозъка ми, макар че винаги ме уверява, че смята мислите ми за неприкосновени. Все пак, доколкото човек може да се доверява на двусантиметров дявол, който, според собствените му признания, постоянно се опитва да завладее прекрасни самини, каквито и да са те, с най-безчестни уловки? Освен това не съм сигурен дали той смяташе мислите ми за неприкосновени или за непоносими, но това сега няма значение.

— Къде е човешкото същество, за което ми говориш? — изцвърча той.

— Във фоайето. То се намира...

— Не се безпокой. Ще последвам аурата на моралното разклонение. Мисля, че я напипах. Как да идентифицирам човешкото същество?

— Пясъчна коса, бледи очи?

— Не, не. Умът му.

— Фанатичен.

— Трябваше да ми кажеш това от самото начало. Улових го — и виждам, че ще ми бъде необходима основна баня с пара, когато се върна у дома. Той е по-лош и от теб.

— Това сега няма значение. Казва ли истината?

— За сазера? Между другото, умно е измислено.

— Да.

— Е, това е труден въпрос. Често питам един от приятелите си, който се има за голям духовен водач: „Какво е истината?“ Важното е, че той смята това за истина. Той му вярва. Ала онова, в което вярва едно човешко същество, без значение колко плам влага, не е непременно обективната истина. Ти вероятно донякъде си го усетил в живота си.

— Да, усетил съм го. Но няма ли начин да се различи вярата, основаваща се на обективната истина, от вярата, която няма нищо общо с нея?

— При интелигентните създания — със сигурност. При човешките същества — не. Но очевидно ти съзираш в този човек огромна опасност. Аз мога да пренаредя някои от молекулите в неговия мозък и тогава той ще умре.

— Не, не — запротестирах аз. Може би е проява на глупава слабост от моя страна, но се противопоставям на убийството. — Не би ли могъл да пренаредиш молекулите му по такъв начин, че да забрави всичко за сазера?

Азazel въздъхна, издавайки тъничък, бръмчащ звук.

— Това наистина е много по-трудно. Онези молекули са тежки и са слепени една с друга. Защо все пак просто да не бъде унищожен?

— Настоявам — отсякох аз.

— Е, добре — съгласи се Азazel намусено и след това разигра цял спектакъл с пуфтене и тежко дишане, предназначен да ми покаже колко труд влага в цялата работа. Най-сетне каза:

— Готово.

— Добре. Почакай ме тук, моля те. Искам само да проверя и се връщам веднага.

Втурнах се бързо надолу и видях, че Ханибал Уест още си седеше там, където го бях оставил. Барманът ми намигна, когато минах покрай него.

— Не бяха необходими напитки, сър — каза този достоен човек и аз му дадох още пет долара.

Уест вдигна весел поглед към мен.

— Ето ви и вас.

— Да, вече съм тук — отвърнах аз. — Много мило, че забелязвате този факт. Имам решение на проблема със сазера.

— Проблемът с какво? — попита той явно озадачен.

— Онзи обект, който сте открили по време на спелеоложките си изследвания.

— Какво е това спелеоложки изследвания?

— Вашите изследвания на пещерите.

— Сър — Уест се намръщи. — Аз никога през живота си не съм бил в пещера. Вие луд ли сте?

— Прощавайте, но току-що се сетих, че имам важна среща. Сбогом, сър. Може би никога повече няма да се видим.

Леко запъхтян, забързах отново към стаята и намерих Азazel да си тананика някаква мелодия, предпочитана от създанията от неговия свят. Наистина, вкусът им за онова което наричат музика, е доста отвратителен.

— Споменът му е изличен — казах аз — и, надявам се, завинаги.

— Разбира се — увери ме Азazel. — Следващата стъпка е да разгледаме самия сазер. Неговата структура трябва да е много стегнато и прецизно изградена, след като той може действително да усилва звука за сметка на вътрешната топлина на Земята. Без съмнение някое малко разпадане в дадена възлова точка, което вероятно е в рамките на моята могъща сила, би могло да унищожи изцяло активността на сазера. Къде точно се намира той?

Погледнах го като поразен.

— Откъде да знам? — промълвих аз.

Той се взря в мен като паднал от небето, но аз никога не съм могъл да различавам точно изразите на мъничкото му лице.

— Да не искаш да кажеш, че си ме накарал да излича спомена му преди да си научил тази жизнено важна информация?

— Изобщо не ми дойде на ум — измънках аз.

— Но ако сазерът съществува, ако неговото убеждение е изградено на обективната истина, някой друг може да се натъкне на него — или голямо животно да се препъне в него, или метеорит да го улучи и във всеки момент целият живот на земята може да бъде унищожен.

— Мили боже! — възкликнах аз.

Очевидно моята уплаха го развълнува, защото той каза:

— Хайде, хайде, приятелю, погледни на нещата откъм розовата им страна. Най-лошото, което би могло да стане, е всички човешки същества да бъдат изличени от лицето на земята. Само човешките същества. Не става дума за хората.

След като свърши историята, Джордж каза унило:

— Ето това е. Ще трябва да живея с мисълта, че всеки момент може да дойде краят на света.

— Глупости — разгорещено реагирах аз. — Дори и да си ми казал истината за този Ханибал Уест, което, прощавай, но в никакъв случай не е сигурно, той може би е имал болна фантазия.

Джордж ме изгледа високомерно:

— Не бих желал да притежавам твоята неприятна склонност към скептицизъм дори срещу всичките най-прекрасни самини в родния свят на Азazel. Как ще си обясниш това?

Той извади от портфейла си малка изрезка. Тя беше от вчерашния „Ню Йорк таймс“ и бе озаглавена „Неясното гъргорене“. В бележката ставаше дума за неясно гъргорене, което притеснило населението на Гренобъл във Франция.

— Едно от обясненията, Джордж — казах аз, — е, че ти си видял това съобщение и си измислил цялата история, която да подхожда на него.

Джордж изглеждаше така, сякаш ще се пръсне от възмущение, но когато платих солидната сметка, която келнерката бе поставила помежду ни, обзеха го по-нежни чувства и на сбогуване си стиснахме ръцете приятелски.

И все пак трябва да си призная, че оттогава нито веднъж не съм спал спокойно. Всяка нощ около два и половина заставам пред радиото и чакам да чуя за неясното гъргорене, което, ме е събудило от сън.

ВЪПРОС НА ПРИНЦИПИ

Вторачен мрачно в чашата си, напълнена всъщност с мое питие (в смисъл, че сигурно аз щях да го плащам), Джордж промълви:

— Само защото съм човек на принципа, аз сега съм беден.

След това пое въздух някъде чак откъм пъпа си за една дълбока въздишка и каза:

— Споменавайки „принцип“, аз, разбира се, трябва да се извиня, че използвам термин, който ти е непознат, освен може би като на служител от основното училище^[1], което сигурно за малко не си завършил. Всъщност и самият аз съм принципен човек.

— Наистина ли? — попитах аз. — Предполагам, че с тази черта си се сдобил от Азazel само преди две минути, тъй като досега ти никога не си я проявявал публично.

Джордж гневно ме изглежда. Азazel е двусантиметрово дяволче, което притежава изумителни магически сили и само Джордж е в състояние да го повика, когато си пожелае.

— Не мога да си представя откъде си научил за Азazel — учуди се той.

— И за мен би било пълна загадка — сговорчиво отвърнах аз, — ако тези дни той не е единствената ти тема на разговор.

— Не ставай смешен — възрази Джордж. — Никога дори не съм споменавал за него.

Готлиб Джоунс — захвана Джордж — беше също принципен човек. Това наглед беше невъзможно, като се има предвид, че си изкарваше хляба със съчиняване на реклами, ала той се извисяваше над пороците на професията си с жар, която доставяше наслада.

Случвало се е много пъти да ми казва, наведен над хамбургера и пържените картофи, по време на приятелски обед:

— Джордж, думите не са в състояние да опишат ужаса ми от работата, която върша, или пък отчаянието, което ме изпълва при

мисълта, че трябва да намирам убедителни начини за продажба на продукти, докато всичките ми сетива говорят, че човечеството ще се чувства по-добре без тях. Дори вчера трябваше да помогна за рекламирането на нов спрей срещу насекоми, който при тестването накарал комарите да надават свръхзвукови писъци от радост и да долитат на ята към него от километри разстояние. „Не ставайте комарска плячка“ се казва в моя лозунг. „Използвайте Скитер-Умирачка“.

— „Скитер-Умирачка“? — повторих аз и изтръпнах.

Готлиб прикри очи с една ръка. Сигурен съм, че би използвал и двете, ако в същия момент с другата не тъпчеше пържени картофки в устата си.

— Аз живея с този срам, Джордж, и рано или късно ще трябва да напусна работата си. Тя нарушава принципите ми за етика на бизнеса и моите писателски идеали, а аз съм човек на принципа.

— Тя ти носи по петдесет хиляди годишно — подсетих го любезно аз. — А ти имаш млада, хубава жена плюс малко бебенце, за които също трябва да се грижиш.

— Парите — яростно възрази Готлиб — са боклук! Това е най-безстойностният подкуп, за който човек продава душата си. Аз ги презирам, Джордж. Аз ги отхвърлям с негодувание, не искам да имам нищо общо с тях.

— Но, Готлиб, струва ми се, че прекаляваш. Нали получаваш заплатата си?

Ще призная, че за миг изпитах твърде неприятно чувство, като си представих Готлиб без пукната пара, а също така, че неговата добросъщност ще сведе броя на нашите обеда до нула поради невъзможността да ги плаща.

— Е, да, получавам я. Моята мила съпруга Мерилин има неприятния маниер да включва темата за финансовата издръжка на домакинството в разговори от напълно интелектуален характер, да не говорим за лекомислените ѝ бележки за различни покупки, които тя глупаво прави по щандовете за дрехи и домакински уреди. Това ограничава моите планове за действие. Що се отнася до Готлиб-младши, който е почти на шест месеца, той все още не е подготвен да проумее пълната безмисленост на парите, въпреки че трябва да му

отдам дължимото, като призная, че досега той нито веднъж не ми поискал и стотинка.

Готлиб въздъхна и аз въздъхнах заедно с него. Често бях чувал за несговорчиви съпруги и деца, когато става дума за пари, и това, разбира се, е главната причина да не се оженя, въпреки че неотразимият ми чар е карал много красиви дами да ме преследват пламенно през дългия ми живот.

Готлиб Джоунс без да иска прекъсна приятните спомени, в които безобидно бях потънал, като попита:

— Ти знаеш ли тайната ми драма, Джордж?

За момент очите му блеснаха така, че се поразтревожих да не би по някакъв начин да бе успял да проникне в мислите ми.

Той обаче продължи:

— Мечтата ми е да стана писател, да съчинявам покъртителни истории за трептящите дълбини на човешката душа, да покажа пред човечеството, което едновременно тръпне и от ужас, и от наслада, величавата обърканост на живота, да изпиша името си с огромни неизличими букви на първата страница на класическата литература и да преминавам с големи стъпки от поколение към поколение в компанията на мъже и жени като Есхил, Шекспир и Елисън.

Бяхме привършили с яденето и аз напрегнато чаках сметката, преценявайки до секунда момента, в който мога да си позволя вниманието ми да бъде отвлечено. Келнерът, оценил положението с тънката прозорливост, неразделна от професията му, я връчи на Готлиб.

Аз се отпуснах и казах:

— Помисли си, мой, скъпи Готлиб, за ужасяващите последици, които биха могли да настъпят. Съвсем наскоро прочетох в един изключително сериозен вестник, който един господин до мен случайно бе разгърнал, че в Съединените щати има трийсет и пет хиляди романисти, които издават книги. От тях само седемстотин са в състояние да изкарват прехраната си с този занаят и само петдесет, приятелю, са богати. В сравнение с това сегашната ти заплата...

— Не — прекъсна ма Готлиб. — За мен изобщо е без значение дали ще изкарам пари или не, стига това да ми осигури безсмъртие и да отдам безценния дар на вътрешното си проникновение и вдъхновение на всички бъдни поколения. Лесно бих понесъл

неудобството да разреши на Мерилин да стане келнерка или шофьорка на автобус или да се заеме с някаква друга непрестижна работа. Аз съм почти сигурен, че тя ще го сметне или ще бъде принудена да го възприеме като привилегия да работи през деня и да се грижи за малкия Готлиб през нощта, за да може моето изкуство да разцъфти. Само че... — той направи дълга пауза.

— Само че? — насърчих го аз.

— Ами, не знам защо е така, Джордж — измънка той и в гласа му се долови нотка на раздражение, — но има една дреболия, която ми препречва пътя. Изглежда съм неспособен да я преодолея. Мозъкът ми гъмжи от изключително интересни идеи. Сцени, откъси от диалози, невероятно живи ситуации се въртят постоянно в главата ми. Само крайно маловажният въпрос за обличането на всичко това с думи сякаш ми се изплъзва. Това може би е незначителен проблем за всеки некомпетентен драскач като онзи твой приятел със странното име, който, изглежда, изобщо не се затруднява да изкарва книгите на конвейер, но все пак аз не съм наясно с този трик.

(Той сигурно имаше предвид теб, мой мили човече, тъй като изразът „некомпетентен драскач“ толкова ти подхожда. Аз бих те защитил, но чувствах, че само бих си загубил времето.)

— Сигурно — предположих аз — не си бил достатъчно упорит.

— Така ли мислиш? Изписал съм стотици листове хартия, всеки от които съдържа първата глава на великолепен роман — само първата глава и нищо повече. Стотици различни първи глави за стотици различни романи. Винаги втората играе ролята на препъни камък.

Осени ме блестяща идея, но не се изненадах. Моят мозък непрекъснато бълва блестящи идеи.

— Готлиб, аз мога да разреши проблема ти — възкликнах. — Мога да те направя писател. Мога да те направя богат.

Погледът му излъчваше неприятен скептицизъм.

— Ти ли? — запита той, като наблегна най-пренебрежително върху местоимението.

Станахме и напуснахме заведението. Забелязах, че Готлиб бе пропуснал да остави бакшиш, но реших, че едва ли е възпитано да се спирам на този факт, тъй като той би могъл да направи ужасяващото предложение аз да се погрижа за това.

— Приятелю — започнах аз, — зная тайната на втората глава и мога да те направя богат и известен.

— Ха! И каква е тази тайна?

Аз деликатно намекнах (и тук стигаме до блестящата идея, която ме ме беше осенила):

— Готлиб, всеки труд изисква отплата.

Готлиб се изсмя.

— Аз имам такова доверие в теб, Джордж, че мога спокойно да ти заявя, че ако ме направиш богат и прочут писател, ще получиш половината от моите възнаграждения, разбира се, след като се приспаднат разходите.

Аз казах деликатно:

— Знам, че си човек на принципа, Готлиб, и че дадената от теб дума ще те задължи повече, отколкото договор, скрепен от стоманено перо, но само заради шегата — ха-ха — би ли желал да направиш това изявление в писмена форма, да го подпишеш и — за да стане шегата още по-весела — ха-ха-ха — нотариално да го заверим? Всеки един от нас ще получи по едно копие.

Тази малка процедура ни отне само половин час, тъй като за нея бе необходим само един нотариус, който освен това беше и машинописец, и мой приятел.

Внимателно сложих копието от скъпоценния документ в портфейла си и казах:

— Не мога да ти предам незабавно тайната, но след като подготвя и уредя нещата, ще те уведомя. Тогава ще се опиташ да напишеш роман и ще разбереш, че няма да имаш никакъв проблем с втората глава — или с две хиляди и втората. Разбира се, няма да ми дължиш нищо докато не получиш първия аванс — и съм убеден, че той ще бъде много голям.

— Хубаво е, че си вярваш — отбеляза хапливо Готлиб.

Още същата вечер изпълних ритуала, с който призовавах Азazel. Той е висок само два сантиметра и е личност без особено значение в собствения си свят. Това е единствената причина, задето е готов да ми помага по различни тривиални начини. Това го кара да се чувства необходим.

То се знае, аз никога не бих могъл да го убедя по някакъв директен път да ме направи богат. Малкото създание твърди, че това

би било неприемливо комерсиализиране на неговото изкуство. Нито пък приема уверенията ми, че всичко, което стори за мен, ще бъде използвано напълно безкористно за доброто на света. Когато казах това, той издаде странен звук, значението на който аз не разбрах и който той бил научил от човек, роден и израсъл в Бронкс^[2].

Това бе причината да не му обяснявам естеството на моето споразумение с Готлиб Джоунс. Щях да стана богат с помощта на Готлиб, но след като Азazel направи него богат — аз обаче не исках Азazel да разбере тънката разлика.

Азazel, както винаги, бе раздразнен от повикването. Малката му главичка бе украсена с нещо като миниатюрно венче от водорасли и от неговия несвързан разказ подразбрах, че съм го измъкнал от някаква академична церемония, на която го удостоявали с научна титла. Бидейки личност без особено значение в собствения си свят, както вече споменах, той бе склонен да придава твърде голямо значение на подобно събитие и бе много язвителен в коментарите си.

Отминах ги, като нехайно свих рамене.

— Би могъл, в края на краищата — настоях аз, — да изпълниш дребната ми молба и после да се върнеш точно в момента, в които си напуснал. Никой няма дори да разбере, че те е нямало.

Той измърмори нещо, но трябваше да признае, че аз бях правият, така че атмосферата около него престана да пращи от миниатюрните искрички, които мятеше.

— Какво искаш все пак? — попита той.

Обясних му.

— Неговата професия означава комуникация на идеи, нали така? Превеждане на идеите в думи като в случая с твоя приятел със странното име?

— Точно така, но той иска да го прави плодотворно, да радва хората около себе си, да спечели голямо признание, а също и богатство, но го иска само като доказателство за признанието, защото той самият презира парите.

— Разбирам. И в нашия свят имаме ковачи на думи, всички те до един ценят само признанието и не биха приели пукнат грош, ако не трябваше да имат някакво веществено доказателство за признанието.

Аз снизходително се засмях.

— Недостатък на професията. Ти и аз сме щастливи, че сме се издигнали над тези неща.

— Е, хайде — подкани ме Азazel. — Не мога да стоя тук до догодина, иначе ще си имам проблеми с точното време за моето завръщане. Твоят приятел може ли да бъде достигнат мисловно оттук?

Имахме трудности докато го издирим, въпреки че му посочих точното местоположение на рекламната фирма върху една карта и красноречиво и прецизно описах човека, но не искам да те отегчавам с ненужни подробности.

Най-сетне Готлиб бе намерен и след кратко изучаване Азazel каза:

— Странен ум от типа, който е универсален за вашия неприятен биологичен вид. Податлив, а същевременно чуплив. Веригата за изковаване на думите при него е на възли и буци, затова проблемът му не буди у мен изненада. Мога да отстраня частта, която пречи, но има вероятност това да постави под заплахата стабилността на целия му мозък. Надали е възможна грешка, ако съм достатъчно сръчен, но винаги има опасност от нещастен случай. Мислиш ли, че той е готов да поеме риска?

— О, несъмнено! — казах аз. — Той силно се стреми към слава, иска да служи на света чрез изкуството си. Той изобщо не би се поколебал да поеме този риск.

— Но, доколкото разбирам, ти си негов предан приятел. Той може да е сляп поради своята амбиция и желанието си да върши добро, но ти сигурно гледаш по-трезво на нещата. Искаш ли ти той да поеме риска?

— Моята единствена цел е — отговорих аз, — да му донеса щастие. Започвай и действай колкото може по-внимателно, а ако объркаш нещо — е, ще бъде в името на една добра кауза. (То си беше точно така, разбира се, защото ако всичко приключеше благополучно, аз щях да получа половината от финансовия резултат.)

И така, делото беше извършено. Азazel, както винаги, силно нагнети атмосферата, мърморейки нещо за неразумните ми молби, дишаше учестено, но аз го насочих към мислите за щастиято, което ще донесе на милиони хора, и му внушавах да се отърси от отвратителната си самовлюбеност. Окрилен от поучителните ми слова,

той си отиде, за да може да види края на почетната церемония в негова чест.

Седмица по-късно потърсих Готлиб Джоунс. Не бях правил опит да го срещна по-рано, изчаках известно време докато свикне с новия си мозък. Освен това предпочитах отначало да разпитам по заобиколен начин дали мозъкът му не се е повредил по време на процедурата. Ако това е станало, нямаше никакъв смисъл да се виждаме. Моята загуба — а също и неговата, предполагам — биха направили срещата ни твърде болезнена.

Не чух нищо неблагоприятно за него и той си изглеждаше най-нормално, когато го срещнах на излизане от сградата, където се намираще фирмата му. Веднага усетих меланхоличното настроение, което го беше налегнало. Не обърнах особено внимание на това, тъй като писателите — отдавна съм забелязал — са склонни към меланхолия. Предполагам, че си е нещо свързано с професията. Може би поради постоянния контакт с издателите, знам ли.

— О, Джордж — промълви той апатично.

— Готлиб, колко се радвам, че те виждам. Изглеждаш по-добре отвсякога. (В действителност той беше доста грозноват, както и всички писатели, но човек трябва да бъде любезен.) Опитвал ли си напоследък да започнеш роман?

— Не, не съм.

После се сети изведнъж и оживено попита:

— Защо? Готов ли си да ми кажеш онази твоя тайна за втората глава?

Бях възхитен, че той си спомня, тъй като това беше още едно доказателство, че както винаги умът му е остър.

— Но ти вече я знаеш, мили приятелю — отговорих аз. — Няма нужда да ти обяснявам каквото и да било, има и по-хитроумни методи за предаване. Просто трябва да си идеш вкъщи, до отвориш пишещата машина и ще откриеш, че си започнал да пишеш като ангел. Почини си спокойно и бъди сигурен, че с грижите ти е свършено и че романите ще започнат да излизат като от конвейер от пишещата ти машина. Натракай две глави и резюме и аз съм абсолютно сигурен, че всеки издател, на когото ги покажеш, ще се развика от радост и ще ти

попълни чек за огромна сума, всеки цент от която ще бъде наполовина твой.

— Ха? — изсумтя Готлиб.

— Гарантирам ти го — казах аз с ръка на сърцето си, което, както знаеш, е достатъчно голямо — във фигуративен смисъл, — за да изпълни целия ми гръден кош. — Всъщност смятам, че за теб би било съвсем безопасно да напуснеш тази глупава работа, за да не замърсява тя по никакъв начин чистия материал, който сега ще започне да излиза от пишещата ти машина. Трябва да опиташ, Готлиб, и ще се съгласиш, че съм заслужил повече от половината.

— Искаш да кажеш да напусна работата си?

— Точно така!

— Не мога.

— Защо да не можеш? Обърни гръб на тази недостойна професия. Отхвърли с презрение нелепата комерсиална реклама.

— Казвам ти, че не мога да напусна. Току-що ме уволниха.

— Уволниха ли те?

— Да. При това с такива оскърбителни изрази, които никога няма да забравя.

Упътихме се заедно към малкото евтино заведение, където обикновено се хранехме.

— И какво стана? — попитах аз.

Навъсен, той започна да ми разказва, докато дъвчеше сандвич с пастърма.

— Подготвих реклама за освежител на въздуха и се чувствах ограничен от налаганата ми благопристойност. Единствената дума, която имах право да използвам, бе „благоухание“. Дося ми се да кажа каквото си мислех. След като трябваше да рекламирам този гаден боклук, защо да не го направя както трябва? Написах отгоре на листа „Ти вонята намали“, а най-отдолу „И смрадта ти подтисни“, а след това го изпратих на заявителите, без да си правя труда да се консултирам с някого. След като вече бях го сторил, си помислих: „Защо пък не?“ и изпратих бележка на моя шеф, който веднага получил силен апоплектичен удар. Той ме повика и ми каза, че съм уволнен, като използва някои много остри думи, които бях сигурен, че не е научил в скута на майка си — освен ако е била някаква много необикновена майка. И така, ето ме изхвърлен от работа.

Той ме изгледа враждебно.

— Предполагам, ще кажеш, че това е твое деяние.

— Разбира се — отвърнах. — Направил си нещо, за което си усетил подсъзнателен подтик. Нарочно си се оставил да те уволнят, за да можеш да прекарваш цялото си време, като твориш истинско изкуство. Готлиб, приятелю, сега си иди у дома. Започни да пишеш своя роман и се постарай да получиш поне сто хиляди долара аванс. Тъй като няма други разходи освен няколкото дребни монети за хартията, не се налага да правиш удръжки и можеш направо да си запазиш петдесетте хиляди.

— Ти си луд — каза Готлиб.

— Убеден съм в думите си — отговорих аз — и за да ти докажа, ще платя обета.

— Ти си луд — повтори той с нотка на страхопочитание в гласа и наистина ме остави да платя сметката, въпреки че беше от ясно поясно, че предложението ми е само риторично.

Обадих му се на следващата вечер. Нормално би било да изчакам още малко. Не би трябвало да го насилвам. Но все пак аз вече бях инвестирал в него. Обедът ми струваше единайсет долара, да не споменавам за бакшиша от четвърт долар, и затова, естествено, бях неспокоен. Би могъл да си представиш.

— Готлиб — попитах аз. — как върви романът?

— Чудесно — разсеяно отвърна той. — Няма проблеми. Написал съм двадесет страници и при това доста добри като материал.

И все пак гласът му звучеше странно, сякаш имаше нещо друго на ум. аз го попитах:

— А защо не скачаш от радост?

— Заради романа? Не ставай глупав. Файнбърг, Залцбърг и Розенбърг ми се обадиха.

— От твоята рекламна... твоята бивша рекламна фирма?

— Да. Не всичките, разбира се. Но самият г-н Файнбърг ме помоли да се върна.

— Уверен съм, Готлиб, че си му казал точно докъде...

Но Готлиб ме прекъсна.

— Явно от фирмата за освежителя на въздуха са пощурели от проекта ми. Щели да го използват и искали да възложат поредица от реклами — за телевизията, както и за печата, а авторът на първата реклама да организира кампанията. Изтъкнали, че онова, което съм направил, е смело и бие право в целта и че напълно съответства на сегашното десетилетие, на 80-те години. Казали, че искат да им се направи незапомнена реклама и затова имали нужда от мен. Естествено аз отговорих, че ще обмисля предложението им.

— Това е грешка, Готлиб.

— Трябва да се държа на положение, за да поискам повишение, при това съществено повишение. Не съм забравил жестоките думи, които ми каза Файнбърг, когато ме изхвърли — нещо на идиш.

— Парите са боклук, Готлиб.

— Разбира се, Джордж, но искам да видя за колко боклук ще говорим.

Не бях особено разтревожен. Знаех как наранява чувствителната душа на Готлиб съчиняването на реклами и колко привлекателна е лекотата, с която би написал романа. Трябваше само да се изчака и (да изковем нова фраза) да се остави природата да си свърши своето.

Наскоро след това се появи рекламата за освежителя на въздуха и бързо постигна огромен успех сред публиката. „Ти вонята намали“ стана любим израз на американската младеж и всяко нейно повтаряне бе така или иначе реклама на продукта.

Сигурно и ти ще си спомниш тази мода — ама, разбира се, защото помня, че бланките за отхвърляне на предложено произведение съдържат тази фраза и бяха станали *de rigueur*^[3] в периодичните издания, за които ти се опитваш да пишеш и кой знае колко пъти си ги получавал.

Появиха се и други подобни реклами, все така сполучливи.

И изведнъж всичко ми стана ясно. Азazel се беше постарал да придаде на Готлиб такава мозъчна нагласа, която му даваше възможност да удовлетворява публиката с писането си, но тъй като е дребен и незначителен, той не е бил способен да настрои мозъка му само за романи. Възможно е Азazel дори и да не е знаел какво е това роман.

Е, имаше ли някакво значение?

Не мога да кажа, че Готлиб се зарадва, когато, прибирайки се вкъщи, ме завари пред прага си, но не беше загубил дотолкова срам, че да не ме покани вътре. С известно задоволство констатирах, че той не би могъл да не ме покани на вечеря, въпреки че се опита (нарочно, предполагам) да съсипе удоволствието, като ме накара да поддържа Готлиб-младши доста време. Беше ужасно преживяване.

След вечерята, когато останахме насаме в трапезарията, аз попитах:

— И колко боклук изкарваш сега, Готлиб?

Той ме изгледа с упрек.

— Не наричай парите боклук, Джордж. Това е неуважително. Приемам, че петдесет хиляди годишно може и да са боклук, но сто хиляди годишно плюс някои много задоволителни добавки вече е финансово положение. И нещо повече, скоро ще създам собствена фирма и ще стана мултимиллионер, а на такова равнище парите се превръщат в добродетел — или в сила, което е едно и също според мен. Със силата си аз ще бъда в състояние да изхвърля Файнбърг от бизнеса. Това ще му е за урок, задето се е обръщал към мен с изрази, които никой джентълмен не би използвал. Да знаеш случайно какво означава „шмендрик“, Джордж?

Не можех да му помогна. Имам познания по много езици, но урду не е сред тях.

— Значи си станал богат — подхвърлих аз.

— И възнамерявам да стана още по-богат.

— В такъв случай, Готлиб, бих ли могъл да ти напомня, че това стана само седмица след като аз се съгласих да те направя богат, по същото време, когато ти обеща в замяна да ми дадеш половината от спечеленото?

Веждите на Готлиб се склупиха в сърдита черта.

— Така ли си направил? Това ли съм обещал?

— Ами, да. Признавам, че това е нещо, което лесно може да се забрави, но за щастие всичко е изложено в писмен вид — в замяна на оказани услуги — подписи — нотариална заверка и всичко, както си му е редът. Случайно нося в себе си и фотокопие от споразумението.

— А-а. Може ли да го погледна в такъв случай?

— Разбира се, но искам да отбележа, че това е само фотокопие, така че ако случайно го накъсаш на парченца в нетърпението си да го

изучиш по-основно, аз пак ще разполагам с оригинала.

— Мъдра стъпка, Джордж, но не се страхувай. Ако всичко е както ми го каза, нищичко — дори и стотинка — няма да остане неизплатено. Аз съм принципен човек и уважавам споразуменията, както и всяка буква в тях.

Подадох му фотокопието и той го проучи внимателно.

— А, да — каза той. — Спомням си. Разбира се. Има само една малка подробност?

— Каква? — запитах аз.

— Ами, тук става дума за моите приходи като романист. Аз не съм романист, Джордж.

— Ти възнамеряваше да станеш и можеш да го направиш, щом решиш да седнеш на пишещата машина.

— Но аз вече нямам такива намерения, Джордж, и не искам да сядам на пишещата машина.

— Но великите романи ще ти донесат безсмъртна слава. А какво могат да ти донесат идиотските лозунги?

— Камари пари, Джордж, плюс огромна собствена фирма, в която ще приютявам на работа несретни писателчета, чийто живот в буквален смисъл ще държа в ръцете си. Имал ли е Толстой някога такава възможност? Или Дел Рей?

Не можех да повярвам на ушите си.

— И след всичко, което направих за теб, ти ще откажеш да ми дадеш дори пукнат цент, само заради една думичка в нашето тържествено споразумение?

— Опитвал ли си се някога да пишеш, Джордж? Защото самият аз не бих могъл да изложа положението по-ясно и по-точно. Моите принципи ме карат да се придържам към буквата на споразумението, а аз съм принципен човек.

От тази позиция той нямаше да помръдне и аз осъзнах, че няма смисъл да поставям въпроса и за единадесетте долара, които бях похарчил за последния ни обед. Да не говорим за бакшиша от четвърт долар.

Джордж стана и си тръгна. Той излъчваше такова позъорско отчаяние, че не можех да се насиля да му предложа преди това да си

плати. Помолих за сметката и отбелязах, че възлиза на двадесет и два долара.

Възхитих се на точната аритметика на Джордж да си възвръща загубеното и се почувствах задължен да оставя половин долар бакшиш.

[1] Думите „принцип“ и „директор на учебно заведение“ се произнасят по един и същ начин на английски. ↑

[2] Бронкс е негърският квартал на Ню Йорк. ↑

[3] Задължителни (фр.) ↑

ВРЕДНОТО ПИТИЕ

— Последниците от вредното питие — каза Джордж с тежка алкохолна въздишка — трудно могат да бъдат оценени.

— Не и ако си трезвен — отбелязах аз.

Той ме изгледа със светлосините си очи, а в погледа му се четеше смесица от упрек и възмущение.

— Кога съм бил — попита той — в друго състояние?

— Откакто си се родил — казах аз, но след като осъзнах, че не съм справедлив спрямо него, бързо се поправих. — Откакто са те отбили от кърмата.

— Приемам това — отвърна Джордж — като един от нескопосните ти опити да проявиш чувство за хумор.

И с възхитителна разсеяност той вдигна моята чаша, отпи малко и я върна на масата, като продължаваше да я стиска здраво.

Отминах този факт. Да се изтръгне питие от Джордж е все едно да измъкнеш кокал от гладен булдог.

— Когато ти говорех — каза Джордж, — аз си мислех за една млада жена, която много ме интересуваше в невинния смисъл на думата и се казваше Ищар Мистик.

— Необичайно име — отбелязах аз.

— Но пък много подходящо, тъй като Ищар е името на вавилонската богиня на любовта, а Ищар Мистик си беше същинска богиня на любовта — или поне потенциална.

Ищар Мистик бе това — започна Джордж, — което се нарича жена с хубава фигура, ако човек има вродена склонност да подценява. Нейното лице бе красиво в класическия смисъл, всяка черта бе съвършена и то бе увенчано като ореол от златиста коса, копринена и блестяща. Тялото ѝ би могло да се опише само като супереротично. То бе хълмисто и прекрасно, комбинация от твърдост и податливост, съчетани в гладко изящество.

Мръсното ти подсъзнание сигурно те кара да се чудиш откъде съм толкова наясно с нейните прелести, но, уверявам те, това е оценка, която съм в състояние да направя благодарение на големия си опит, а не поради никакви преки наблюдения в конкретния случай.

Облечена, тя предлагаше повече прелести, отколкото можеш да откриеш при по-обичайния начин за показване в списанията, представящи артистични виждания за тези неща. Тънка талия, издутини под и над нея, балансирана с изключително разточителство, които не би могъл да си представиш, без да си я видял; дълги крака, изящни ръце, а всяко нейно движение имаше за цел да те омагьоса.

И въпреки че човек едва ли би могъл да иска нещо повече от такова физическо съвършенство, Ищар имаше също остър и гъвкав ум и завърши учението си в Колумбийския университет със степен магна кум лауде — макар че всеки с основание би предположил, че средният университетски професор, когато оценява Ищар Мистик, се чувства подтикнат да закръгли оценката в нейна полза. След като и самият ти си професор, мой скъпи приятелю (казвам това без да искам да наскърбя чувствата ти), мога да имам само най-ниското възможно мнение за тази професия.

След всичко това човек би могъл да си помисли, че Ищар си избираше който мъж си поиска и променяше избора си едва ли не всеки ден. Минавало ми е през ума, че ако тя ме избере, аз ще се постарая да откликна на предизвикателството заради моето джентълменско уважение към красивия пол, но трябва да призная, че се колебаех да споделя с нея този факт.

Защото Ищар имаше един лек недостатък — тя беше доста огромно същество. Надхвърляше метър и осемдесет с един-два сантиметра; имаше глас, който, когато е развълнувана, напомняше тръбен призив на тромпет; говореше се, че се нахвърлила срещу един твърде масивен хулиган, който непредпазливо решил да я задява, вдигнала го във въздуха и го метнала през улицата, при това доста широчка улица, пращайки го в стълба на уличната лампа. Той прекарал шест месеца в болница.

Мъжката половина не проявяваше кой знае какво желание да ѝ дава аванси, дори от най-почтително естество. Непреодолимият импулс бе винаги потискан от дълги размисли дали е физически безопасно да се опита. Дори самият аз, който съм смел като лъв, както

знаеш, открих, че се замислям да не ми строши кокалите. Та така, да изковем фраза — съзнанието превръща всички ни в страхливци.

Ищар разбираше добре положението и ми се оплака горчиво, спомням си случая много добре. Беше разкошен пролетен ден и ние седяхме на една пейка в Сентръл парк. Спомням си, че най-малко трима бягащи за здраве не успяха да си поделят един завой, загледани в Ищар, и забиха носове в спор с едно дърво.

— Аз вероятно ще остана девственица през целия си живот — проплака тя и възхитително извитата ѝ долна устничка потрепери. — Никой не проявява интерес към мен, абсолютно никой. А скоро ще стана на двайсет и пет.

— Разбери моя... моя мила — казах аз, внимателно пресягайки се към нея, за да погалия ръката ѝ, — младите мъже изпитват страхопочитание пред твоето физическо съвършенство и не се чувстват достойни за теб.

— Това е смешно — извика тя достатъчно силно, за да накара неколцина минувачи да се обърнат въпросително към нас. — Опитваш се да ми кажеш, че те изпитват глупав страх от мен. Има нещо странно в начина, по който тези глупави създания вдигат глава към мен, когато ни запознават, и потриват кокалчетата на ръката си, след като сме се ръкували, от което веднага ми става ясно, че нищо няма да излезе. Те само промърморват: „Приятно ми е“ и бързо се отдалечават.

— Ти трябва да ги насърчиш, мила Ищар. Трябва да гледаш на мъжа като на крехко цвете, което може да разцъфти истински само под топлите лъчи на твоята усмивка. Трябва по някакъв начин да покажеш, че приемаш неговите аванси и да се въздържаш от всякакви опити да го сграбчиш за реверите на сакото или за дъното на панталоните и да му забиеш главата в стената.

— Никога не съм правила така — възмутено отсече тя. — Почти никога. А как, за бога, очакваш да изразя готовност да приема аванса? Аз се усмихвам и казвам: „Как сте?“ Нали така? И винаги казвам: „Какъв хубав ден е днес!“, дори и да не е.

— Не е достатъчно, мила моя. Трябва да поемеш ръката на мъжа и нежно да я подпъкнеш под твоята. Би могла да го щипнеш по бузата, да го погалиш по косата, да гризнеш лекичко връхчетата на пръстите му. Подобни дребни жестове показват известен интерес, определена

готовност от твоя страна да участваш в приятелски прегръдки и целувки.

Ищар гледаше ужасена.

— Не бих могла да сторя това. Просто не бих могла. Възпитана съм по възможно най-строгия начин. Не мога да се държа другояче освен най-прилично. Мъжът е този, който открито показва предпочитанията си и дори и тогава аз трябва да се държа резервирано и колкото може по-твърдо. Майка ми винаги ме е учила така.

— Но, Ищар, направи го, когато майка ти не те гледа.

— Не мога. Аз просто... имам твърде много задръжки. Защо да не може един мъж просто... просто да се нахвърли върху ми?

Тя се изчерви от някаква мисъл, която сигурно бе минала през главата ѝ при тези думи, а голямата ѝ, но изваяна съвършено ръка, се притисна до гърдата ѝ. (Чудя се само дали тя съзнаваше колко привилегирована е ръката ѝ в подобни случаи.)

Струва ми се, че думата „задръжки“ ми даде идеята. Аз казах:

— Ищар, детето ми, имам разковничето. Трябва да започнеш да си пийваш алкохол. Има безброй напитки с доста приятен вкус, които здравословно оживяват човека. Ако поканиш някой младеж да сподели няколко „скакалеца“ с теб, или „маргарете“, или някое друго от десетките питиета, които мога да ти изброя, ще забележиш, че твоите задръжки ще намалют, както и неговите. Той ще се осмели да ти отправя предложения, каквито никой джентълмен не трябва да отправя на дама, а ти ще добиеш кураж да се кикотиш докато той ти говори така и да предложиш да посетите хотелската стая на някой, където майка ти не би могла да те намери.

Ищар въздъхна и отговори:

— Колко прекрасно би било, но не може да стане.

— Сигурен съм, че може. Почти всеки мъж би бил доволен да изпие чашка с теб. Ако се колебае, предложи му ти да платиш сметката. Няма достоен мъж, който би отказал питие, когато една дама му предлага...

Тя ме прекъсна.

— Не става дума за това. Проблемът е у мен. Аз не мога да пия.

Никога не бях чувал подобно нещо.

— Само отваряш уста, мила моя...

— Знам това. Аз мога да пия — искам да кажа, че мога да поглъщам питието. Говоря ти за ефекта му. Ставам гроги.

— Но ти няма да пиеш толкова, ти...

— Само от една чашка ставам гроги, освен ако преди това не ми прилошее и не повърна. Опитвала съм много пъти, не мога да изпия повече от една чашка, а след като я изпия, вече нямам никакво настроение за... нали се сещаш. Предполагам, че това е дефект на моята обмяна на веществата, ала майка ми твърди, че било дар божи и имало за цел да ме запази добродетелна от желанието на низки и порочни мъже, които биха се опитали да ме лишат от моята чистота.

Трябва да си призная, че за момент останах безмълвен при мисълта, че някой намира достойнства в невъзможността да се отдаваш на насладите на гроздето. Но идеята за подобна перверзност затвърди решителността ми и породила такова безразличие към опасността, че наистина опипах якостта на горната част на ръката на Ищар и казах:

— Дете мое, остави това на мен. Аз ще оправя всичко.

Знаех точно какво трябва да направя.

Никога не съм споменавал пред теб за моя приятел Азazel, тъй като по този въпрос съм напълно дискретен — виждам, че се каниш да възразиш, че знаеш за него, но не съм учуден, имайки предвид твоето добре известно досие на човек, който ненавижда истината (ако мога да се изразя така, без да искам да те наранявам).

Азazel е дявол, надарен с магическа сила. Мъничък дявол. Ако искаме да сме точни, той е само два сантиметра висок. Това обаче е хубаво, тъй като го кара постоянно да демонстрира значимостта и възможностите си пред човек като мен, когото той с удоволствие възприема като по-низкостоящо същество.

Той винаги се отзовава на моите повиквания, ала е безполезно да очакваш от мен да ти разкрия подробности за това, как осигурявам присъствието му. Би било непосилно за твоя ограничен мозък (не те обиждам).

Азazel пристигна в лошо настроение. Очевидно е наблюдавал нещо от рода на спортно състезание, в което бил заложил близо сто хиляди закини, и изглеждаше малко ядосан, че ще пропусне да види крайния резултат. Аз изтъкнах, че парите са боклук и че той съществува в тази вселена, за да помага на нуждаещата се

интелигентност, а не да трупа безстойности закини, които сигурно ще загуби при следващото залагане, дори сега да ги спечели, което е съмнително.

Тези разумни и неоспорими доводи не успяха ни най-малко да успокоят нещастното създание, чиято преобладаваща черта е твърде отвратителната склонност към егоизъм, така че реших да му предложа четвърт долар. Струва ми се, че алуминият е средство за размяна в неговия свят и тъй като не възнамерявам да го насърчавам да очаква материална отплата в замяна на незначителната помощ, която би ми оказал, аз прецених, че четвърт долар за него е многократно повече от стотите хиляди закини, а в резултат на това той с готовност призна, че моите грижи са по-важни от неговите. Както винаги твърдя, силата на разума се проявява видимо най-накрая.

Обясних му проблема с Ищар и Азazel каза:

— Един път и ти да ми поставиш разумен въпрос.

— Нищо чудно — отговорих аз. — Както ти е извесно, аз не съм неразумен човек. Само че държа на своето.

— Вашият нещастен биологически вид — продължи Азazel — не разгражда ефикасно алкохола, така че междинните продукти се акумулират в кръвния поток и предизвикват различни неприятни симптоми, свързани с интоксикация — една подходящо създадена дума, както се убедих от изучаването на вашите речници. Това е гръцка дума и означава „отравяне отвътре“.

Аз се изсмях. Съвременните гърци, както знаеш, смесват виното със смола, а древните са го смесвали с вода. Нищо чудно, че са говорили за отравяне отвътре, след като са отравяли виното преди изобщо да са го опитали.

Азazel продължи разсъжденията си:

— Ще бъде необходимо само да се нагласят съответните ензими така, че да разграждат алкохола бързо и безпогрешно до нивото на двувъглероден фрагмент, който е метаболичен кръстопът за мазнините, въглехидратите и протеина и тогава няма изобщо да има никакви признаци на интоксикация. По този начин алкохолът ще стане пълноценна храна за организма.

— Все пак трябва да има някакво опиянение, Азazel; но само дотолкова, че да предизвика естествено безразличие към глупавите ограничения, научени в майчиния скут.

Той сякаш ме разбра отведнъж.

— О, да. Знам ги аз майките. Спомням си как третата ми майка казваше: „Азazel, не бива никога да притваряш мигателните си ципи пред младо малобе“, а как другояче можеш да...

Отново го прекъснах.

— Би ли могъл да направиш така, че малка част от поетия алкохол да не се разгражда толкова бързо и да предизвика незначително развеселяващо опиянение?

— Няма нищо по-лесно — успокой ме Азazel и с недостоен жест на алчност погали четвъртинката долар, който му бях дал и който, изправен на ръб, беше по-висок от самия него.

Една седмица по-късно имах възможността да проверя Ищар. Това стана в барчето на един хотел в центъра, което тя освети с присъствието си толкова силно че няколко постоянни клиенти си сложиха тъмни очила и впиха поглед в нея.

Тя се изкиска.

— Какво правим тук? Ти знаеш, че не мога да пия.

— Това няма да е пиене, мило момиче. Това ще е само ментово сиропче. Ще ти хареса.

Бях се приготвил предварително и дадох знак за един „скакалец“.

Тя отпи кокетно от питието и каза:

— О, хубаво е — след което се облегна назад и му позволи щедро да се разлее по гърлото ѝ. После прокара връхчето на красивия си език по също така красивите си устни и помоли:

— Може ли още едно?

— Разбира се — отговорих насърчително аз. — Само едно, защото изглежда глупаво, но съм забравил портфейла си?

— О, аз ще платя. Имам куп пари.

Красивата жена, както винаги съм казвал, се извисява най-много, когато се навежда да извади портмонето от чантата до краката си.

При така стеклите се обстоятелства пихме на воля. Поне тя. Поръча си още един „скакалец“, след това водка, след това двойно уиски със сода, още няколко други неща и когато всичко вече бе изпито, тя не проявяваше никакви признаци на опиянение, макар че

нейната очарователна усмивка бе по-опияняваща от всичко, което бе погълнала. Тя заяви:

— Чувствам се така добре, така загрята и така готова — ако разбираш какво искам да кажа.

Мислех си, че разбирам, но не исках да избързвам със заключенията.

— Струва ми се, че на майка ти това не би й се понравилось.

(Изпитвах я, изпитвах я.)

Тя отговори:

— Какво знае майка ми? Нищо! А какво ще научи после? Пак нищо!

Изглежда ме предизвикателно, наведе се и вдигна ръката ми към съвършените си устни.

— Къде ще отидем?

Е, приятелю, мисля, че разбираш чувствата ми. Да откажа на млада дама, която вежливо и с копнеж моли за дребна услуга — такова нещо не бих могъл да извърша. Възпитаван съм да бъда винаги джентълмен. Но в този случай няколко мисли минаха през главата ми.

Първо, въпреки че сигурно трудно ще повярваш, но аз малко съм попреминал — ама съвсем мъничко — най-добрите си години, а една жена, толкова млада и силна като Ищар, може би по-трудно се задоволява, ако разбираш какво искам да кажа. Освен това, ако после си спомни какво се е случило и реши, че не й е харесало или си помисли, че съм се възползувал от нея, последиците биха могли да бъдат неприятни. Тя бе импулсивно създание и би могла да ме превърне в торба натрошени кокали още преди да ми е дала възможност за обяснение.

Затова й предложих да се поразходим до нас и избрах дългия маршрут. Свежият вечерен въздух прочисти главата ѝ от меката нега и аз се почувствах в безопасност.

Не обаче и другите. Няколко млади мъже дойдоха да ми разкажат за Ищар, защото, както знаеш, има някакво благородно достойнство в моето поведение, което буди доверие. Никога не се срещяхме в барове, тъй като въпросните мъже бяха решили поне за известно време да отбягват баровете. Те се опитвали да се нагодят към маниера на Ищар

да обръща чаша след чаша, но много бързо усещали лошите последици.

— Абсолютно съм сигурен — се кълнеше един от тях, — че тя имаше скрита тръбичка, която води от тъгълчето на устата и към голяма бъчва под масата, но не успях да я открия. Но ако си мислиш, че всичко свършва дотук, много се лъжеш.

Бедният човечец бе обхванат от ужаса на преживяното. Той се опита да ми разкаже, но говореше почти несвързано.

— Изискванията й — повтаряше той едно и също. — Ненаситна е! Ненаситна!

Бях доволен, че проявих разум да избегна нещо, от което дори мъже в първата си младост едва бяха оцелели.

Не срещах често Ищар по това време — нали разбираш, тя бе твърде заета. Но все пак имах представа как консумира всички мъже в полова зрелост със стремителна бързина. Рано или късно щеше да й се наложи да разшири кръга. Наложил й се рано.

Тя ме срещна една сутрин, тръгваше за летището. Бе по-сочна отвсякога, по-ефирна, по-впечатляваща във всички възможни измерения. Нищо преживяно сякаш не бе й се отразило, освен че я правеше по-хубава.

Ищар измъкна бутилка от чантата си.

— Ром — обясни тя. — Пият го там, в Карибите, и е много мека и приятна напитка.

— За Карибите ли заминаваш, скъпа?

— О, да, и за други места. Мъжете у нас, изглежда, трудно издържат на алкохола и са слаби духом. Много съм разочарована от тях, макар че имах моменти на силни преживявания. Аз съм ти много благодарна, Джордж, за всичко това. Удоволствията ми започнаха, когато ти за пръв път ме запозна с онова ментово сиропче. Срамота е, че ние с теб...

— Глупости, мило момиче. Аз служа на човечеството, нали разбираш. Изобщо не мисля за себе си.

Тя ме млясна по бузата, целувката й ме изгори като сярна киселина, и си отиде. Аз попих потта от челото си със значително облекчение, но ми бе приятно, че поне веднъж нещо, за което бях

помолил Азazel, завършваше щастливо. Ищар, благодарение на получено наследство, бе богата и независима и можеше да се отдаде изцяло и блажено на примитивната си страст към удоволствията от алкохола и мъжете.

Или поне така си го представях.

Мина повече от година преди да я чуя отново. Тя се бе върнала в града и ми телефонира. Трябваше ми известно време, за да разбере кой се обажда. Беше изпаднала в истерия.

— Животът ми е свършен — крещеше тя. — Дори и майка ми вече не ме обича. Не разбирам как се случи това, но съм сигурна, че е по твоя вина. Ако не ми беше дал да опитам от онзи ментов сироп, нищо подобно нямаше да ми се случи.

— Но какво е станало, мила моя? — попитах аз разтреперан. Близостта с една бясна Ищар не би била безопасна.

— Идвай веднага тук. Ще видиш.

Любопитството ми някой ден ще ме умори. В този случай за малко да го стори. Не можах да устоя да не отида в къщата ѝ в покрайнините на града. Мъдро оставих входната врата отворена. Когато тя се появи с касапски нож в ръка, аз се обърнах и побягнах със скорост, от която щях да съм горд и в по-младите си години. За щастие, тя не се втурна да ме преследва.

Скоро след това тя отново замина и, доколкото ми е известно, оттогава не се е връщала. Живея в страх, че някой ден ще се върне. Такива като Ищар Мистик не прощават.

Джордж, изглежда, си мислеше, че е приключил разказа си.

— Но какво се бе случило? — нетърпеливо попитах аз.

— Не разбираш ли? Химическите процеси в нейното тяло бяха регулирани така, че да разграждат алкохола много ефикасно на двувъглероден фрагмент, който е кръстопът на обмяната на въглехидратите, мазнините и протеините. Алкохолът за нея бе здравословната храна. А тя пиеше като сунгер, голям метър и осемдесет. И всичкият алкохол се превръщаше в двувъглероден фрагмент, а оттам, по метаболичната верига — в мазнина. Тя бе станала, с една дума, дебела; с две думи — огромно туловище. Цялата

онази дивна красота се бе разширила и после изчезнала под натрупаните пластове лой.

Джордж поклати глава с ужас и съжаление и каза:

— Последниците от вредната напитка трудно могат да се оценят.

ВРЕМЕ ЗА ПИСАНЕ

— Навремето познавах един, който малко приличаше на теб — каза Джордж.

Седяхме до прозореца на малък ресторант, където обядвахме, а Джордж замислено гледаше навън.

— Това е невероятно — отговорих аз. — Винаги съм мислил, че съм уникален.

— Ти наистина си уникален — успокои ме Джордж. — Човекът, за когото ти говоря, бе само малко като теб. В способността си да драскаш, да драскаш, да драскаш, без изобщо да си ангажираш мозъка, ти си уникален.

— В действителност — поясних аз — използвам компютърен „обработвач“ на думите.

— Аз пък използвам думата „драскач“ — високомерно отговори Джордж, — както метафорично би я разбрал истинският писател.

Той замълча, надвесен над шоколадовия си мус, и въздъхна драматично.

Познавах тази въздишка.

— Каниш се да ми разкажеш някоя от фантастичните си измислици за Азazel, нали, Джордж?

Той ме изгледа с укор.

— Ти от толкова време и така нескоропно разказваш собствените си фантазмагории, че не можеш да разпознаеш звъна на истината, когато го чуеш. Но няма значение. Историята е прекалено тъжна, за да ти я разказвам.

— Но все пак ще я разкажеш, нали?

Джордж отново въздъхна.

— Ей онази автобусна спирка — започна Джордж — ми напомня за Мордекай Симс, който си осигуряваше прилична прехрана, изписвайки с различни глупости тонове хартия. Не толкова много,

колкото ти, разбира се, и не толкова глупости, затова казвам, че той малко приличаше на теб. За да бъде справедлив, трябва да кажа, че понякога попрочитам нещичко, написано от него, и го намирам за доста прилично. Без да искам да наранявам достойнството ти, ти никога не си достигал такова равнище, поне ако съдя по отзивите на другите, тъй като аз никога не съм падал толкова низко, че да те чета.

Мордекай беше различен от теб и в друго отношение — той бе ужасно припрян. Погледни се в огледалото отсреща, ако нямаш нищо против да видиш на какво приличаш, как безгрижно си се разположил, едната ръка облежната на стола, а ти самият толкова си се отпуснал, та чак изглеждаш безформен. Като те гледа, човек никога не би помислил, че нямаш никакви притеснения дали дневната ти норма за писане на глупости ще бъде изпълнена.

Мордекай не беше такъв. Той винаги мислеше за крайните срокове, които непрекъснато се опасяваше, че няма да спази. По това време аз обядвах с него всеки четвъртък и със своето бърборене той имаше склонност да превръща преживяването в ужасно изпитание.

— Трябва да пусна това в пощата най-късно до утре сутринта — казваше той, — а преди това трябва малко да преработя едно друго нещо и просто нямам време. Къде, по дяволите, се бави сметката? Защо не идва тоя келнер? Какво правят в кухнята? Състезават се по плуване в яхнията ли?

Той винаги бе особено нетърпелив за сметката и аз всеки път се тревожех да не би да скочи и да ме остави да се оправям сам. В името на справедливостта трябва да отбележа, че това никога не се е случвало, но опасението, че би могло да се случи, направо ми разваляше апетита.

Или погледни към автобусната спирка отсреща. Наблюдавам я от петнайсет минути. Никакъв автобус не е минавал, а днес е ветровит ден и студът просто щипе. Онова, което виждаме, са вдигнати яки, ръце, пъхнати в джобовете, червени или сини носове, крака, потропващи, за да се стоплят. Онова, което не виждаме, е каквото и да било недоволство в редиците, нито гневно размахвани към небето юмруци. Всички чакащи са докарани до пасивност от несправедливостите на живота.

Ала не и Мордекай Симс. Ако той чакаше на тази опашка за автобус, щеше да изскача на пътя, за да погледне дали не се вижда в

далечината някакъв признак за приближаващо се превозно средство, щеше да простенва, да вика и да ръкомаха, да подканя към масова демонстрация пред сградата на общината. Накратко, той щеше да изпразва адреналиновите си жлези.

Безброй пъти се е обръщал към мен със своите оплаквания, привлечен, както и мнозина други, от моето освежаващо излъчване на компетентност и разбиране.

— Аз съм зает човек, Джордж — ще каже бързо. Той винаги говореше бързо. — Срамен, скандален и престъпен е начинът, по който светът заговорничи срещу мен. Трябваше да се отбия в болницата за профилактични изследвания — бог знае защо, моят глупав доктор си мисли, че трябва да си изкарва парите от това — и ми казват да отида в 9.40 сутринта.

Отивам точно в 9.40, разбира се, а на въпросното гише стои надпис: „Отворено за пациенти от 9.30 часа“. Точно това пишеше, Джордж, на най-чист английски. Зад гишето обаче няма никой.

Погледнах часовника си и се обърнах към един, който гледаше доста гузно, за да бъде служител в болницата. „Къде е — питам го аз — онзи безименен злодей, който би трябвало да се намира зад това гише?“

„Още не е дошъл“, отговаря ми долният мошеник.

„Тук пише, че гишето се отваря за посетители в 9.30“.

„Рано или късно все някой ще се появи, надявам се“, ми отвърща оня с ужасяващо безразличие.

Това беше в крайна сметка болница. Аз може би умирах. Някой интересуваше ли се? Не! Изтичаше крайният срок за нещо, от което щях да спечеля доста пари, за да платя сметката на доктора (ако приемем, че нямах предвид нещо повече — да ги почерпя, което бе малко вероятно). Пукаше ли му на някого? Не! До 10.04 часа не се показва никой и когато се втурнах към гишето, онзи откачен дявол ме изгледа високомерно и отсече: „Трябва да си чакате реда!“

Мордекай бе пълнен с такива истории — за асансьори, които пълзят съвсем бавно нагоре, докато той чака долу във фойето; за хора, които обядват от 12 до 3.30 часа и започват четиридневния си уикенд в сряда, точно когато той има нужда да се консултира с тях.

— Не разбирам защо някой си е правил труда да измисля времето, Джордж — казваше той. — От това човек просто би могъл да

напише роман за прахосничеството. Ако бих могъл да превърна часовете, които съм принуден да прекарвам в чакане заради удобството на всевъзможни дръзки негодници, във време за писане, аз бих могъл да увелича производителността си с около десет до двацет процента. А нали разбираш и друго — че въпреки престъпната стиснатост на издателите, това би довело и до съответно увеличаване на доходите ми? Защо се бави тази мизерна сметка?

Замислих се, че би било благородно да му помогна да увеличи доходите си, още повече, че той проявяваше благоразположение да харчи част от тях за мен. Нещо повече, той обичаше да избира първокласни места за обед, а това стопляше сърцето ми. Не, не като това тук, драги. Твоят вкус е далеч от добрия и доколкото съм чувал, това би могло да се разбере и от писанията ти.

Ето защо започнах да напъвам могъщия си мозък в търсене на начин да помогна на Мордекай.

Не се сетих веднага за Азazel. Тогава още не бях свикнал с него. В края на краищата един двусантиметров дявол е малко необичаен.

Все пак накрая се запитах дали Азazel не би могъл да направи нещо за увеличаване на времето за писане на някого. Не изглеждаше вероятно и може би само щях да му загубя времето, но какво значи времето за съществуване от друг свят?

Изпълних необходимата церемония от древни заклинания и песнопения, за да го призова оттам, откъдето идваше, и Азazel се появи заспал. Мъничките му очички бяха затворени, той издаваше неприятни звуци — нещо като сумтене, което ту се засилваше, ту затихваше. Това може би съответстваше на човешкото хъркане.

Не бях наясно какво да правя, за да го събудя, и реших да му капна малко вода върху корема. Той имаше напълно сферичен корем, разбираш ли, сякаш беше погълнал сачма. Нямах ни най-малка представа дали това е естествено за неговия свят, но веднъж, когато споменах това, той попита какво означава сачма, а след като му обясних, той ме заплаши, че ще ме избурбулюнка. Не знаех какво означава странната дума, но от тона му разбрах, че ще е нещо неприятно.

Капката вода го събуди и той се вбеси. Каза, че за малко не съм го удавил и навлезе в досадните подробности на правилното събуждане в неговия свят. Разказа нещо за танцуване върху цветни

листчета под звуците на нежни музикални инструменти и едва доловими докосвания на божествени танцуващи деви. Отговорих, че в нашия свят ние просто си се пръскаме с градински маркучи, а той направи някои забележки за невежите варвари и накрая се успокои дотолкова, че да ми позволи да му говоря разумно.

Обясних положението, като си мислех, че без много шум той ще каже няколко неразбираеми думи и с това ще се свърши.

Нищо подобно. Вместо това Азazel стана сериозен и каза:

— Ей, ти искаш от мен да се намеся в законите на вероятностите?

Бях доволен, че схваща положението.

— Точно така — потвърдих аз.

— Но това не е толкова лесно — угрижи се той.

— Разбира се, че не е — съгласих се аз. — Щях ли да моля теб, ако беше лесно? Ако беше лесно, щях да го свърша сам. Само когато не е лесно, ми се налага да призовавам някой така възвишен като теб.

Неприятно, разбира се, но жизненоважно е да си имаш работа с дявол, който е чувствителен както за ръста си, така и за сачмоподобния си тумбак.

Азazel, изглежда, се почувства поласкан от думите ми:

— Е, не съм казал, че е невъзможно.

— Добре.

— Това ще изисква нагласяне на континуума на вашия свят.

— Точно така. Взе ми думите от устата.

— Това, което трябва да направя, е да въведа няколко пресечни точки във взаимовръзката на континуума на твоя приятел, на оня с крайните срокове. Какво всъщност означава крайни срокове?

Опитах се да му обясня и той започна да говори многословно и вдъхновено:

— О, да, и ние имаме такива неща при нашите по-нежни прояви на симпатия. Позволяваш на крайния срок да изтече и сладките малки същества никога няма да ти дадат да чуеш края. Спомням си веднъж...

Но аз ще ти спестя глупавите подробности от неговия безинтересен сексуален живот.

— Единствен проблем — каза той накрая. — е, че след като въведа веднъж тези пресечни точки, после не мога да ги премахна.

— Защо?

— Боя се, че е теоретично невъзможно — отговори Азazel с изящна невинност.

Изобщо не му повярвах. Нещастното малко некомпетентно същество просто не знаеше как. Но тъй като беше напълно компетентен да ми направи живота невъзможен, аз не се издадох, че съм прозрял играта му и простичко отговорих:

— Не е и необходимо. Мордекай иска допълнително време за писане и като го получи, ще бъде щастлив цял живот.

— В такъв случай ще го направя.

Дълго време той снова насам-натам, като правеше невидими знаци. Движенията му бяха като на магьосник, само ръцете му сякаш ту просветваха, ту ставаха невидими. Ръчичките му са толкова малки, уверявам те, че е трудно да се каже дали се виждат дори при нормални условия.

— Какво правиш? — попитах аз, но Азazel тръсна глава, а устните му се движеха, сякаш брои нещо.

След това, явно приключил, той легна на масата силно задъхан.

— Готово ли е? — поинтересувах се аз.

Той кимна:

— Надявам се, разбираш, че трябваше да понижа малко, но завинаги, неговия ентропийен коефициент. Това означава, че нещата около него ще бъдат малко по-подредени отколкото досега.

— Няма нищо лошо в това да бъдат подредени — успокоих го аз.

(Ти може и да не си го представяш, драги, но аз винаги съм вярвал в подредеността. Водя си точен списък за всеки цент, който ти дължа. Това са безброй листчета, които се въргалат навсякъде из апартамента ми. Можеш да ги видиш, когато пожелаеш.)

Азazel отговори:

— Разбира се, няма нищо лошо в това да си подреден. Става дума, че не може да се пренебрегва вторият закон на термодинамиката. Това означава, че нещата ще са малко по-неподредени другаде, за да бъде възстановено равновесието.

— Как става това? — попитах аз и проверих дали ципът ми е затворен. (Човек никога не може да бъде прекалено внимателен.)

— Има различни начини, повечето от които са незабележими. Аз разпрострях ефекта из цялата слънчева система, така че ще има малко повече сблъсъци на астероиди от обикновено, малко повече

вулканични изригвания на Йо и така нататък. Най-много ще бъде засегнато слънцето.

— По какъв начин?

— Предполагам, че ще стане толкова горещо, че животът на земята ще изчезне около два милиона и половина години по-рано, отколкото това щеше да стане преди да въведа пресечните точки в континуума.

Аз свих рамене. Какво са няколко милиона години, когато става дума за човек, който ще плаща сметките за обедите и вечерите ми с толкова приятно радостно изражение.

Седмица по-късно отново обядвах с Мордекай. Той изглеждаше доста възбуден, докато оставяше палтото си, и когато дойде на масата, където го чаках търпеливо с питие в ръка, той се усмихна лъчезарно:

— Джордж, каква необикновена седмица преживях!

Той вдигна ръка, без да поглежда, и не беше учуден ни най-малко, когато в нея бе поставен листът с менюто. Имай предвид, че това беше ресторант, в който келнерите — надута и високомерна паплач — не даваха листа с менюто без молба в три екземпляра, преподписана от управителя.

— Джордж, всичко върви като по часовник — кимна Мордекай.

Аз потиснах усмивката си.

— Така ли?

— Щом вляза в банка, очаква ме свободно гише с усмихнат касиер. Щом вляза в поща, очаква ме свободно гише и — предполагам, че наистина не очакваш един пощенски служител да се усмихва, но поне регистрира писмото ми без никакво бавене. Автобусите пристигат веднага, след като се появя, а във вчерашния пиков момент тъкмо да вдигна ръка и таксито вече спираше пред мен. При това такси с брояч. Когато помолих да ме закара до ъгъла на Пето и Четиридесет и девето авеню, оказа се, че той като по чудо познава улиците на града и ме закара точно там. И дори говореше английски. Какво би желал да хапнеш, Джордж?

Един поглед върху листа с менюто ми беше достатъчен. Явно той беше така подреден, че дори и аз да не отнемам време на Мордекай. След това той остави листа настрана и започна да поръчва много

бързо. Забелязах, че дори не погледна дали има келнер до него или не. Вече беше свикнал да приема, че би трябвало да има.

И наистина не сгреша.

Келнерът потри ръце, поклони се и започна да сервира ястията пъргаво, грациозно и бързо.

Аз подех:

— Ти явно имаш страхотен късмет, Мордекай, приятелю. Как си обясняваш това?

Трябва да призная, че ми мина през ум да му дам да разбере, че държи всичко това на мен. В края на краищата, ако знаеше, нямаше ли да ме обсипе със злато или, в тези долни времена, с ценни хартийки?

— Много просто — започна той, като подпъхна салфетката под яката на ризата си и сграбчи в смъртоносна схватка ножа и вилницата. При всичките си добродетели Мордекай не беше от хората, които се хранят изискано. — Това изобщо не е късмет. Това е неизбежният резултат от работата на късмета.

— На късмета? — възмутено възкликнах аз.

— Разбира се — отговори Мордекай. — Прекарал съм целия си живот, понасяйки най-ужасните последици от неприятни закъснения, които светът някога е виждал, и според Законите на късмета невървенето трябва да спре. Отсега нататък това ще продължи до края на живота ми. Надявам се да е така. Уверен съм. Всичко се балансира.

Той се наведе и ме потупа по гърдите по най-неприятен начин.

— Зависими сме от баланса. Не можеш да нарушаваш законите за вероятностите.

Целият обяд премина съпроводен с поучителната му лекция за теорията на вероятностите, които, сигурен съм, той познаваше толкова малко, колкото и ти.

Накрая го попитах:

— Сигурно сега имаш повече време за писане?

— Сигурно — съгласи се той. — Предполагам, че времето ми за писане сега се е увеличило с двадесет процента.

— И твоята продукция е нараснала, предполагам.

— Ами — измърмори той неловко, — боя се, че все още не е. Естествено, аз трябва да се нагаждам. Не съм свикнал всичко да става толкова бързо. Това ме свари неподготвен.

Честно казано не изглеждаше изненадан. Той вдигна ръка и без да поглежда дръпна сметката от пръстите на келнера, който тъкмо се доближаваше. Хвърли бегъл поглед върху нея и я върна заедно с кредитната си карта на келнера, който наистина продължаваше да чака^[1] и се оттегли с дълбок поклон.

Целият обед продължи малко повече от трийсет минути. Няма да крия от теб, че бих предпочел цивилизованите два и половина часа с чашата шампанско в началото и чашата коняк накрая, с хубавото вино, което да разделя блюдата, и с културния разговор, който да запълва всички паузи. Както и да е, доброто беше, че Мордекай спести два часа, през които би могъл да изкара пари за себе си и до известна степен и за мен.

Случи се така, че не го срещнах три или повече седмици след онзи обед. Не си спомням защо, но предполагам, че съм бил някъде извън града.

Една сутрин тъкмо излизах от кафенето, където понякога си хапвам ролце и бъркани яйца, когато видях Мордекай да стои на ъгъла на близката пресечка.

Беше неприятен ден с мокър сняг — от онези дни, в които празните таксита те доближават само за да ти изпръскат панталона с тъмносива кална каша и да профучат покрай теб, превъртайки табелката на „заето“.

Мордекай беше с гръб към мен и точно вдигаше ръка, когато едно празно такси се приближи бавно към него. За мое изумление Мордекай извърна поглед, сякаш се отказа. Таксито се позабави, след това леко потегли, а по лицето на шофьора беше изписано разочарование.

Мордекай вдигна ръка втори път и сякаш по чудо се появи второ такси и спря пред него. Въпреки че ни делиаха трийсетина метра, ясно можах да чуя, че докато се качваше, той избълва порой ругатни, неподходящи за слуха на хора с по-деликатно възпитание, ако такива хора все още са останали в града.

Позвъних му по-късно същата сутрин и се уговорихме да пийнем заедно по един коктейл в известен и на двама ни гостоприемнен бар, който предлагаше „Щастливи часове“ през целия ден. С нетърпение чаках да получа обяснение.

Преди всичко исках да разбера значението на ругатните му. Не, драги, не искам да кажа речниковото значение, ако приемем, че те биха могли да попаднат в речник. Имах предвид причината изобщо да ги използва. При всичко, което му се случваше, Мордекай би трябвало да е щастлив до екстаз.

Когато влезе в бара, той не изглеждаше щастлив. В действителност дори имаше определено измъчен вид.

— Би ли повикал келнерката, Джордж? — помоли Мордекай.

Това беше от онези барове, в които келнерките са облечени без особена грижа да им е топло, което, разбира се, помагаше на мен да загрея. С радост дадох знак на една, макар да знаех, че тя ще възприеме жеста ми като израз на желание да поръчам нещо за пиене.

Фактически тя не го възприе изобщо, тъй като ме пренебрегна напълно, обръщайки решително своя доста поразголен гръб.

— Виж какво, Мордекай — започнах аз, — ако искаш да те обслужат, трябва да дадеш знак. Законите за вероятностите все още не са се намесили в моя полза, което е срамота, тъй като отдавна вече е време богатият ми чичо да умре и да обезнаследи сина си в моя полза.

— Ти имаш ли богат чичо? — попита Мордекай с леко припламнал интерес.

— Не, и това прави нещата още по-несправедливи. Ще дадеш знак за пиене, нали, Мордекай?

— По дяволите — кресна ядосано той. — Нека чакат.

Не ме безпокоеше това, че те ще чакат, разбира се, но любопитството ми надделя над жаждата.

— Мордекай — продължих аз, — изглеждаш ми нещастен. Всъщност, въпреки че ти не ме видя тази сутрин, аз те видях. Ти направо пропусна едно празно такси, при това в ден, в който такситата са такава рядкост, че стойността им се равнява на теглото им в злато, а след това изруга нещо докато се качваше във второто.

Мордекай отвърна:

— Така ли? Ами уморих се от тези копелета. Таксиджиите просто ме преследват. Следват ме на върволици. Не мога дори да хвърля поглед към улицата, без някой да се отклони и да не спре. Преследват ме тумби келнери. Магазинерите отварят затворени магазини само като приближа. Всеки асансьор широко отваря врати веднага след като вляза в някоя сграда и ме чака търпеливо на който и

етаж да съм. Във всяка предприемаческа кантора незабавно ме пускат да вляза и в приемната се скупчва цяло стадо от усмихнати секретарки. Дребни функционери на всякакво равнище съществуват сякаш само за да...

Вече бях успял да си поема дъх.

— Но, Мордекай — възразих аз, — това е съдба като в приказките. Законите за вероятностите...

Онова, което той предложи на Законите за вероятностите да направят, бе съвсем невъзможно, разбира се, тъй като те са абстракции без телесна същност.

— Но, Мордекай — опитах пак, — всичко това води до увеличаване на времето ти за писане.

— Не го увеличава — настоя той. — Изобщо не мога да пиша.

— Защо не, за бога?

— Защото загубих времето за мислене.

— Загубил си какво? — едва успях да промълвя аз.

— Цялото онова чакане, което ми се налагаше — по опашки, по улици, в кантори, — беше времето, когато мислех, когато набелязвах какво ще напиша. Това беше моето най-важно подготвително време.

— Не знаех това.

— И аз не го знаех, но сега знам.

— Мислех си, че пропиляваш цялото това време на чакане, като пушиш, проклинаш и се изяждаш от яд.

— Част от времето прекарвах така. Останалата част минаваше в мислене. А дори и времето, през което негодувах срещу несправедливостта, ми беше полезно, тъй като ми зареждаше батериите и пускаше всичките ми хормони по кръвните пътища, така че когато стигах до пишещата машина, оставях цялото ми напрежение да се излее в едно велико и силно чукане по клавишите. Мисленето подхранваше интелектуалната ми мотивация, а гневът подхранваше емоционалната. Съчетани в едно, те даваха като резултат огромни тухли първокачествени произведения, излети от тъмните и адски огньове на душата ми. А сега какво имам? Гледай!

Той лекичко щракна с пръсти и незабавно на ръка разстояние се озова страхотна, несравнима госпожица, която изчурулика: „Мога ли да ви услужа, сър?“

Разбира се, че можеше, но Мордекай, изпълнен с печал, просто поръча по едно питие на двама ни.

— Аз си мислех — продължи той, — че е само въпрос на свикване, но сега знам, че свикването е невъзможно.

— Можеш да откажеш да се възползваш от това, което ти е предложено.

— Мога ли? Ти си ме видял тази сутрин. Ако откажа на едно такси, това означава, че ще дойде следващото. Мога да отказвам петдесет пъти и отново ще има едно, което да ме чака на петдесет и първия път. Те ме съсипват.

— Добре тогава. Защо просто не си отделиш час-два всеки ден за мислене сред уюта на кабинета си?

— Така, нали! В уюта на кабинета! Аз мога да мисля добре само когато пристъпвам от крак на крак на уличния ъгъл или седя на твърдия стол в някоя чакалня, или умирам от глад в някоя трапезария, където не сервираат. Имам нужда от подтика на гнева.

— Но сега не си ли разгневен?

— Не е същото. Човек може да се гневи на несправедливостта, а как би могъл да се гневиш на някого, който е твърде любезен и загрижен към теб, безчувствения негодник? Сега не съм разгневен, просто съм тъжен, а когато съм тъжен, изобщо не мога да пиша.

Прекарахме най-нещастния „Щастлив час“, който някога съм имал.

— Кълна ти се, Джордж — каза Мордекай, — струва ми се, че съм прокълнат. Мисля си, че някоя зла орисница, ядосана, че не е била поканена на моето кръщение, е измислила нещо по-ужасно от това да те бавят навсякъде. Тя е измислила проклятието на тоталното откликване на желанията ми.

Една немъжка сълза се насъбра в очите ми при гледката на неговото нещастие, при мисълта, че самият аз бях злата орисница, за която говореше Мордекай, и че по някакъв начин той би могъл да разкрие това. В крайна сметка, ако това се случеше, в отчаянието си той би могъл да се самоубие или, дори още по-лошо, да убие мен.

Пълният ужас настъпи след това. Като поиска сметката и, разбира се, я получи на часа. Мордекай я погледна с помътнял поглед, бутна я към мен и изрече с глух, режещ глас:

— Ето, плати я ти. Аз си отивам.

Платих. Имах ли някакъв избор? Но това остави рана, която се обажда във влажните дни. Все пак, честно ли е да съкратя живота на Слънцето с два и половина милиона години и след това да плащам пиенето? Това справедливо ли е?

Никога вече не видях Мордекай. По някое време чух, че бил напуснал страната и скитал някъде по южните морета.

Не знам какво точно прави един скитник по южните острови, но предполагам, че не е нещо особено здравословно. Обаче съм напълно сигурен, че ако застане на брега и му се доще вълна, тя незабавно ще дойде.

Сметката ни вече бе донесена от един ухилен подлизурко и лежеше на масата помежду ни, а Джордж, както обикновено, не ѝ обръщаше внимание.

— Джордж, нали не възнамеряваш да караш Азazel да прави нещо за мен?

— Не, наистина — отвърна Джордж. — За нещастие, драги, ти не си от хората, за които човек се сеца, когато иска да прави добрини.

— Значи няма да направиш нищо за мен?

— Нищичко.

— Добре — отдъхнах си аз. — Тогава аз ще платя сметката.

— Това е най-малкото, което можеш да направиш — отбеляза Джордж.

[1] На английски думата „келнер“ (уейтър) произлиза от думата „чакам“ (уейт). ↑

ПРЕПУСКАНЕ В СНЕГА

Джордж и аз седяхме до прозореца на „Ла бохем“ — френски ресторант, който той посещаваше от време на време на мои разноски, разбира се.

— Изглежда, ще вали сняг — отбелязах аз.

Констатацията ми не представляваше особен принос към съкровищницата на световното познание. През целия ден небето бе тъмно и смръщено, температурата — замряла в зоната на сковаващото синьо, пък и синоптиците бяха предсказали сняг. И все пак, почувствах се обиден, че Джордж игнорира напълно забележката ми.

— Сега ще ти разкажа за моя приятел Септимус Джонсън — каза той.

— Защо? — запитах. — Какво общо има той с факта, че май ще вали сняг?

— Естествена асоциация на идеи — изтъкна строго Джордж. — Това е процес, за който трябва да си чувал, дори и на теб самия никога да не се случвало

Моят приятел Септимус — заразказва Джордж — беше свиреп млад мъж с вечно начумерено лице и постоянно издути като възглавници бицепси. Той беше седмото дете в семейството и отук идва името му. Имаше по-млад брат на име Октавиус и по-малка сестра — Нина.

Не знам докъде е стигнала тази прогресия в семейството му, но смятам, че пренаселеността в младежките му години го направи странно влюбен в тишината и самотата в по-зряла възраст.

Когато възмъжа напълно и постигна известен успех с романите си (като теб, стари приятелю, само с тази разлика, че понякога критиците се произнасят доста ласкаво за неговите творби), той се оказа с достатъчно пари, за да се отдаде на перверзната си страст към самотата. С една дума, взе че си купи една изоставена къща в

забравено от Бога и от хората място в най-отдалечената от града част на щата Ню Йорк. Там се оттегляше за по-дълги или по-къси периоди от време, за да пише още романи. Не беше чак толкова далече от цивилизацията, но поне докъдето стигаше поглед, панорамата обхващаше безлюдна пустош.

Мисля, че бях единственият човек, поканен някога да гостува в извънградската му къща. Допускам, че ведрото достойнство в държанието ми, както и очарованието и разнообразието на моите истории, са му се понравили. Е, той никога не изясни източника на притегателната ми сила с толкова много думи, но едва ли ще да е било друго.

Разбира се, човек трябва да внимава с него. Всеки, който някога е изпитал приятелското му потупване по гърба (любимия начин на Септимус Джонсън да поздравява хората), знае какво значи да ти счупят прешлен. Все пак неочакваният му изблик на сила бе добре дошъл при първата ни среща.

Бях обсаден от една-две дузини хулигани, които подведени от осанката и поведението ми на човек от висшето общество, допуснаха, че нося със себе си несметни богатства от пари в брой и бижута. Отбранявах се яростно, защото, както обикновено, в този ден няха нито пени. Добре знаех, че веднъж установили това, те ще се отнесат с мен по най-жесток начин, водени от естественото си разочарование.

Точно в този момент се появи Септимус, погълнат от мисли за поредното си произведение. Шайката отрепки се случи на пътя му и тъй като бе прекалено зает с мислите си, та да върви по друг начин освен по права линия, той ги изхвърляше разсеяно в ляво и дясно по двама или по трима. Налетя на мен в края на мелето точно когато му се яви просветление и той съзря изхода от литературната си дилема, каквато и да е била тя. Приемайки ме като талисман, донесъл щастие, той ме покани на вечеря. Като прецених, че вечерята на чужди разноски е един не по-малък късмет, аз охотно приех.

Към края на вечерята бях натрупал доста червени точки в полза на имиджа си и той ме покани да му гостувам в извънградския му пуцинак. Тези покани зачестиха. Като се има предвид колко много обичаше самотата, изявлението му, че като е с мен все едно е сам, очевидно прозвуча вместо щедър комплимент.

Първоначално очаквах да видя някоя схлупена къщурка, но грешах напълно. Септимус очевидно изкарваше добри пари от романите си и не бе жалил средства. (Знам, че е доста нелюбезно да говоря за успешни романи в твоето присъствие, драги, но, както ми е присъщо — придържам се към фактите.)

Всъщност къщата, макар и усамотена до такава степен, че непрекъснато потръпвах от необоснован страх, бе напълно електрифицирана и отоплена благодарение на генератор в мазето и слънчеви панели на покрива. Похапвахме добре и усърдно се стараехме да изпразним великолепната винарска изба. Живеехме в пълен разкош — нещо, към което винаги съм бил способен да се приспособя с изумителна лекота, независимо от недостатъчния ми житейски опит в това отношение.

Трябва да призная, че беше невъзможно хич да не поглеждаме през прозорците, а тоталната липса на всякакъв декор бе направо потискаща. Не липсваха, ако можеш да повярваш, хълмове и поля, дори и малко езеро. Заобикаляше ни невероятно количество растителност в меланхолично зелено, но нямаше и помен от човешко присъствие — къщи, шосета или нещо друго, което да си струва да гледаш, като изключи редицата от телеграфни стълбове в далечината.

Веднъж след добро похапване и хубаво вино Септимус се изказа експанзивно:

— Джордж, приятно ми е твоето присъствие. След като послушам да говориш, за мен е такова облекчение да се върна към компютъра си, че в резултат от това стилът ми се подобри значително. Чувствай се свободен да идваш по всяко време. Тук — и той махна неопределено с ръка наоколо — ти можеш да избягаш и да се спасиш от всичките си грижи и ядове, които може би те преследват. А когато аз се трудя с компютъра над романа си, ти имаш пълен достъп до книгите ми, до телевизора или хладилника, а сигурен съм, че вече знаеш пътя до винарската изба.

Така си беше. Наистина го знаех. Даже си бях начертал малка пътеводна карта със знака X на мястото на избата, като внимателно бях разработил няколко алтернативни маршрута.

— Единственото лошо нещо на това убежище от световните беди е, че е затворено от първи декември до тридесет и първи март. Тогава

не мога да ти предложа гостоприемството си. Трябва да остана в градската си къща.

Бях сломен от тази новина. Зимата е най-злочестото време за мен. В края на краищата, скъпи ми приятелю, точно тогава кредиторите ми стават най-настоятелни. Тези ненаситни хора, както всеки знае, са достатъчно богати, та да махнат пренебрежително с ръка за няколко жалки цента, които евентуално им дължа. Но те, изглежда, изпитват някакво особено садистично опиянение от възможността да бъда изхвърлен във посред зима. Снегът ги вдъхновява към нови прояви на ненаситен вълчи глад. Затова най-вече през зимата бих се зарадвал на това убежище.

— Защо не използваш къщата през зимата, Септимус? — попитах. — С един буен огън в тази великолепна камина, която по нищо не отстъпва на също така великолепното ти централно отопление, ти можеш спокойно да се присмиваш и на студа в Антарктида.

— Така е — съгласи се Септимус, — но като че ли всяка зима виещи като дяволи снежни виелици се срещат точно тук и стоварват снега си върху моето почти райско кътче. Тогава тази потънала в самота къща, която обожавам, бива откъсната от външния свят.

— Още по-добре — изтъкнах аз.

— Напълно си прав — отвърна Септимус. — И все пак провизиите ми идват от външния свят. Храна, пиене, гориво, бельо. Унизително е да го призная, но истината е, че всъщност не мога да оцелея без външния свят — или поне не бих могъл да живея така луксозно, както би желало да живее всяко почтено човешко същество.

— Знаеш ли, Септимус — казах аз, — мисля, че мога да намеря разрешение на този въпрос.

— Колкото и да се напъваш, няма да успееш. Все пак този дом е твой осем месеца в годината или поне винаги, когато аз съм тук през тези месеци.

Това беше така, но как би могъл един разумен човек да се примири с осем месеца, когато в годината те са дванайсет? Същата вечер извиках Азazel.

Мисля, че не знаеш за Азazel. Той е дяволче, един палав магьосник, висок около два сантиметра. Надарен е с изключителна

сила, която с удоволствие показва, тъй като в неговия свят — където и да се намира, нямат много високо мнение за него. Следователно...

О, чувал си за него, така ли? Е добре, стари ми приятелю, как бих могъл да ти разкажа хронологично тази история, ако ти се чувстваш едва ли не задължен непрекъснато да изразяваш собственото си мнение? Изглежда, не разбираш, че изкуството да се разговаря се състои в това, човек да слуша абсолютно внимателно и да се въздържа от прекъсвания под такива благовидни претексти, че е чувал тази история и преди. Най-малкото...

Както винаги Азazel беше бесен, че го викат. Очевидно е бил зает с това, което той нарича тържествен религиозен обред. Аз самият едва сдържах яда си. Той винаги се занимава с нещо, което си въобразява, че е много важно. Изглежда не може да разбере, че когато го повикам, то е защото неминуемо съм се забъркал в ситуация, която има съдбоносно значение за мен.

Изчаках докато припряното му ломотене утихна и тогава обясних положението.

Той ме изслуша, смръщил мъничкото си лице, и накрая попита:

— Какво е сняг?

Аз въздъхнах и му обясних.

— Да не искаш да кажеш, че тук от небето пада втвърдена вода? Късове втвърдена вода? И животът продължава?

Не си направих труда да му спомена и за градушките, а само казах:

— Пада на меки, пухкави снежинки, Могъци ми подарю. (Нали разбираш, винаги му действа успокоително, когато го лаская с разни глупави имена.) — Не е приятно обаче, когато започне да вали обилно.

Азazel каза:

— Ако искаш от мен да променя климата и атмосферните условия в този свят, то най-категорично отказвам. Това ще попадне в графата „Намеса във вътрешните работи на планетата“, което е в противоречие с етичните норми на моя високонравствен народ. Не бих дръзнал и да си помисля да бъда неетичен. Нещо повече, ако бъда обвинен в това, ще ме дадат за храна на ужасната птица Ламел —

отвратително създание, на всичкото отгоре с ужасни маниери на хранене. Гнус ме е даже да ти кажа с какво ще се смеси в стомаха си.

— Не бих и помислил да те карам да променяш реда на планетата, Възвишени мой. Бих искал да те помоля за нещо много по-просто. Виж сега, когато вали сняг, снежинките са толкова меки и пухкави, че не могат да издържат тежестта на човек.

— Вие сте си виновни, че сте толкова тежки — каза презрително Азazel.

— Не ще и дума — съгласих се аз, — но бих искал да те помоля да направиш моя приятел по-лек само когато е върху сняг.

Трудно ми бе да задържа вниманието на Азazel. Той продължаваше да негодува:

— Навсякъде втвърдена вода, която покрива цялата земя! — и клатеше глава, като че ли не можеше да възприеме подобна абсурдна идея.

— Можеш ли да направиш приятеля ми по-лек? — попитах аз, атакувайки право в целта.

— Разбира се — възмутено отвърна Азazel. — Необходимо е само да се приложи принципът на антигравитационното поле, което може да бъде възбудено, като се поставят молекулите на водата в определени условия. Не е лесно, но може да стане.

— Почакай! — притесних се аз, като си помислих за опасностите от едно пряко, лишено от гъвкавост приложение на принципа. — Би било разумно да поставиш силата на антигравитационното поле под контрола на моя приятел. Може да му хрумне някой ден да газии във вода.

— Искаш да кажеш да я настроя към вашата груба и недодялана автономна система? Ама твоето нахалство наистина няма граници!

— Само питам — казах смирено аз, — понеже ти знаеш повече. Ако не бях толкова неук, щях да се сетя да не искам такова нещо. И все пак по-добре е да помоля теб, отколкото някой друг от твоя народ.

Тази дипломатична лъжа пожъна очаквания резултат. Азazel изду гърди с цели два милиметра и изписука във високомерен алт:

— Ще стане.

Предположих, че точно тогава Септимус се е сдобил с тази дарба, но не бях сигурен. Беше едва август и нямаше сняг, на който да проверя способностите на Септимус, нито пък бях в настроение за едно припряно пътуване до Антарктика, Патагония или даже Гренландия, за да намеря материал за експеримента.

А и нямаше смисъл да обяснявам на Септимус каква е ситуацията без наличието на сняг за демонстрация. Нямаше да ми повярва. Можеше даже да стигне до нелепото заключение, че аз, представете си, съм пиян.

Но орисниците се оказаха благосклонни към мен. Бях отседнал във вилата на Септимус в края на ноември за, както той го нарече „последно гостуване за сезона“, когато падна необичайно обилен сняг за това време на годината.

Септимус шумно се вайкаше и обяви война на цялата вселена за това, че не му е спестила тази подла обида.

Но за мен нещата се развиваха божествено — а и за него щяха да бъдат, само ако знаеше каква е работата. Казах му:

— Не се страхувай, Септимус. Сега е моментът да разбереш, че снегът не е страшен за теб. — Аз търпеливо му обясних ситуацията в пълни подробности.

Очаквах първата му реакция да бъде обидно недоверие, но вместо това той отпрати няколко напълно ненужни забележки за състоянието на умствените ми способности.

Все пак имах на разположение цели месеци, за да разработя стратегията си. Затова казах:

— Може би си се питал как си изкарвам прехраната. Няма да се изненадаш, че съм бил толкова сдържан досега, като ти кажа, че аз съм ключова фигура в една правителствена програма за изследване на антигравитацията. Не мога да ти съобща повече, освен че ти си един безценен участник с опит и страшно много ще помогнеш за напредването на програмата. Тя е от изключително значение за националната ни сигурност.

Аз тихичко изтананиках няколко такта от националния химн, докато той ме зяпаше с широко отворени от изумление очи.

— Сериозно ли говориш?

— Бих ли си играл с истината? — запитах аз на свой ред и, рискувайки да ми бъде възразено, добавих: — или пък ЦРУ?

Той се хвана на въдицата, завладян от атмосферата на естествената правдоподобност, която лъха от всичките ми думи.

— Какво се очаква от мен?

— Земята е покрита само от петнайсет сантиметра сняг. Представи си, че си безтегловен и стъпи на него.

— Трябва само да си го представя, така ли?

— Това е единственото условие, за да стане възможен експериментът.

— Ще си намокря краката.

— Ами обуй си високите ботуши тогава — отвърнах саркастично.

Той се поколеба, но после извади и надяна високите ботуши. Тази открита проява на недоверие към думите ми ме нарани дълбоко. Остави това, ами си навлече и дебело кожено палто и още по-дебела кожена шапка.

— Ако си готов? — започнах аз хладно.

— Не съм! — прекъсна ме той.

Отворих вратата и Септимус пристъпи навън. По покритата веранда нямаше сняг, но веднага щом като излезе на стъпалата, те като че ли се изплъзнаха под краката му. Той се вкопчи отчаяно в перилата.

Някак си успя да стигне до края на късото стълбище и се опита да се изправи, но нещо не се получаваше или поне не стана по начина, по който смяташе да го направи. Той продължи да се плъзга още метър-два, като цепеше въздуха с ръце и крака. После се приземи по гръб и продължи да се пързая надолу, докато прелетя покрай едно младо дръвче и инстинктивно обви с ръце ствола му. Завъртя се около него три-четири пъти и най-после спря.

— Що за хлъзгав сняг е това! — изкрещя Септимус, а гласът му трепереше от възмущение.

Трябва да призная, че независимо от упованието си в Азazel бях застинал в безкрайна изненада. Септимус не бе оставил никакви отпечатъци от стъпки, а пързаящото му се тяло дори не бе изписало чертичка по снега, да не говорим за улей или бразда.

— Когато си върху снега, ти нямаш никаква тежест — обясних аз.

— Идиот! — бе краткият му коментар.

— Погледни снега. Няма никакви отпечатъци

Септимус се втренчи в снега, а после направи няколко бегли забележки от такова естество, че могат да бъдат причислени към категорията на нецензурните.

— А триенето — продължих аз — зависи отчасти от натиска между плъзгащото се тяло и това, по което то се плъзга. Колкото по-малък е натискът, толкова по-малко е и триенето. Тъй като ти нямаш никакво тегло, налягането ти върху снега е равно на нула и затова се плъзгаш по него като че ли си върху най-гладкия лед.

— Какво трябва да направя в такъв случай? Не мога да оставя краката ми да се плъзгат по този начин!

— Нали не те боли? Щом като не тежиш, и по гръб да се плъоснеш, няма да те боли.

— И така да е. Това, че не ме боли, не е достатъчно основание да прекарам остатъка от живота си проснат по гръб в снега.

— Хайде, Септимус, помисли си, че ставаш отново тежък, и се изправи.

Той се намръщи по обичайния си начин и каза:

— Само да си помисля, че съм тежък, а? — но все пак го направи и тромаво се изправи на крака.

Сега бе затънал няколко сантиметра в снега и когато се опита — много предпазливо — да тръгне, това не му костваше по-голямо усилие, отколкото на всеки нормален човек.

— Как го правиш, Джордж? — попита той с много повече уважение в гласа си, отколкото обикновено успявах да предизвикам. — Не съм и помислял, че си такъв голям учен.

— ЦРУ ме принуждава да прикривам големите си научни познания — обясних аз. — Сега си представяй че ставаш по-лек и по-лек и върви както си вървиш. Ще оставяш все по-плитки и по-плитки следи, а снегът ще става все по-хлъзгав. Спри, когато усетиш че става опасно хлъзгав.

Той направи точно каквото му казах, защото ние учените можем да упражняваме силно интелектуално въздействие върху по-низшите смъртни.

— А сега — казах аз — опитай се да се плъзнеш наоколо. Когато искаш да спреш — просто се направи по-тежък, но го прави постепенно, защото иначе ще забиеш нос.

Тъй като беше спортен тип, Септимус веднага усвои майсторлъка. Веднъж сподели, че бил овладял всички видове спорт с изключение на плуването. Когато бил на три години, баща му го хвърлил във водата в най-добронамерен опит да го научи да плува, като избегне досадната необходимост от инструкции. В резултат на младия Септимус му трябвали десет минути дишане уста в уста, за да се върне към живота. Изповяда, че това оставило у него страх от водата за цял живот, също и безкрайно отвращение към снега. „Снегът е просто втвърдена вода“, обяви той, точно както би казал Азazel.

При новите условия обаче омразата му към снега не бе очевидна. Той започна да се пързая наоколо с цепещи въздуха възгласи „Ихуу“, а от време-навреме, като завиваше, се правеше по-тежък и хвърляше пръски сняг. После спираше.

— Почакай! — извика той и се втурна в къщата, а след малко излезе и ако щеш вярвай, но бе прикрепил кънки за ботушите си.

— Учих се да се пързялям по езерото — обясни той, докато ги пристягаше, — но това никога не ми доставяше удоволствие. Все се страхувах, че ледът ще се пропука. Сега мога да се пързялям с кънките по земята без никаква опасност.

— Но не забравяй — казах разтревожен, — че номерът действа само върху молекули на H_2O . Ако попаднеш на участък гола земя или паваж, безтегловността ти ще изчезне моментално и ще се удариш.

— Не се тревожи — каза той, като си плю на петите и се втурна стремглаво напред. Гледах го как препуска поне половин миля по замръзналата пустош на имението си и до ушите ми достигна далечното мучене на песента „Да препускаш по снега в теглена от кон шейна...“

Трябва да знаете, че Септимус всеки път вземаше фалшиво височината на нотите, така че си запуших ушите.

Последвалите месеци, дълбоко вярвам, бяха най-щастливите в живота ми. Цялата зима се гуших на топло и уютно в къщата, ядях и пиех като крал, образовах се с криминалета, като се опитвах да изпреваря автора и да отгатна кой е убиецът. С мрачна наслада си представях разочарованието, което са изпитали кредиторите ми в града.

Гледах през прозореца как Септимус се пързала безспир по снега. Каза, че това го карало да се чувства като птица и пораждало у него усещането, че е триизмерен — нещо, което не познавал дотогава. Е, всекиму своето.

Предупредих го, че не трябва да се оставя да го видят.

— Това може да ме изложи на опасност — казах му аз, — тъй като ЦРУ не би одобрило този частен експеримент. Не мисли обаче, че се страхувам за себе си, защото за човек като мен науката стои над всичко. Все пак, ако те видят да се носиш така по снега, можеш да привлечеш любопитството на хората и цяло стадо вестникари да се струпат около теб. ЦРУ ще научи и тогава трябва да изтърпиш наказанието стотици учени и военни да те ръчкат и мушкат. Няма да останеш и за минутка сам. Ще се превърнеш в национална забележителност и по всяко време на деня и на нощта ще си в обсега на хиляди интересувачи се от тебе хора.

Септимус потръпна силно пред перспективата за това — точно както си мислех, че ще реагира любител на самотата като него. После попита:

— Но как ще се снабдявам с провизии, когато съм затрупан със сняг? Нали заради това реши да приложиш този експеримент?

— Сигурен съм, че камионите ще могат да се движат по пътищата и ти ще успееш да натрупаш достатъчно припаси, за да преживееш времето, през което няма да могат. Ако все пак ти дотрябва нещо суперспешно, когато си напълно затрупан от снега, винаги можеш да се изпързалиш в безопасна близост до града, без да рискуваш, че някой ще те види. И без това ще има много малко хора в такава лошо време, а най-вероятно е изобщо да няма никой. Тогава ще си върнеш теглото и ще се тътриш последните неколкостотин метра, като се правиш на много изтощен. Ще си купиш каквото ти трябва и отново ще извървиш бавно и уморено неколкостотин крачки и после... — после пак ще се понесеш. Схващаш ли?

Всъщност през онази зима не му се наложи да прави това нито веднъж. От самото начало знаех, че преувеличава опасността от снега. А и никой не го видя докато препускаше по белите полета.

Септимус беше ненаситен. Трябваше да видиш изражението на лицето му, когато не валеше сняг повече от седмица или температурата

се покачваше над нулата. Не можеш да си представиш как се тревожеше за състоянието и сигурността на снежната покривка.

Каква прекрасна зима! И каква трагедия, че остана единствена!

Какво се случи ли? Ще ти разкажа. Спомняш ли си какво казал Ромео точно преди да промуши с ножа си Жулиета? Едва ли, затова ще ти припомня. Той произнесъл думите: „Пусни жена в живота си и със спокойствието ти е свършено“.

Следващата есен Септимус срещна една жена на име Мерседес Гъм. И преди си беше имал работа с жени — той не е отшелник, нито чак такъв саможивец, но те никога не са означавали много за него. В това няма нищо лошо. В края на краищата аз самият съм бил жестоко преследван от много млади жени и никога не съм смятал, че в това има нещо лошо. Вярно е, че те често са ме притискали до стената и са ме изнудвали, но май се отклонявам от историята.

Септимус дойде при мен много отчаян.

— Обичам я, Джордж — каза той. — Луд съм по нея. Тя е пътеводната звезда в живота ми.

— Много добре — отвърнах. — разрешавам ти да походиш с нея известно време.

— Благодаря ти, Джордж — мрачно отвърна Септимус. — Но това, което всъщност ми трябва, е нейното съгласие. Не знам защо, но ми се струва, че тя не си пада много по мен.

— Странно — рекох аз. — Обикновено имаш приличен успех с жените. В края на краищата ти си богат, мускулест и не по-грозен от останалите.

— Мисля, че проблемът е точно в мускулите ми — каза Септимус. — Смята ме за дебелак.

Не можеш да не се възхитя на мнението на госпожица Гъм. Ако трябва да се изразя колкото се може по-дипломатично, Септимус си беше дебелак. Как да имам по-различна оценка за него, представяйки си как мускулите му се извиват като въжета и издуват ръкавите на самото му, да не говорим изобщо за цялата ситуация, в която се беше забъркал!

— Тя казва, че не се възхищава от физическата сила у мъжете — пророни той. — Предпочита някой дълбокомислен, интелектуален,

много благоразумен, философски настроен и още цял куп „ен“ прилагателни за мъжа на нейните мечти. Но аз не притежавам нищо от тези качества.

— Каза ли й, че си писател?

— Разбира се! Оказа се, че е чела някои от моите книги. Но нали знаеш, Джордж, в тях се разказва за футболисти, а според нея това е отблъскващо, дори отвратително.

— Предполагам, че не е спортен тип.

— Естествено, че не е. Тя плува. — Той направи такава физиономия, като че ли си спомняше как са то съживявали с изкуствено дишане уста в уста на тригодишна възраст. — Но това не помага.

— В такъв случай — казах аз утешително, — забрави я, Септимус! Жени колкото щеш. Една си отива, друга идва. Има много риби в морето и много птици в небето. В тъмното всичките са еднакви. Тази или онази — няма никакво значение.

Можех да продължавам в този дух безкрай, но той, странно защо, стана някак неспокоен, а човек трябва да е нащрек с дебелиците, когато стават неспокойни.

Септимус каза:

— Джордж, с тези си мисли ме нараняваш много дълбоко. За мен Мерседес е единственото момиче на света. Не бих могъл да живея без нея. Тя е неразривно свързана със същността на живота ми. Тя е въздухът, който дишам, ударите на сърцето, светлината за очите ми. Тя...

И той, за разлика от мен, продължи в този дух безкрай и, изглежда, никак не го интересуваше, че сега пък аз бях засегнат дълбоко от нелепата му поетичност.

— Не виждам никакъв друг изход, освен да настоявам за женитба — обяви той в заключение.

Думите му прозвучаха като погребален звън. Чудесно знаех какви ще бъдат последиците. Тяхната женитба означаваше край за моя рай. Не знам защо става така, но ако има нещо, за което младите съпруги твърдо настояват, то е приятелите от ергенските години на мъжа да се пръждосат от полезрението им. Никога вече нямаше да бъда поканен в извънградската къща на Септимус.

— Не можеш да направиш това! — казах разтревожено.

— О, признавам, че ще бъде трудно, но мисля, че ще се справя. Разработил съм план. Мерседес може да ме смята за дървенияк, но не съм чак толкова глупав. Ще я поканя в къщата си извън града в началото на зимата. Там, сред тишината и спокойствието на моя рай тя ще почувства, че сърцето ѝ ликува и постепенно ще осъзнае истинската красота на душата ми.

Помислих си, че такъв ефект е извън възможностите дори на неговия рай, но запитах само:

— Не смяташ да ѝ покажеш как можеш да се пързалиш по снега, нали?

— Не, не! — каза той. — Поне не преди да се оженим.

— Дори и тогава...

— Глупости, Джордж — критично започна Септимус. — Съпругата е второто „аз“ на мъжа. На съпругата могат да се доверят най-съкровени тайни на душата. Съпругата...

И той отново се впусна в безкрайни брътвежи по въпроса. Всичко, което можах да изрека отпаднало, бе:

— На ЦРУ това няма да му хареса.

Последва кратък, сбит и пределно ясен коментар за ЦРУ, Съветският съюз, а също Куба и Никарагуа щяха на драго сърце да се съгласят с него.

— Някак ще я убедя да дойде с мен в началото на декември — продължи той. — Надявам се, че ще ни разбереш, Джордж, но ние двамата смятаме да бъдем сами. Знам, че не би ти минало и през ум да пречиш на романтиката, която ще изникне между Мерседес и мен сред тишината и спокойствието на природата. Магнетизмът и усамотението и спрялото време със сигурност ще ни привлекат един към друг.

Познах цитата, разбира се. Това бяха думите, които Макбет изрекъл точно преди да намушка Дънкан. Продължих да гледам приятеля си със студено превъзходство. След месец госпожица Гъм наистина замина за извънградската къща на Септимус, а аз си останах в града.

Не съм бил свидетел на това, което се е случило там. Изслушах само устните показания на Септимус, ето защо не мога да гарантирам за всички подробности.

Госпожица Гъм наистина била плувкия, но Септимус, питаейки непреодолимо отвращение към това занимание, не я попитал нищо по въпроса. Нито пък госпожица Гъм изпитвала някаква необходимост да насилва с подробности един незадаващ въпроси дървенияк. Поради тази причина Септимус така и не узнал, че любимата му била една от онези смахнати жени, на които им правело удоволствие да надяват банския си костюм посред най-люта зима, да разчупват леда по реките и езерата и да се гмуркат в ледената вода за здравословно, освежаващо плуване.

Станало така, че в една ярка, мразовита утрин, докато Септимус хъркал дебелашки, госпожица Гъм се събудила, облякла банския си костюм, увила се в кадифен халат, обула гуменки и поела по снежната пътека към езерото. Повърхността му била леко заледена, но отдолу водата прозирала примамливо. Госпожицата свалила халата и гуменките и се хвърлила през глава в ледената вода, като показала, както личало, всички признаци на голямо удоволствие.

Не след дълго Септимус се събудил и с безпогрешния инстинкт на влюбен веднага разбрал, че обичаната му Мерседес не е в къщата. Обходил я нагоре-надолу, като зовял името ѝ. Намерил дрехите и другите ѝ вещи в стаята и разбрал, че не е отпътувала тайно за града (защото това била първата странна мисъл, която го споходила). Сигурно била навън.

Бързо надянал чифт ботуши върху босите си крака и надянал най-дебелото си палто над пижамата. Така екипиран се втурнал навън, продължавайки да я вика.

Естествено госпожица Гъм го чула и размахала буйно ръце като крещяла:

— Тук съм, Сеп, тук съм!

Това, което се случило после, ще ви предам с думите на самия Септимус. Ето какво разказа той:

— Стори ми се, че вика: „Помощ, помощ, помощ!“ Стигнах до логичното заключение, че любимата ми се е осмелила да тръгне по леда в момент на лудост и е паднала в езерото. Как би могло да ми дойде на ум, че доброволно ще се хвърли в ледените води? — След кратка пауза продължи:

— Толкова голяма бе любовта ми към нея, Джордж, че моментално реших да предизвикам водата, която обикновено

малодушно избягвам — особено ледено студената, и да ѝ се притека на помощ. Е, може би не моментално, но честно казано след не повече от две, или в краен случай три минути на размисъл. След това изкрещях: „Идвам обична, единствена моя! Дръж главата си над водата!“ — И тръгнах. Не смятах да вървя по снега. Чувствах, че няма достатъчно време. Намалях теглото си докато тичах и след това полетях в едно великолепно пързаяне право през тънката снежна покривка, право през леда, който обрамчваше езерото, и... право във водата, което бе съпроводено с едно гръмко, атрактивно плъосване.

Както знаеш, не мога да плувам и наистина ужасно ме е страх от водата. Ботушите и палтото ме теглеха към дъното и със сигурност щях да се удавя, ако Мерседес не ме бе спасила.

Може би си мислиш, че романтиката в подвига и ни е сближила и свързала в едно цяло, но... — Септимус поклати отрицателно глава, а в очите му имаше сълзи.

— Нищо подобно. Беше бясна. „Ах ти дръвник такъв!“, пищеше тя пронизително. „Как можа да се хвърлиш във водата с палто и ботуши, а на всичкото отгоре не можеш и да плуваш! Какво, за Бога, си мислеше, че правиш? Знаеш ли колко трудно ми беше да те измъкна на брега? И така се беше паникьосал, че ме цапардоса по ченето. За малко да ме убиеш — почти ми изкърти челюстта и щяхме да се удавим и двамата. Още ме боли.“

Тя си събра багажа и си замина сърдита, а аз останах сам с наченките на нещо, което се разви бързо в много гадна настинка. Още не ми е минало съвсем. Не съм я виждал оттогава — не отговаря на писмата ми, затваря телефона, когато чуе гласа ми. Животът свърши, Джордж.

— Септимус, не за друго, а само от чисто любопитство искам да те попитам, защо се хвърли във водата? — казах аз. — Защо не остана на брега на езерото или толкова близо до леда, колкото да не те е страх, и не ѝ подаде дълга пръчка или нещо подобно?

Септимус изглеждаше огорчен.

— Не смятах да се хвърлям във водата, а само да се плъзна по повърхността ѝ.

— Да се плъзнеш по повърхността ѝ? Не ти ли казах, че безтегловността ти ще действа само върху лед?

Септимус доби яростно изражение.

— Така си мислех. Ти ми каза, че ще действа върху H_2O . Това са молекулите на водата, нали?

Той беше прав. H_2O звучеше по-научно, а тогава трябваше да поддържам пред него имиджа си на научен гений. Опитах се да възразя:

— Но имах предвид твърда H_2O .

— Да, но не каза твърда H_2O ! — изсъска Септимус, като бавно започна да се надига, а нещо във вида му подсказваше недвусмислено за намерението му да ме накълца на парчета.

Не рискувах, да остана, за да проверя основателно ли е било предчувствието ми. Не съм го виждал от тогава, нито пък съм ходил в извънградския му рай. Допускам, че живее на някой остров в Южно море, най-вече защото, мисля си аз, не желае никога повече да вижда сняг или лед.

Стана както казах: „Допусни жена в живота си и...“, макар че като се замисля, май беше Хамлет този, който произнесъл тези думи точно преди да промуши с ножа си Офелия.

Джордж изпусна дълбока винена въздишка от дълбините на това, което смята за своя душа, и каза:

— Ще затварят вече и е по-добре да ставаме. Плати ли сметката? За съжаление бях я платил.

— Апропо, стари приятелю, можеш ли да ми заемеш една петарка, та да се прибера в къщи?

Да, отново можех, за съжаление.

ЛОГИКАТА СИ Е ЛОГИКА

Джордж не бе от онези малодушни души, които се смятат за лишени от правото да диктуват менюто, щото някой им плаща сметката. Ето защо той изрази пред мен своето разочарование с присъщата си деликатност, съобразена, разбира се, с дължимото към мен уважение — неща, които обикновено са трудно съвместими.

— Тази шведска маса определено не струва — установи той. — Кюфтетата не са достатъчно топли, херингата не е достатъчно солена, скаридите не са достатъчно хрускави, сиренето не е достатъчно тръпчиво, а бърканите яйца нямат достатъчно пипер и...

— Джордж, това е третото препълнено блюдо, което поглъщаш. Още една хапка и ще трябва да те оперира хирург, за да не се пръснеш. Защо ядеш толкова много от този некачествен, както го нарече, материал? — попитах аз.

Джордж ми отвърна, смеейки се:

— Нима ти приличам на човек, който може да обиди домакина, като отказва да яде храната му?

— Храната не е моя, а на ресторанта.

— Имам предвид собственика на този мизерен бордей. Кажете ми, драги, защо не станеш член на някой добър клуб?

— Аз ли? За да плащам огромни сметки за съмнителна храна?

— Имам предвид някой настина добър клуб, който бих могъл да удостоявам с честта да посещавам като твой гост в замяна на един пищен обяд. Но не! — добави той заядливо. — Това е налудничава идея. Та кой ли изискан клуб ще компрометира реномето си, като ти разреши да станеш негов член!

— Всеки клуб, който те допусне като мой гост със сигурност ще пусне и мен самия... — започнах аз, но Джордж вече бе потънал в спомени.

— Спомням си — каза той, а очите му заблестяха — за времето, когато обядвах поне веднъж месечно в тузарски клуб. Той разполагаше

с най-изобилния и изтънчен бюфет, утолявал някога ненаситните кулинаруни копнежи на банда чревоугодни сътрапезници.

— Предполагам, че си го посещавал на аванта като гост на някой от членовете?

— Не разбирам защо е необходимо да изкарваш такова предположение, но по чиста случайност си прав. Всъщност, член на клуба и мой случаен домакин от време на време бе Алистър Тобаго Кръмп VI.

— Джордж — започнах аз, — това да не е поредната история, в която ти и Азazel се наговаряте да запокитите някоя бедна душа в пропастта на нещастieto и отчаянието под благовидния предлог, че искате да ѝ помогнете?

— Не разбирам какво искаш да кажеш. Ние го дарихме с най-съкровено желание на сърцето му, водени от чиста и неподправена добронамереност и от абстрактната ни привързаност към хуманизма, както и от по-конкретната ми любов към бюфета на клуба. Но нека ти разкажа историята от самото начало.

Алистър Тобаго Кръмп VI бе член на клуба Идън^[1] още по рождение. Баща му, Алистър Тобаго Кръмп V, вписал името на сина си в регистрите на клуба веднага след като личната му проверка го уверила, че първоначалната преценка на доктора относно пола на новороденото била точна. По същия начин Алистър Тобаго Кръмп V бил записан от своя баща и така назад чак до дните, когато Бил Кръмп, както си спял с пиянски унес, бил вербуван насила в Британската флота. Когато изтрезнял, той установил с възмущение, че е станал член на екипажа на един от корабите, отнел Нови Амстердам от холандците през 1664 година.

По стечение на различни обстоятелства Идън е най-недостъпният клуб на северноамериканския континент. Той е изпълнен с толкова високомерие и надменност, че дори съществуването му е известно само на членовете и малцина техни гости. Даже аз не знам къде точно се намира, защото винаги са ме водили там с вързани очи, и то във фойтон с матови стъкла на прозорците. Единственото, което мога да кажа, е, че известно време преди пристигането в клуба конските копита чаткат по калдъръмена улица.

Никой не може да стане член на Идън, ако корените на родословното му дърво и по двете линии не стигат чак до колониалната епоха. Но важно е не само потеклото. Членовете трябва да имат неопетнена репутация. Джордж Вашингтон бил отлъчен с единодушно гласуване, тъй като било безспорно доказано, че се бунтувал срещу суверенния си господар.

Същите изисквания важат и за гостите, но те не ми пречат да бъда допускан. За разлика от теб аз не съм първо поколение емигранти от Добруджа, Херцеговина или някое друго затънтено място. Потеклото ми е безупречно, тъй като предците ми са шарили по територията на тази страна още от 17-и век. Те до един са се въздържали да слагат грях на душата си, демонстрирайки нелоялност или антиамериканизъм по време на Гражданската и другите войни. Приветствали са безпристрастно и двете страни, когато армиите им марширували покрай тях.

Моят приятел Алистър безкрайно се гордееше с членството си. Безброй пъти ми е казвал (понеже е типичен пример за класически досадник от твой тип, дете постоянно повтаря едно и също): „Джордж, Идън е скелетът на моето тяло, същността на живота ми. Ако имах всичко, което богатството и властта могат да донесат, и нямах Идън, щях да бъда кръгла нула.“

Разбира се, Алистър имаше всичко, което богатството и властта могат да донесат, защото друго изискване за членство в Идън е притежаването на голямо състояние. Ако не за друго, то поне годишните вноски правеха това условие наложително. Но и това, само по себе си, не бе достатъчно. Богатството трябваше да е наследено, а не спечелено. И най-малкото подозрение, че кандидатът се труди за пари, го правеше неприемлив за членство в клуба. Тъй като баща ми поради нехайство бе забравил да ми остави няколко милиона долара, вратите на клуба останаха затворени за мен, макар и никога да не бях падал толкова ниско, че да работя за...

Не казвай „Знам това“, драги! Няма начин да го знаеш.

Естествено, нямаше възражение по това, членовете да увеличават доходите си чрез разни интересни методи. Винаги е имало такива работи като борсови машинации, данъчни измами, оказване на натиск, да не кажа изнудване, и други хитроумни средства, които формират втората природа на богатшите.

Членовете на Идън гледаха много сериозно на този устав. Имаше случаи идънисти да загубят парите си вследствие на непонятни пристъпи на моментна честност. Те предпочитаха бавно да умират от глад, но да не загубят членството си, отколкото да се хванат на работа. Имената им, гравирани на специални плочи в клуба, все още се споменават със сподавени гласове.

Не, не могат да заемат пари от съклубници, драги. Не се изненадвам от предположението ти — то е напълно в твой стил. Всеки член на Идън знае, че не може да си позволи да взема на заем от богатите, след като в страната има безброй бедняци, които нетърпеливо чакат на опашка да бъдат измамани. Библията ни напомня, че „бедните са винаги с нас“, а членовете на Идън са всичко друго, но не и безбожници.

И все пак, Алистър не бе напълно щастлив, защото членовете на Идън бяха склонни да го отбягват. Тъжно, наистина! Казах ти вече, че беше природно оцетен. Не можеше да води разговор, нито пък имаше собствено мнение за каквото и да било. Всъщност дори на фона на членската маса, чийто общ запас от ум, духовитост и оригиналност бе на ниво начално училище, той се отличаваше като забележително тъп.

Можеш да си представиш колко беше отчаян, докато прекарваше в Идън нощ след нощ сам-самичък сред тълпата. Океанът на разговорите — фигуративно казано, се плискаше около него, ала той оставаше сух. И все пак, Алистър не пропусна нито една вечер. Дори в момент на жесток пристъп на диария той помоли да го закарат там, само и само да не наруши репутацията си на „железният Кръмп“. Тази му проява, макар и теоретично да бе оценена по достойнство, поради някаква причина не беше масово акламирана.

Трябва да се признае, че от време на време той бе удостояван с привилегията да ме има като свой гост в Идън. Потеклото ми е безукорно, а аристократичната ми репутация на доказан нетрудов елемент будеше възхищение у всички. Като компенсация за това, че си правех труда да разговарям с него и да се смея на направо непоносимите му вицове, аз посещавах клуба с най-префинената и изобилна храна. Съжалявах бедния си домакин от дъното на широката си душа.

Все пак трябваше да има някакъв начин да го превърна в душа на компанията, хляба и маслото на Идън — човека, за когото вдигат

наздравици, сътрапезника, с когото всеки копнее да бъде. Представях си как престарели и уважавани идъновци хвърлят немощните си тела в ръкопашни схватки, само и само да се сдобият с честта да седнат до него на масата за вечеря.

В края на краищата Алистър бе самото олицетворение на порядъчността и на всичко, което трябваше да представлява един идъновец. Бе висок и кльоцав, изражението му напомняше преживящ кон. Русолява и редичка коса, бледосини очи. Казано направо, външността му можеше да послужи като обвинение срещу неговите прадеди, които, следвайки официалната консервативна ортодоксалност, се бяха женили години наред помежду си, в рамките на рода, смятайки, че това е най-доброто за тях. Единственото, което му липсваше, бе, че не можеше да разкаже или да направи почти нищо.

Но тези неща със сигурност можеха да се поправят. Алистър бе просто случай, достоен за Азazel.

По изключение Азazel не се разсърди, че го откъсвам от мистичния му свят. Изглежда го извиках от някакъв банкет, когато било негов ред да плаща сметката. Моят зов дошъл навреме, за да го измъкне точно пет минути преди пристигането ѝ. Злорадстваше, а тъничкият му смях се издигаше във фалцет.

— Ще се върна след петнайсет минути, а дотогава все някой ще плати сметката вместо мен — ликуваше той.

— Как ще обясниш отсъствието си?

Азazel се изпъчи с целия си микроръст, като подръпна опашката си.

— Ще им кажа истината: че съм бил повикан на съвещание с едно извънредно глупаво извънгалактическо чудовище, което имало крещяща нужда от моята интелигентност. Какво искаш този път?

Разказах му и за мое най-голямо изумление той се обля в сълзи. Поне от очите му хвърчаха мънички червени капчици. Предположих, че са сълзи. Една попадна в устата ми и имаше ужасен вкус на евтино червено вино. Поне така предполагам, защото никога не съм изпадал дотам, че да пия евтино червено вино.

— Колко тъжно — каза той. — Известен ми е един случай за достойно същество, което непрекъснато бе газено от други, далеч по-

недостойни от него. Мисля, че няма нищо по-трагично от това.

— Че кой ли може да е той? Потъпканото същество, имам предвид.

— Моя милост — отвърна той, като се потупа по мъничкия гръден кош, писукайки жално.

— Ти? Не мога да повярвам.

— И аз не мога, но така или иначе е истина. Какво може да прави този твой приятел, което да дава някакви надежди?

— Ами, разказва вицове — или поне се опитва. Но звучат ужасно. Каканиже ги монотонно, непрекъснато ги разводнява, върти се безцелно около същността на вица и все не я казва, докато накрая забравя развързката. Често съм бил свидетел, когато той започне да разказва виц. Силни и издръжливи иначе мъже започват да плачат истерично със сълзи.

Азazel поклати глава.

— Лошо. Много лошо. Аз пък съм чудесен разказвач на вицове. Апропо, разказвал ли съм ти някога вица за...

— Да — излъгах нагло аз, — но нека се върнем на случая Кръмп.

— Има ли някаква проста техника, с която може да се подобри разказването на вицове?

— Малко словоохотливост и естествено плавност на говора.

— Така. Известна модулация на гласовите струни ще свърши добра работа, ако допуснем, разбира се, че вие, варварите, имате такива неща.

— Представи си, имаме. Освен това, необходимо е умението да се владеят всякакви акценти и диалекти.

— Акценти ли?

— Това е говоренето на нестандартен английски. Чужденци, които не са учили езика като малки деца, а в по-късна възраст, неизменно произнасят гласните неправилно, правят грешки в словоредата, обръщат граматиката и прочие.

По мъничкото личице на Азazel пробяга истински ужас.

— Но това е углавно престъпление — каза той.

— Не и в нашия свят — отвърнах аз. — Би трябвало да бъде, но не е.

Азazel поклати тъжно глава.

— Този твой приятел чувал ли е някога тези ужасни грешки, които наричаш акцент?

— Естествено. Всеки, който живее в Ню Йорк, слуша непрекъснато най-различни акценти и диалекти. Всъщност правилен английски като моя човек едва ли може да чуе.

— Аха — каза Азazel. — в такъв случай това е само въпрос на регенериране на паметта, казано най-разбираемо за теб. В действителност се прилага методът на скапосване на паметта.

— Какво всъщност означава това?

— „Скапосвам“ е особено действие за заостряне. Идва от думата „скапос“, която се отнася до зъбите на дирижините, които се хранят със зуми.

— Всичко ми е ясно! И това ще му даде възможност да разказва вицове с акцент?

— Само с тези акценти и диалекти, които е чувал през живота си. В края на краищата възможностите ми не са безгранични.

— Ами тогава започвай да го скапосваш.

След седмица срещнах Алистър Тобаго Кръмп VI на ъгъла на Пето авеню и Петдесет и трета улица. Направо търсих в изражението на лицето му някакви следи от скорошен триумф.

— Алистър — започнах аз, — разказвал ли си напоследък някакви вицове?

— Джордж, никой не би ме слушал. Понякога си мисля, че не разказвам вицове по-добре от средноинтелигентен човек.

— Виж какво ще ти кажа тогава. Ще дойдеш с мен в едно малко заведение, което познавам. Ще те представя комично, а после ти ще се изправиш и ще кажеш нещо — каквото ти дойде на ум.

Уверявам те, драги, че не ми беше лесно да го убедя. Трябваше да приложя цялата сила на магнетичното си обаяние. Накрая все пак победих.

Заведох го в един доста съмнителен вертеп, който случайно знаех. Най-добре ще ти го опиша, като ти кажа, че доста прилича на местата, в които обикновено ме водиш на вечеря.

Случайно познавах съдържателя, което беше голямо улеснение за осъществяването на плана ми. Не бе трудно да го убедя да ми

разреша експеримента.

В единадесет часа вечерта, когато гуляят бе в разгара си, аз станах и усмирих публиката благодарение на превъзходството, което обикновено излъчвам. Имаше само единадесет души, но реших, че са достатъчно за начало на експеримента.

— Дами и господа — започнах аз, — сред нас е един джентълмен с голям интелект, майстор на нашия език, с когото, сигурен съм, вие всички с удоволствие ще се запознаете. Неговото име е Алистър Тобаго Кръмп VI. Той е професор по английски в Колумбийския университет и е автор на книгата „Как да говорим перфектно английски“. Професор Кръмп, ще кажете ли няколко думи на събралите се тук интелектуалци? Моля!

Кръмп се изправи на крака. Изглеждаше доста смутен, като изфъфли:

— Чуйтъ мъ, благодаръ фи многу.

Е, драги, чувал съм те да разказваш вицове на нещо, което има претенциите да бъде идиш, но в сравнение с Кръмп можеш направо да минеш за възпитаник на Харвард. Работата е в това, че той приличаше досущ на професор по английски език. Да гледаш това мрачно, генетично изродено лице и в същото време да го чуеш да произнесе фраза на чист идиш, бе нещо, което накара всички присъстващи едновременно да загубят и ума, и дума. Такова лучено благоухание изпълни въздуха, когато избухна гръм от смях, стигащ чак до истерия, че въобще не можеш да си представиш.

Лека изненада пробяга по лицето на Кръмп. Той тихо сподели с напевно и красиво шведско произношение, което не бих могъл да възпроизведа, че обикновено не получавал чак толкова бурни овации.

— Няма значение — отвърнах аз. — Продължи да говориш.

Трябваше да изчака смехът да утихне, а то отне няколко минути. След това той започна да разказва вицове на ирландски провинциален акцент, на шотландски гърлен диалект, на кокни, на средноевропейски, испански, гръцки. Но специалитетът му очевидно бе бруклинският диалект — своят собствен благороден и почти роден език, драги.

След този случай го оставях да прекарва по няколко часа в Идън, а след вечеря го завеждах в малката кръчма. И така, от уста на уста тръгна слухът. През онази първа вечер, както ти казах, публиката бе оскъдна, но докато се усетим, пред вратата вече се тълпяха хора, които

напираха да влязат — само че напразно. Просто нямаше къде да се поберат.

Кръмп прие нещата спокойно. Всъщност изглеждаше недоволен. Каза ми:

— Няма смисъл да хабя чудесния си репертоар за тези прости селяндури. Искам да покажа уменията си на съклубниците от Идън. Те обаче няма да ме слушат, тъй като никога не ми е идвало на ум да им говоря на диалект. Всъщност аз самият не знаех, че мога, което е доказателство за невероятното ми самоподценяване — недопустимо падение за един толкова духовит и остроумен човек като мен. Само защото не съм груб и напорист...

Той говореше на най-добрия бруклински диалект, който, ако не възразяваш, драги, неприятно драци всеки деликатен слух. Затова побързах да го уверя, че аз ще се погрижа за всичко.

Разказах на съдържателя на кръчмата за несметните богатства на членовете на Идън, като умишлено пропуснах да спомена, че те бяха колкото богати, толкова и стиснати. Като чу това, направо му потекоха лигите. Побърза да им разпрати гратисни покани, за да ги примами. Идеята беше моя, тъй като отлично знаех, че нито един истински идъновец не може да устои на изкушението за безплатно представление. За да гарантирам успеха на начинанието, се постарях да пусна слуха, че ще се прожектират филми само за ергени.

Членовете на Идън се явиха в пълен състав и Кръмп засия пред тази гледка.

— Сега ще им покажа — закани се той. — Усвоил съм един корейски акцент, който направо ще ги убие.

Разполагаше също с провлачен южняшки говор и носов мейнски диалект. Човек просто трябваше да го чуе, за да повярва.

В продължение на няколко минути идъновите мъжаги седяха в каменно мълчание. Мина ми през ума ужасяващата мисъл, че те просто не разбират тънкия хумор на Кръмп. Но те само бяха вцепенени от изумление. Когато изненадата им премина, избухнаха в смях.

Затресоха се тлъсти шкембета, изпопадаха пенснета и ченета, а лекият бриз от смеха им развя побелелите им бакенбарди. Всякакви противни звуци, неприсъщи за хомо сапиенс — от сухото фалцетно

кикотене на едни, до мазното басово мучене от беззъбите уста на други, продължително изпълваха въздуха.

Кръмп целият разцъфна при тази справедлива оценка на дарбата му. Съдържателят, сигурен че е на прага на несметно богатство, се втурна към него в антракта и заговори развълнувано:

— Момчето ми, момчето ми, знам, че помоли само за възможността да покажеш твоето изкуство и че си оставаш над тази мръсотия, която хората наричат пари, но не мога да позволя това повече. Наречи ме глупак, наречи ме луд, ако щеш, но ето, момчето ми, вземи този чек. Заслужил си го до последното пени. Изхарчи го както искаш.

И с щедростта, типична за предприемач, който очаква милиони в отплата, той бутна в ръката на Кръмп чек за 25 долара.

Е, това бе началото. Кръмп продължи да жъне слава и да тъне в задоволство. Превърна се в идол на нощния кръжец, обект на обожание за всички зрители. Парите просто се сипеха върху него и тъй като бе по-богат и от Крез благодарение на усърдно ограбваните от предците му сирачета, той нямаше нужда от тях и ги прехвърли до стотинка на своя бизнес мениджър — сиреч мен. За една година станах милионер и така твоята идиотска теория, че Азazel и аз носим само нещастия, се разбива на пух и прах.

Гледах Джордж язвително.

— Тъй като не ти достигат само няколко милиона да станеш милионер, допускам, че сега ще признаеш: Всичко това е било само сън.

— Нищо подобно — отвърна надменно Джордж. — Историята е абсолютно вярна — както и всяка дума, изречена от мен. И краят, който току-що описах, щеше да се сбъдне, ако Алистър Тобаго Кръмп VI не излезе такъв глупак.

— Глупак ли?

— Точно така. Но прецени сам. Обхванат от гордост заради щедрия дваисет и пет доларов чек, който получи, той взе, че го сложи в рамка, занесе го в Идън и с цялата си суета го показа на всички. Какъв ??? имаха членовете? Беше спечелил пари. Бяха му плащали заради труда му. Нямаше как, трябваше да го изключат от клуба. В резултат на

това Кръмп така се разстрои, че най-неблаго разумно получи сърдечен удар. Естествено вината за това не бе нито на Азazel, нито моя.

— Но щом като е сложил чека в рамка, той всъщност не е използвал парите.

Вдигайки авторитетно дясната си ръка, Джордж побутна към мен сметката за вечерята с лявата.

— Цялата работа е в принципа. Казах ти, че идъновците са много религиозни хора. Когато Адам бил изгонен от рая, Господ му казал, че от този момент нататък той ще трябва да работи, за да си изкарва прехраната. Мисля, че точните думи били: „С пот на челото ще изкарваш хляба, който ядеш.“ Обратно, от това следва, че ако работиш, за да си изкарваш прехраната, трябва да бъдеш изгонен от рая. Логиката си е логика.

[1] Идън (англ.) — рай. — Бел.прев. ↑

ТОЙ ПЪТУВА НАЙ-БЪРЗО

Неотдавна се бях завърнал от пътуването си до Уилямсбърг, щата Вирджиния. Облекчението да се върна към любимите си пишеща машина и компютъра все още бе примесено с чувството на отвращение от това, че изобщо трябваше да заминавам.

Джордж току-що бе опустошил лакомо менюто на един чудесен ресторант благодарение на спечелените от мен с тежък труд пари. Това не бе достатъчна причина за него да ми предложи съчувствието си.

След като извади с пръсти късче от пържолата, заклещило се между два зъба, той каза:

— Не разбирам, драги, защо трябва да мърмориш за това, че толкова уважавани институции, изглежда, нямат нищо против да ти плащат хиляди долари, за да могат хората да те слушат как говориш в продължение на цял час. Тъй като и аз съм те чувал да говориш от време на време, склонен съм да мисля, че би било по-добре да изнасяш лекциите си безплатно, но веднъж започнал да плямпаш, трябва да продължаваш безспир, докато не ги принудиш да ти предложат хиляди долари, за да спреш. Сигурен съм, че това е много по-надежден начин за изкрънкване на пари от хората. Е, не смятам да наранявам чувствата ти, ако допуснем, че въобще имаш такива.

— Че кога си ме чувал да говоря? — попитах аз. — Промеждутъците между твоите собствени брътвежи не дават възможност на никого да каже повече от две дузини думи наведнъж. — Естествено, постарях се да се изразя точно с двадесет и четири думи.

Както и очаквах, Джордж пропусна забележката ми.

— Това показва една особено противна черта от характера ти, а именно, че в безумната си жажда за плевата, наречена „пари“, ти можеш толкова охотно и често да понасяш негодите на пътуването, което твърдиш, че ненавиждаш. Това ми напомня малко за историята на Софокъл Москович, който като теб изпитваше неохота и мързел да размърда задника си от креслото, освен ако не се очертаваше някаква възможност да увеличи и без това доста набъбналата си банкова

сметка. Тази особеност на характера си той наричаше с евфемизма „антипатия към пътуването“. Наложил се моят приятел Азazel да промени това положение.

— Да не насъскаш двусантиметровото си дяволче по петите ми? Той носи само нещастие! — казах аз с нескрита тревога. Тя бе толкова истинска, доколкото разполагах с основателна причина да смятам, че тази измишльотина, плод на болното въображение на Джордж, наистина съществуваше.

Джордж отново не ми обърна внимание и се върна към спомените си. Ето и неговия разказ.

Всъщност това бе един от първите случаи, когато повиках Азazel на помощ. Беше преди повече от 30 години, нали разбираш. Едва-що се бях научил да призовавам малкото създание от собствения му свят. Все още не разбирах добре способностите му.

Той естествено се хвалеше с тях. Но къде ли можеш да намериш живо същество (аз, разбира се, съм изключение), което да не изтъква непрекъснато собствените си способности и умения?

По това време се познавах отблизо с една чудесна млада жена на име Фифи. Преди година тя бе решила, че Софокъл Москович не би накърнил много представата ѝ за поносим съпруг, като се вземе под внимание огромното му състояние.

Дори и след като се ожениха, тя остана тайна, макар и необяснимо защо, моя целомъдрена приятелка. Независимо от това винаги ми беше приятно да я виждам. Ще разбереш защо, когато ти кажа, че фигурата ѝ бе изваяна с математическа точност и съвършенство. В нейно присъствие винаги си спомнях с аскетично задоволство някои чудесни волности, на които се отдавахме в миналото.

— Бум-Бум — обърнах се към нея по навик със сценичното ѝ име, измислено от зрителите, попиващи жадно движенията на красивото ѝ тяло. — Изглеждаш добре.

Не се поколебах да кажа това, защото и аз изглеждах така.

— О, виж ти! — каза тя равнодушно и по начин, който винаги ми е напомнял нюйоркските улици с безсрамното им великолепие. — Само че не се чувствам добре.

Не можех да повярвам нито за момент, защото, ако не ме лъжеше паметта, тя наистина се бе чувствала много добре още от най-ранно детство, но попитах загрижено:

— Какво има, умнице моя?

— Това влечуго Софокъл е причината.

— Не мога да повярвам, че си сърдита на съпруга си, Бум-Бум. Невъзможно е толкова богат мъж да ти бъде неприятен.

— Само това си знаеш. Ама че блъфьор! Слушай, спомняш ли си, когато ми каза, че Софокъл бил богат колкото някой си на име Крез, дете никога не съм го чувала? Е, не можа ли освен това да ми кажеш, че въпросният Крез трябва да е бил най-голямата скръндза, която се е раждала на този свят?

— Да не би Софокъл да е циция? — изумих се аз.

— При това шампион на шампионите! Загрываш ли? Каква е ползата да се омъжиш за богат мъж, като ще е скъперник?

— Е, Бум-Бум, сигурно можеш да му изкрънкаш малко пари, като му обещаеш завоалирано нощните наслади от райската градина.

Челото на Фифи се набръчка леко.

— Не съм сигурна за какво намекваш, но добре те познавам, така че не говори мръсотии. Освен това, заканих му се, че няма да получи нищо — каквото и да си имал предвид, — ако не се разпусне малко. Но той по-скоро ще спи с кесията си, отколкото с мен. Като си помислиш само — та това е дяволски обидно!

И бедничката захлипа тихо.

Потупах я по ръката с толкова братски помисли, колкото успях да изцедя от себе си.

Тя избухна страстно:

— Когато се омъжих за този лентяй, си помислих: „Е, Фифи, ето как ще отидеш в Пъриж и на Рифиерътъ, Боунъс Аръс, Касабланкъ и къде ли не.“ — Фу! Ядец!

— Само не ми казвай, че този кучи син не иска да те заведе в Париж.

— Той не желае да пътува никъде. Не иска да напусне Манхатън. Казва, че не му харесва в чужбина. Твърди, че не му се гледат цветя и дървета, животни и треволяци, боклуци и чужденци и никакви други сгради, освен тези в Ню Йорк. Аз му викам: „Какво ще кажеш за някой хубав търговски център?“, но и това не му харесвало.

— Защо не отидеш без него, Бум-Бум?

— Бас държа, че това би било много по-приятно. Ама с какво? Това плашило е зашило джобовете на панталоните си барабар с всичките си кредитни карти. Принудена съм да правя покупките си от магазина на Маси. — Гласът ѝ се извиси почти до писък. — Не се омъжих за този катил, за да пазарувам от Маси!

Разглеждах замечтано различни части от тялото на тази девойка и съжалявах, че не мога да ги имам. Преди да се омъжи тя бе склонна от време на време да даде своя принос за каузата „изкуство заради самото изкуство“. Но сега имах чувството, че по-благородният ѝ статут на омъжена жена бе пристъпил донякъде професионалното ѝ гледище по въпроса. Трябва да разбереш, че в онези дни бях по-деен, отколкото сега, в разцвета на силите си, но и тогава, както и сега, стоях далече от царството на парите.

— Какво ще кажеш, ако се опитам да го придумам да започне да пътува? — предложих услужливо.

— О, момче, така бих искала това да стане!

Очите ѝ се спряха на мен, унесени в мечти.

— Джордж — започна тя, — ако той ми съобщи, че тръгваме за Париж, още същия ден ти и аз ще повторим номера от Асбъри Парк. Помниш ли Асбъри Парк?

Дали си спомнях този морски курорт в Ню Джърси? Що за въпрос? Та можех ли да забравя мускулната треска? Почти всяка част от тялото ми остана схваната цели два дни след това.

Обсъдих въпроса с Азazel на чаша бира — всъщност халба за мен и капчица за него. Напитката от хмел му се видя приятно стимулираща. Започнах предпазливо:

— Азazel, могат ли тези твои магически способности наистина да направят неща, дето да ме смаят?

Той ми хвърли пиянски поглед.

— Само ми кажи какво искаш. Само ми кажи! Ще ти покажа дали съм някакъв си „стар смотаняк“ или не! Ще им покажа на всички!

Веднъж, в момент на замайване, дължащо се на миризмата на лимон от политура за мебели (според него екстрактът от кората на лимона бил уморазширяващ), той сподели, че някога бил засегнат по

същия начин от подобна проява на съмнение в способностите му от обитателите на неговия собствен свят.

Позволих му да изпие още една капка бира и после безгрижно подхванах:

— Имам един приятел, който не обича да пътува. Предполагам, че ще бъде нищо работа за същество, толкова умно и даровито като теб, да превърне тази неохота в истинска треска за пътуване.

Трябва да призная, че част от ентузиазма му изчезна мигом.

— Това, което имах предвид — каза той със свирукация си глас и с някакъв странен акцент, — бе да поискаш от мен нещо разумно, като например само със силата на ума си да накарам тази грозна картина на стената да се изправи. — Докато говореше, картината се раздвижи и увисна отново накриво, само че този път на другата страна.

— Но защо да искам това? — попитах аз. — Толкова усилия полагам, за да окачвам картините си килнати. Това, което наистина искам, е да вдъхнеш на Софокъл Москович мания за пътуване. Такава, дето ще го накара да пътува, ако трябва и без жена си. — Това последното добавих, защото ми мина през ума, че може да има известни предимства за мен, ако Фифи си остане в града, а Софокъл го напусне.

Азazel каза:

— Това не е лесно. Вроденото отвращение към пътуването може до голяма степен да се дължи на деформации на мозъка вследствие на преживявания в детството. Ще трябва да приложи мозъчно инженерство от най-авангардна технология, за да оправя това. Не казвам, че не може да стане, тъй като грубите мозъци на вашите хора не се повреждат лесно, но ще трябва да ми покажеш въпросния човек, за да идентифицирам ума му и да го изследвам.

Това бе съвсем проста работа. Накарах Фифи да ме покани на вечеря, като ме представи за свой стар състудент от колежа. Тя беше порботила известно време из района на колежа преди няколко години, макар че не допускам да е посещавала лекции. Графикът ѝ бе несъвместим с учебната програма.

Взех със себе си и Азazel, като го сложих в джобчето на жилетката си. Чувах го от време на време да писука под носа си някакви сложни математически формули. Допуснах, че анализира ума на Софокъл Москович. И ако не грешах, беше нещо като изсмукване от

пръстите, защото не бе нужен дълъг разговор, за да се разбере, че умът му не е голям, но затова пък доста плосък и не дава кой знае какъв простор за анализи.

— Е? — попитах аз, когато се прибрахме в къщи. Като махна весело с люспестата си ръчичка, Азazel отговори:

— Мога да го направя. Имаш ли под ръка многофазен ментодинамичен синаптометър?

— Не — отвърнах аз. — Точно вчера го дадох на един приятел, който замина за Австралия.

— Много глупаво си постъпил — промърмори Азazel. — Това значи, че ще трябва да работя с известно приближение.

Остана раздразнителен даже и след като приключи сметките си — както твърдеше, успешно.

— Беше почти невъзможно — каза той. — С това би се справил само човек с моите забележителни способности. Трябваше да фиксирам току-що настроеня му мозък в стабилно състояние и се наложи да използвам огромни клинове.

Реших, че се изразява метафорично, и му казах. Азazel отвърна:

— Е, би могло да се опише по този начин, защото никой няма да може да помръдне ума му след това. Той ще иска да пътува с такова непреодолимо желание и страст, че ако е нужно, направо ще разтърси вселената, само и само пътуването да стане възможно. Това ще покаже на онези...

Азazel изригна от пронизващи слуха срички на родния си език. Не разбрах нищо, естествено, но от факта, че ледените кубчета в хладилника в съседната стая се стопиха до едно, беше ясно, че думите му не са били много ласкателни. Подозирам, че здравата е попържал онези свои сънародници, които са го обвинили в липса на умения и ловкост.

Не бяха минали и три дни, когато Фифи ми се обади по телефона. По понятни причини гласът ѝ в слушалката няма същото въздействие, както личният контакт с нея. Е, за тебе не е от значение, тъй като ти е присъщо да не забеляваш хубавите неща в живота. Разбираш ли, човек някак си долавя едва забележимата рязкост в гласа ѝ, когато не е възможно да му се напомни директно за балансиращата заобленост на тялото ѝ.

— Джордж — изкудкудяка тя, — ти сигурно си вълшебник! Не знам какво направи онази вечер, но то свърши работа. Софокъл ще ме заведе в Пъриж. Идеята е негова и е страшно възбуден. Страхотно!

— Повече от страхотно — казах аз с разбираем ентузиазъм. — Направо е главозамайващо! Сега можем да проверим на дело малкото обещанийце, което ми даде. Можем да повторим изживяванията си от Асбъри Парк и да разтърсим света.

Жените обаче, както може би и ти си забелязал, са лишени от разбирането, че на сключената сделка трябва да се гледа като на нещо свещено. В това отношение те са напълно различни от мъжете. Изглежда не разбират колко важно е да държат на дадената дума и нямат нужното чувства за чест.

— Заминаваме утре, Джордж, затова точно сега нямам време — каза тя. — Ще ти се обадя веднага щом се върнем.

Тя затвори и туй то. Имаше на разположение цели двацет и четири часа, а аз едва ли щях да използвам повече от половината, но взе, че замина и ме остави с пръст в устата.

Наистина ми се обади, когато се върна, но това беше шест месеца по-късно.

В началото не познах гласа ѝ. Звучеше някак уморено и вяло.

— С кого разговарям? — запитах с присъщото си достойнство.

Тя отвърна отпаднало:

— На телефона е Фифи Лаверн Москович.

— Бум-Бум — извиках аз. — Върнала си се! Чудесно! Ела веднага тук и да...

Но тя ме сряза:

— Джордж, ще млъкнеш ли? Ако това са твоите вълшебства, значи си един жалък измамник и не бих отишла с теб в Асбъри Парк, ако ще да се обесиш с главата надолу.

Бях изумен.

— Софокъл не те ли заведе в Париж?

— Заведе ме. А сега ме попитай дали съм пазарувала.

Направих го веднага:

— Пазарува ли?

— Светкавично! Не можах дори и да започна. Софокъл не се спря нито за миг! — Гласът ѝ се отърси от равните тонове и под напора на емоциите се извиси в кресчендо. — Пристигнахме в Пъриж

и продължихме веднага. Той непрекъснато ми показваше разни неща, докато профучавахме покрай тях с най-голяма скорост. „Това е Айфеловата кула“, посочи той някаква глупава конструкция. „А това е Нотр Дам“. Тя не е в Пъриж, а в Саут Бенд, Индиана. Но кой ли го е грижа? Продължихме за Франкфурт, Берн и Виена, която глупавите чужденци наричат Вийн. Има ли някакво място, дето се казва Трест?

— Триест — поправих я аз. — Да, има.

— Е, значи и там сме ходили. Никога не отсядахме в хотели. Нощувахме в стари селски къщи. Според Софокъл така трябвало да се пътува. Само така можело да се видят хората и природата. На кого ли му е притрябвало да гледа хора и природа? Това обаче, което така и не видяхме, бяха душеве, бани и тоалетни с течаща вода. Не след дълго при този начин на пътуване и човек започва да смърди. На всичко отгоре завъдих някакви гадинки в косата си. Току-що си взех пет душа и все още не съм чиста.

— Ела и се изкъпи още пет пъти при мен — настоях аз по най-разумния възможен начин, — а после можем да се упътим към Асбъри Парк.

Изглежда, не ме чу. Учудващо е колко глухи са жените за разумните съвети. Тя продължи:

— Следващата седмица той потегля отново. Каза, че искал да прекоси Тихия океан на петролен танкер. Според него само така можело да се види океанът. Аз пък му казах: „Слушай, ексцентрично влечуго, няма да ме накараш да се кача на никаква пъплеща лодка чак до Китай, така че можеш да си доставиш това удоволствие сам!“

— Много поетично — оцених по достойнство реакцията ѝ.

— И знаеш ли какво ми отговори? Каза ми: „Много добре, скъпа. Ще замина без теб“. После изломоти нещо наистина много смахнато и безсмислено: „Надолу, към преизподнята, или нагоре, към трона най-бързо пътува този, който пътува сам.“ Какво значи това? Каква е тази преизподня? И откъде пък се взе този трон? Да няма предвид кралицата на Англия?

— Това е Киплинг — поясних авторитетно.

— Не ставай луд. Никога не съм кипяла, така че не ми разправяй, че той го е правил. Заплаших го, че ще се разведа и ще го дам на химическо чистене. А той само ми рече: „Постъпи както ти е удобно, мое скъпо дебилче, но ти липсват мотиви и няма да получиш нищо.

Най-важното за мен са пътешествията.“ Чаткаш ли? Ами това дете ме нарече debilче? Все още се опитва да ме омае със сладки приказки.

Трябва да знаеш, стари приятелю, че това беше една от първите задачи, която Азazel вършеше за мен. Не беше овладял контрола. Пък и аз го бях помолил да направи така, че понякога Софокъл да пътува без жена си.

Тази ситуация все още криеше известни предимства за мен, както всъщност бях предвидил от самото начало.

— Бум-Бум — започнах аз, — нека обсъдим развода заедно в Асбъри...

— Ах ти, ти нещастен подмазвачо! Не ме интересува каква магия си направил. Предупреждавам те само да изчезваш от живота ми, защото познавам едно приятелче, което ще те направи на палачинки, само с пръсти да щракна. И ако искаш да знаеш, той е печен — това го може, така че добре ще те нареди!

Опасявам се, че Бум-Бум се превърна в Тряс-Тряс, макар и не по начина, по който бих искал или очаквал, като се има предвид, че познавах стила и размерите й.

Повиках Азazel на помощ, но макар че се опита, не можа да развали това, което вече беше направил. Освен това той най-категорично отказа да застави Бум-Бум да се отнася с по-голяма търпимост към мен. Каза, че да се иска от някого такова нещо, било прекалено много. Не разбирах защо.

Все пак заради мен не изпускате Софокъл от очи. Манията за пътуване се задълбочи. Той прекоси вододелната линия на континента на ръце. Пое срещу течението на Нил на водни ски. Извървя пеша целия път до езерото Виктория. Прекоси Атлантика с делта-планер.

Когато през 1961 година президентът Кенеди обяви, че до края на десетилетието американец ще стъпи на Луната, Азazel каза: „Моите замисли следват хода си нормално.“

— Да не искаш да кажеш, че това, което си сторил с неговия мозък, му дава силата да влияе на президента и на космическата ни програма? — изумих се аз.

— Не го прави нарочно — обясни Азazel, — но нали ти казах, че настройката, която зададох, е достатъчно силна, за да разтърси света.

И той наистина отиде на Луната, стари ми приятелю. Спомняш ли си „Аполо 13“, за който се предполагаше, че се е разбил в космоса на път за Луната през 1970 година, а екипажът му едва успя да се добере до Земята? В действителност Софокъл се намесил тайно и отнесъл част от кораба до Луната, оставяйки истинския екипаж да се спасява кой както може с останалата част от него.

Оттогава той си е на Луната и пътува по повърхността ѝ. Няма въздух, няма храна, няма вода, но програмиран да пътува непрекъснато, той се е научил да се нагажда към всякакви условия. Всъщност може би вече е отпрашил към Марс или другаде.

— Каква ирония на съдбата! — повтори Джордж, клатейки тъжно глава.

— Какво му е толкова ироничното? — попитах аз.

— Не разбираш ли? Горкият Софокъл Москович! Той е нова, подобрена версия на Скитника евреин, а иронията е в това, че дори не е православен!

Джордж закри очи с лявата си ръка, а с дясната затърси пипнешком салфетката по масата. Най-случайно в пръстите му попадна десетдоларовата банкнота, която бях сложил като бакшиш за келнера. Видях го да попива очите си със салфетката, но не видях какво стана с банкнотата. Той напусна ресторанта ридаяйки, а масата беше съвършено празна.

Въздъгнах и извадих нова десетачка.

ВЪПРОС НА ВКУС

Джордж и аз седяхме на една пейка в алеята край плажа. Съзерцавахме необятната пясъчна ивица и искрящото в далечината море. Бях погълнат от невинното удоволствие да зяпам младите момичета по бикини. Чудех се какво биха могли да получат от прелестите на живота, което да е поне наполовина толкова хубаво, колкото техния принос за красотата на света.

Познавайки добре Джордж, подозирах, че мислите му далеч не са така благородно естетически, както моите. Сигурен бях, че те се въртят около конкретните форми и размери на същите тези млади дами.

Затова ще разберете колко голяма бе изненадата ми, когато го чух да казва:

— Е, драги, седим си ние тук и се опиваме от красотата на природата, сътворила божествените женски тела, ако мога така да се изразя. И все пак, сигурен съм, че истинската красота не е и не може да бъде толкова явна. В края на краищата тя е толкова безценно нещо, че трябва да бъде дълбоко скрита от очите на обикновения зяпач. Мислил ли си някога за това?

— Не — отвърнах аз. — Никога не съм се сещал за това, а и сега, когато ти го казваш — пак не се сещам. Нещо повече, мисля, че и ти никога не си се замислял за тази страна на въпроса.

Джордж въздъхна.

— Разговорите с теб, драги, са като плуването в море от меласа — полагаш много усилия, а напредваш едва-едва. Наблюдавах те как зяпаше онази стройна богиня, ей онази, чийто бански костюм е от тънки и ефирни лентички плат, които едва покриват няколко квадратни сантиметра, макар да изглежда, че това е предназначението им. Сигурно разбираш, че това, което тя излага на показ, е само безсъдържателна външност.

— Никога не съм искал много от живота — отвърнах смирено. — Бих бил доволен да споделям от време на време леглото на някоя от

тези притежателки на безсъдържателност, както казваш ти.

— Помисли си само колко по-красива би била една млада жена, пък дори и напълно лишена от привлекателност, ако притежава неувяхващата красота и величие на добротата, себеотрицанието, веселото настроение, мравешкото трудолюбие и грижовността към другите — накратко, всички добродетели, които правят една жена да излъчва златно сияние и милосърдие.

— Знаеш ли какво си мисля, Джордж? — казах аз. — Мисля си, че си пиан. Какво, за Бога, би могъл да знаеш ти за тези добродетели?

— Познавам ги добре — надменно отвърна Джордж, — защото съм сигурен, че самият аз ги притежавам.

— Не се и съмнявам, че това си го въобразяваш, когато си сам в стаята си, и то на тъмно — заключих аз.

Отминавайки твоята груба забележка — каза Джордж, — трябва да ти обясня, че дори и да не притежавам лично тези добродетели, щях да науча нещичко за тях посредством познанството си с една млада жена на име Мелисанде От, по баща Рен, или както, нейният любящ съпруг я наричаше — Меги. За мен тя също беше просто Меги, тъй като бе дъщеря на мой скъп приятел, сега, уви, покойник. Тя самата винаги ме наричаше „чичо Джордж“.

Трябва да призная, че една мъничка частица от мен оцени неувловимите нюанси на онова, което наричаш „безсъдържателност“. Да, драги, признавам, че използвах този израз в началото, но ако смяташ да ме прекъсваш често и да се заяждаш на дребно, няма да стигнем доникъде.

Когато се случваше да се видим, Меги започваше да квичи и да ме прегръща буйно в изблик на радост. Поради споменатата моя слабост, по-точно на една част от мен, удоволствието от това не бе толкова голямо, колкото ако тя бе по-щедро надарена от природата. Беше доста кльоцава и костите ѝ болезнено стърчаха. Голям нос, нерешителна брадичка, проскубана и права коса — цветът ѝ чисто миши, а очите ѝ бяха с неопределен сивозеленикав оттенък. Поради широките си скули тя доста приличаше на северноамериканска катерица, която току-що е натъпкала устата си с орехи и семенца. С две думи, Меги не беше от оня тип жени, чието появяване на сцената

би накарало всеки присъстващ млад мъж да задиша учестено и да положи усилия за евентуално запознанство.

Затова пък бе с добро сърце. Тя понасяше с тъжна усмивка нескритото потръпване, което разтърсваше всеки нормален млад мъж, срещнал я за пръв път и без предупреждение. Беше шаферка по сватбите на всичките си приятелки под ред, а лицето ѝ неизменно се разтягаше в букет от меланхолични усмивки. Стана кръстница на безброй бебета и приходяща бавачка на още толкова други. Да ти кажа честно, отдавна не бях виждал човек, толкова сръчен с биберона!

Разнасяше гореща супа на нуждаещите се бедни, а и на не толкова нуждаещите се също. Е, намериха се някои, които казваха, че на тези, вторите, така им се падало. Изпълняваше най-различни задължения и се молеше в местната църква, при това по няколко пъти — веднъж за себе си и по веднъж за всеки от приятелите си, които предпочитаха греховните наслади, предлагани в кинозалоните и по други места. Тя преподаваше в неделното училище, като развеселяваше децата, правейки (както те си мислеха) смешни физиономии. Освен това често им четеше за деветте божии заповеди. Пропускаше десетата — за прелюбодеянието, защото опитът я бе научил, че това неизбежно води до неудобни въпроси. Освен всичко това тя сътрудничеса и на обществената библиотека.

Естествено, Меги загуби всякаква надежда да се омъжи още на около четиригодишна възраст. Дори вероятността да има случайна любовна среща с представител на противния пол ѝ изглеждаше доста неосъществима мечта до времето, когато навърши десет години.

Много пъти бе споделяла с мен: „Не съм нещастна, чичо Джордж. Да, вярно е, че светът на мъжете е заключен за мен, с изключение на теб и спомена за бедния ми татко. Но щастието се състои в това, да правиш добро.“

Посещаваше и обитателите на местния затвор, за да ги моли да се разкаят и да се отдадат на добри дела. Обикновено само един-двама от най-тъпите затворници доброволно избираха карцера в дните, когато тя трябваше да пристигне.

Точно по това време тя срещна Октавиус От, новодошъл в града млад електроинженер на отговорен пост в електрическата компания.

Той бе свестен младеж — сериозен, трудолюбив, упорит, храбър, честен и почтен, но в никакъв случай красив. Всъщност, ако трябва да бъдем съвсем точни, той не бе и хубав.

Линията на косата му бе почти изчезнала, откривайки едно осеяно с подутини чело. Имаше чип нос, тънки устни и уши, които силно стърчаха от двете страни на главата му. Силно изпъкналата адамова ябълка като че ли никога не спираше да се движи нагоре-надолу. Това, което бе останало от косата, имаше доста ръждив цвят, а лицето и ръцете му бяха щедро и неравномерно осеяни с лунички.

Така се случи, че бях с Меги, когато тя срещна за пръв път Октавиус на улицата. Двама бяха еднакво неподготвени и се стреснаха като двойка плашливи коне, внезапно натъкнали се на дузина клоуни със страховити перуки, надули дузина свирки. За момент почти си представих как Меги и Октавиус се изправят на задните си крака и цвилят възбудено.

Моментът обаче отмина и всеки успешно потуши пристъпа на паника. Тя само сложи ръка на сърцето си, сякаш да му попречи да изскочи от гърдния кафез, за да потърси по-сигурно убежище. Той прокара ръка по челото си, сякаш за да прогони някакъв ужасен спомен.

Бях се запознал с Октавиус няколко дни преди това, така че имах възможността да ги представя един на друг. Протегнаха боязливо ръце. Изглежда се колебаеха дали да прибавят към изпитаното от зрителното възприятие чувство и това, породено от физическия контакт на ръкостискането.

По-късно същия следобед Меги наруши настъпилата тишина и ми сподели:

— Колко странен човек изглежда този господин От.

Отговорих ѝ с добре изпитаната, но оригинална метафора, която всичките ми приятели харесват:

— Не съди за книгата по корицата.

— Но корицата съществува, чичо Джордж — възрази сериозно тя, — и не трябва да забравяме този факт. Смяя да кажа, че никоя нормална жена — каквито са лекомислени и безчувствени, не би поискала да има нещо общо с От. Ето защо ще извърша едно добро дело, ако му покажа, че не всички девойки са толкова нелюбезни, и че поне една няма да се отвърне от него само защото е имал злочестината

да прилича на... на... — тук тя направи пауза, тъй като явно не ѝ дойде на ум нито един представител на животинското царство, който да е подходящ за сравнение. Наложил се да завърши неубедително, но топло мисълта си с „...на това, на което прилича. Трябва да съм любезна с него“.

Не знам дали Октавиус е имал довереник, пред когото да се разтовари по същия начин. Вероятно не, защото малцина от нас, да не кажа единици, са благословени с чичовци на име Джордж. Съвсем сигурен съм обаче, съдейки от последвалите събития, че точно същите мисли са вълнували и него — естествено, обратно насочени.

Така или иначе, всеки положи усилия да бъде любезен и внимателен с другия. Отначало това бе нерешително и колебливо, след това топло, а накрая — страстно. Това, което започна със случайни срещи в библиотеката, прерасна в посещения в зоологическата градина. Последваха вечерните посещения в киното и дискотеките, докато най-накрая нещата се развиха до степен, която може да бъде описана единствено като любов.

Хората започнаха да очакват да видят единия там, където виждаха другия, тъй като те станаха неразделна двойка. Някои от обитателите в околността горчиво се оплакваха, че двойна доза от Октавиус и Меги е повече отколкото човешкото око може да понесе. Не един и двама надменни представители на отбраното общество надянаха слънчеви очила.

Излишно е да казвам, че не изпитвах особена симпатия към тези екстремистки възгледи, но други, по-толерантни и може би по-разумни хора, изтъкваха, че чертите на единия, поради някаква странна случайност, са напълно противоположни на съответните черти от лицето на другия. Събрани заедно се получаваше нещо като анулиращ ефект, така че гледката бе далеч по-поносима. Така поне твърдяха някои.

Най-после дойде денят, когато Меги се втурна при мен и заяви:

— Чичо Джордж, Октавиус е светлината и смисълът на моето съществуване. Той е непоколебим, твърд, силен, упорит и стабилен. С една дума — чудесен мъж.

— По характер, мила моя — казах аз. — Сигурен съм, че притежава всички тези качества. Външният му вид обаче е...

— Очарователен! — каза тя непоколебимо, твърдо и прочие, изреждайки всички прилагателни, с които бе описала Октавиус. — Чичо Джордж, той изпитва към мен същите чувства, каквито и аз към него и затова смятаме да се оженим.

— Ти и От? — едва изрекох. Пред очите ми неволно изплува представата за вероятната последица от тази женитба и почувствах, че ми прималява.

— Да — потвърди тя. — Той ми каза, че съм слънцето на възторга и луната на радостта му. После добави, че съм събрала всичките звезди на щастието му. Много е поетичен.

— Така изглежда — казах несигурно. — Кога ще се жените?

— Колкото е възможно по-скоро.

Можех само да скърцам със зъби. Съобщението за сватбата бе направено, подготовката изпълнена и бракът сключен, като аз собственооръчно предадох булката на младоженеца. Всичко живо от околността дойде на церемонията, понеже не можеше да повярва на ушите си и искаше да се увери със собствените си очи. Дори свещеникът допусна сянка от изумление да пробяга по почтителното му лице.

Никой не спираше поглед върху младата двойка. През цялата церемония всеки се бе вторачил в коленете на съседа си. С изключение на свещеника. Той не откъсна очите си от розовия прозорец над предната врата.

Известно време след това събитие напуснах квартала и наех жилище в друга част на града. Така изгубих връзка с Меги. Единайсет години по-късно обаче имах случай да се върна пак там. Трябваше обстойно да проуча състезателните качества на конете, които един мой приятел притежаваше. Използвах тази възможност, за да посетя Меги. Сред другите си скрити достойнства тя притежаваше и качества на чудесна готвачка.

Пристигнах по обяд. Октавиус беше на работа, но това нямаше никакво значение, защото не съм себелюбив и с удоволствие изядох и неговата порция в добавка към моята.

Не можех да не забележа обаче, че лицето на Меги бе помрачено от сянка на тъга. Сърбайки кафето, попитах:

— Нещастна ли си, Меги? Да не би бракът ти да не върви добре?

— О не, чичо Джордж! — отвърна тя енергично. — Бракът ни бе сключен в небесата. Макар че нямаме деца, ние сме така погълнати един от друг, та едва забелязваме липсата им. Къпем се сред море от постоянно блаженство и няма какво повече да желаем от вселената.

— Аха — каза аз, но нещо ме караше да се чувствам неспокоен. — Тогава от какво е тази сянка на печал, която ми се струва, че съзирам по лицето ти?

Тя се поколеба за миг и после избухна.

— О, чичо Джордж, ти си толкова наблюдателен и чувствителен човек. Наистина има едно нещо, което помрачава безметежното ни щастие.

— И какво е то?

— Външният ми вид.

— Твоят външен вид? Че какво му е на... — преглътнах аз, установявайки, че не мога да довърша изречението.

— Не съм хубава — каза Меги с изражението на човек, който се разделя с добре пазена тайна.

— А! Това ли било?

— Бих искала да съм хубава — заради Октавиус. Искам да съм красива само заради него.

— Той оплаква ли се от външността ти? — попитах предпазливо.

— Октавиус ли? Разбира се, че не. Той понася мълчаливо и благородно страданията си.

— Тогава откъде знаеш, че страда?

— Женското сърце ми подсказва това.

— Но, Меги, самият Октавиус е... ами, не е красив.

— Как можа да изречеш такова нещо? — възмути се Меги. — Той е прекрасен.

— Но може би и той смята, че ти си прекрасна.

— О не! — каза Меги. — Как би могъл да мисли подобно нещо?

— Интересува ли се от други жени?

— Чичо Джордж! — Меги бе шокирана. — Каква долна мисъл! Изненадваш ме. Октавиус не поглежда друга жена.

— Тогава какво значение има дали си красива или не?

— Заради него — каза Меги. — О, чичо Джордж! Искам да съм красива само заради него.

И скачайки в скута ми най-неочаквано и по най-неприятен начин, тя накваси ревера на сакото ми с обилни сълзи. Всъщност преди да спре да плаче сакото направо можеше да се изстиска.

По онова време вече познавах Азazel — двусантиметровото дяволче, за което съм ти споменавал от време на време... Виж какво, драги, няма нужда да си мърмориш това „до повдигане“ по този надменен начин! Всеки, който пише като теб, би трябвало да се чувства неудобно да използва тази дума под каквато и да е форма и в каквато и да е връзка!

Така или иначе, повиках Азazel.

Азazel спеше, когато пристигна. Мъничкото му лице бе покрито с торба от някаква зеленикава материя и само приглушените звуци на учестеното сопраново писукане, идващо, отвътре, доказваха, че е жив. Както и фактът, че малката му жилеста опашчица настръхваше и вибрираше от време на време с тенекиен шум.

Изчаках го няколко минути да се събуди по естествен начин и когато това не стана, внимателно повдигнах торбата от главата му с пинсети. Очите му бавно се отвориха и се спряха на мен, а после той се стресна пресилено.

— За момент си помислих, че сънувам кошмар. Не знаех, че си ти!

Не обърнах внимание на детинската му сприхавост и казах:

— Имам задача за теб.

— Естествено! — реагира кисело Азazel. — Едва ли очакваш поне веднъж аз да имам задача за теб.

— Бих я свършил моментално — отвърнах мазно, — ако посредствените ми възможности бяха достатъчни, за да направя нещо полезно за човек от твоя ранг и с твоята сила.

— Така е, така е — каза Азazel омилолюбив.

Трябва да добавя, че податливостта на някои индивиди към ласкателства е направо противна. Виждам съм те теб, например, как загубваш и ума и дума от радост, когато те помолят за автограф. Но да се върна на историята си...

— Какъв е случаят? — попита Азazel.

— Бих желал да направя една млада жена красива.

Азazel потръпна.

— Не съм сигурен дали ще мога да се насиля за такова нещо. Критериите за красота сред оядените и нещастни представители на човешкия род са направо отвратителни.

— Но са си наши. Ще ти кажа какво да направиш.

— Ти ще ми кажеш на мен какво да направя? — изписука той, а гласът му трепереше от ярост. — Ти ще ме учиш как да стимулирам или да модифицирам фоликулите на косата, как да заздравявам мускулите, как да увеличавам или намалявам размера на костите? Наистина ли? Ти ли ще ми казваш всичко това?

— Ни най-малко — отвърнах смирено. — Подробностите в техническото изпълнение на тази задача могат да се извършат само от същество с твоите забележителни способности. Позволи ми обаче да ти кажа какви външни ефекти трябва да се постигнат.

Още веднъж успех да успокоя Азazel и обсъдихме въпроса детайлно.

— Запомни — казах аз, — че крайните резултати трябва да се оформят след един период от поне шейсет дни. Прекалено внезапната промяна би могла да предизвика коментари.

— Да не искаш да кажеш — попита Азazel, — че аз трябва да прекарам шейсет от вашите дни в надзираване на разкрасяването, в натъкмяване и доизкусуряване? Моето време не струва пукната пара според теб, така ли?

— Да, но пък ще имаш възможност да опишеш този случай в някое от биологичните списания на твоя свят. Това не е задача, с която биха имали способността и търпението да се заемат много от вас. В резултат ти ще бъдеш много уважаван.

Азazel кимна замислено с глава.

— Естествено, презирам евтиното нископоклонничество — каза той, — но предполагам, че мой дълг е да се държа като модел за подражание на по-низшите образци на моя род. — Той въздъхна, като издаде пронизителен, свирucaщ звук. — Досадно и неудобно е, но дългът си е дълг!

Аз също си имах задължение. Почувствах, че трябва да се навъртам наоколо, докато траеше промяната. Моят приятел със състезателните коне ме прибра в дома си като компенсация за вещината ми на специалист и за съветите, които му бях дал. Все пак

той загуби много малко пари в резултат на експерименталните пробези, които му бях препоръчал.

Всеки ден си намирах някаква причина и отивах да видя Меги. Резултатите бавно започнаха да си проличават. Косата ѝ стана по-гъста и приятно вълниста. Започнаха да се появяват червеникаво-златисти отблясъци, които ѝ придаваха така желаната пищност.

Постепенно челюстта ѝ се издаде напред, а скулите се издължиха и станаха по-деликатни. Очите ѝ придобиха определено син цвят, който от ден на ден ставаше все по-наситен и стигна почти до теменуженото синьо. Клепачите ѝ се издължиха леко, като на ориенталка. Ушите ѝ станаха по-добре оформени, с ясно очертани дялове. Малко по малко фигурата ѝ се закръгли и стана почти пищна от кръста нагоре и надолу, а талията ѝ изтъня.

Хората се чудеха. Чувах ги с ушите си да казват: „Меги, какво си направила със себе си? Косата ти е направо разкошна. Изглеждаш с десет години по-млада.“

„Нищо не съм направила“, отговаряше им Меги. Тя бе изненадана не по-малко от останалите. С изключение на мен, разбира се. Един ден ми каза:

— Забелязваш ли някаква промяна в мен, чичо Джордж?

— Изглеждаш чудесно, но ти винаги си изглеждала така, Меги.

— Възможно е — каза тя, — но аз самата никога не съм се харесвала — поне доскоро. Не разбирам какво става. Вчера един нахален млад мъж се обърна и ме изгледа. Обикновено като ме видеха, мъжете винаги се забързваха и си покриваха очите с ръце. Този обаче ми намигна. Бях така неподготвена и изненадана, че му се усмигнах.

След няколко седмици срещнах съпруга ѝ Октавиус. Седях в един ресторант и изучавах менюто на една маса до прозореца. Той се канеше да влезе и да си поръча обяд. Като ме видя, не му трябваше повече от минута, за да ме покани да хапнем заедно. На мен пък не ми беше нужна повече от половин минута, за да приема.

— Изглеждаш ми нещастен, Октавиус — отбелязах аз.

— Наистина съм нещастен — отвърна той. — Не знам какво става с Меги напоследък. Изглежда толкова разсеяна, че в последно време въобще не ме забелязва. Искане непрекъснато да общува с нови хора. А вчера... — изражение на такава дълбока покруса помрачи

лицето му, че едва ли би се намерил някой, който да не се засрами, ако преди това му се е присмял.

— Вчера ли? Какво е станало вчера?

— Вчера ме помоли да я наричам Мелисанде. Не мога да възприема Меги с такова нелепо име като Мелисанде.

— Но защо? Това е нейното кръщелно име.

— Но тя е моята Меги. Мелисанде ми звучи чуждо.

— Ами тя малко се е променила — изтъкнах аз. — Не си ли забелязал, че изглежда по-хубава напоследък?

— Да — в гласа му нямаше никакъв ентузиазъм.

— Това не е ли чудесно?

— Не — отговори той рязко. — Искам си моята обикновена, смешна и позната Меги. Тази нова Мелисанде непрекъснато си оправя прическата, слага си различни гримове и червила, пробва нови дрехи и си купува все по-големи сутиени. С мен почти не разговаря.

Обядът завърши с мрачно мълчание от негова страна.

Реших, че ще е най-добре да се видя с Меги и добре да си поприказвам с нея.

— Меги — започнах аз.

— Моля те, наричай ме Мелисанде — прекъсна ме тя.

— Мелисанде — подех отново, — струва ми се, че Октавиус е нещастен.

— Ами и аз не съм щастлива — рече тя хапливо. — Октавиус е станал такъв досадник. Не иска да излизаме. Не иска да се забавлява. Възразява срещу новите ми дрехи и гримове. Кой, за Бога, си въобразява, че е той?

— Едно време ти смяташе, че е бог сред мъжете.

— Като съм била такава глупачка! Той просто е един грозен мъник, с когото ме е срам да ме виждат.

— Но ти искаше да си красива единствено заради него.

— Какво искаш да кажеш с това „искаше“ да си красива? Та аз съм си красива. Винаги съм била такава. Всичко е въпрос на добър вкус, как да си правиш хубави прически и да си слагаш правилно грима. Няма да позволя на Октавиус да се изпречва на пътя ми.

И не му позволи. След половин година се разведоха, а след още половин Меги, т.е. Мелисанде, се омъжи отново за човек с хубава, но безсъдържателна външност и недостоеен характер. Веднъж обядвах с

него и той толкова дълго се колеба дали да плати сметката, че здравата се изплаших да не се наложи аз да я платя.

Срещнах Октавиус около година след развода. Той естествено не се бе оженил повторно. Изглеждаше все така странно и млякото все така се пресичаше в негово присъствие. Седеше в апартамента си, препълнен със снимки на Меги — предишната Меги, коя от коя по-грозни.

— Изглежда тя все още ти липсва, Октавиус — казах аз.

— Ужасно! — отвърна той. — Мога само да се надявам, че е щастлива.

— Доколкото знам, не е — подхвърлих аз. — Може и да се върне при теб.

Той тъжно поклати глава.

— Меги никога няма да се върне. Жена на име Мелисанде може и да пожелае да се върне, но и да го направи, не бих я приел. Тя не е Меги — моята обична съпруга.

— Мелисанде — започнах аз, е по-красива от Меги.

Той ме изгледа продължително и накрая каза:

— В чии очи? Не и в моите, във всеки случай.

Оттогава не съм виждал никой от тях двамата.

Помълчах известно време, после казах:

— Изненадваш ме, Джордж. Наистина ме трогна.

Осъзнах грешката си, но късно, защото Джордж веднага се възползва.

— Това ми напомня нещо, драги. Можеш ли да се трогнеш и да ми заемеш пет долара за около седмица, най-много десет дни?

Извадих една петачка, поколебах се малко и накрая великодушно казах:

— Заповядай! Заслужи си ги! Това е подарък за хубавия разказ! Твои са! (Защо пък не? Де факто всички пари, които давам на заем на Джордж, се превръщат в подаръци).

Джордж взе банкнотата без коментари и я прибра в много износения си портфейл. (Трябва да е бил такъв още когато го е купувал, защото той никога не го използва.)

— Но да се върнем на въпроса — каза той. — Ще се трогнеш ли да ми заемеш пет долара за около седмица или най-много десет дни?

— Но ти имаш пет долара — възмутих се аз.

— Това са мои пари — отвърна Джордж. — И не се бъркай в чужди работи. Аз коментирам ли финансовото ти състояние, когато ми искаш пари на заем?

— Но аз никога не съм... — започнах да протестирам, но после само въздъгнах и му връчих още една петарка.

УСТРОЙСТВОТО НА УМА

Тази сутрин бях склонен към философски словоизлияния. Поклатих глава, обзет от тъжни спомени. „Невъзможно е да разбереш как е устроен умът на хората, съдейки по лицата им. Той бе джентълмен, в когото имах пълно доверие“ — изрецитирах аз.

Беше доста мразовита съботна утрин. Джордж и аз седяхме на една маса в местното бистро. Спомням си, че той вече привършваше втората си огромна сусамена питка, щедро поръсена със сирене „Империал“ и късчета бяла риба. Той попита:

— Това да не е откъс от някоя история, дето стъкмяваш набързо за по-непретенциозните редактори?

— Случайно е от Шекспир — обясних аз. — От „Макбет“.

— Ами да, забравих навика ти да плагиатстваш на дребно.

— Да се изразиш с подходящ цитат не е плагиатстване на дребно. Исках да кажа, че имах приятел, когото смятах за човек деликатен и с вкус. Плащал съм му вечери, давал съм му пари на заем. Хвалел съм щедро външния вид и характера му. И не забравяй, че съм правил всичко това, без да се влияя от факта, че по професия той бе литературен критик — ако това изобщо може да се нарече професия.

— И независимо от безкористното ти поведение дойде времето, когато това приятелче рецензира една от твоите книги и я направи най-безмилостно на пух и прах.

— О? — изненадах се аз. — Чел си рецензията?

— Съвсем не. Просто се запитах каква ли оценка би могла да получи някоя от твоите книги и правилният отговор ми дойде сам.

— Виж какво, Джордж, аз не възразих срещу мнението му, че книгата ми била лоша — поне не реагирах повече, отколкото всеки друг писател на моето място. Безмозъчна критика! Но когато стигна дотам, че използва изрази от рода на „старческо малоумие“, почувствах, че това е вече прекалено. Книгата била предназначена за осемгодишни сополанковци! Щяло да е по-добре, ако те, вместо да я

четат, си играят на „бълхи“^[1]. Това бе удар под пояса. — Въздъгнах и отново казах: — „Невъзможно е да разбереш...“

— Това вече го каза — сряза ме мигом Джордж.

— Изглеждаше толкова приятен, дружелюбен и благороден, при това за такива дребни услуги. Как можех да знам, че под тази външност се крие истински зъл и подъл дявол.

— Но той е критик — изтъкна Джордж. — Какъв очакваш да бъде? Човек се подготвя за тази работа още от невръстно дете, като клевети майка си. Наистина не е за вярване, че си могъл да бъдеш подведен по толкова нелеп начин. Ти си по-лош и от приятеля ми Вандевантер Робинсън, а за него, трябва да ти призная, веднъж се заговори като за евентуален кандидат за Нобелова награда за наивност. Историята му е интересна...

— Моля те! — прекъснах го аз. — Рецензията излезе в новия брой на „Ню Йорк ривю ъф букс“ — цели пет колони, пълни с най-жестока злоба, жлъч и безочие. Не съм в настроение да слушам историите ти.

— Така си и мислех — каза Джордж. — Имаш пълното право. Но това ще разсее незначителните ти тревоги.

Приятелят ми Вандевантер Робинсън бе млад човек, на когото всеки възлагаше големи надежди. Красив, културен, интелигентен и работлив. Бе посещавал най-добрите училища и бе влюбен в едно прекрасно младо създание на име Минерва Шлъмп.

Минерва бе една от кръщелничките ми. Нищо чудно, че беше силно привързана към мен. Естествено, човек с моите нравствени възгледи е категорично против това да разрешава на млади дами с изявени пропорции да го прегръщат и да се опитват да седят в скута му. Но у Минерва имаше нещо толкова гальовно, така детски невинно и преди всичко толкова отзивчиво на пипане, че на нея специално ѝ разрешавах да го прави.

Естествено обаче никога в присъствието на Вандевантер, който в ревността си ставаше съвсем безразсъден.

Веднъж той ми обясни този си недостатък с такива думи, че чак се трогнах.

— Джордж — каза ми той, — от дете съм си мечтал да се влюбя в момиче с изключително целомъдрие, с недокосната чистота, — ако мога така да се изразя — с чистия блясък на порцелана. В Минерва Шлъмп, позволявам си да прошепна това божествено име, открих точно такава жена. Тя е единствената, в която не мога да се излъжа. Ако някога открия, че е злоупотребила с доверието ми, направо не знам как ще продължа да живея. Ще се превърна в дълбоко огорчен старец, който няма да има друга утеха освен такива презрени дреболии като замъка, слугите, клуба и огромното ми наследство.

Горкият човечец. Не се лъжеше в добродетелите на младата Минерва — това добре знаех, защото когато се виеше в скута ми, лесно можех да усетя пълното отсъствие на порочни помисли. Но тя бе единственият човек, предмет или концепция, въобще нещо, в което той да не се мамеше. Бедничкият човек просто не можеше да преценява правилно. Той бе — макар че може да ти се стори нелюбезно от моя страна — напълно наивен, досущ като теб. Липсваше му способността да разбере как е устроен умът... Да, знам, ти вече го каза. Да, да, дори два пъти.

Това, което усложняваше нещата за него още повече, бе фактът, че Вандевантер бе детектив новобранец, т.е. „заек“ в нюйоркската полиция.

Амбицията на живота му (освен да намери идеалната девойка) бе да стане истински детектив. Да стане един от онези енергични следователи с ястребов поглед и нос на невестулка, които са страшилище за злодеите навсякъде. С тази мечта в ума той се специализира по криминология в Гротън и Харвард и изчете най-прилежно всички по-значителни творби, излезли на бял свят под перото на величия като Артър Конан Дойл и мадам Агата Кристи. Всичко това, прибавено към неуморното използване на семейното влияние, както и фактът, че един негов вуйчо бе председател на избирателната колегия на Куинс по онова време, доведе до назначаването му в полицията.

За съжаление, противно на очакванията, той не пожъна успех на това поприще. Макар да притежаваше дарбата да свързва фактите със силата на неумолимата си логика, когато размишляваше на спокойствие в креслото си и използваше доказателствата, събрани от

други, той самият се оказа напълно неспособен да събира доказателства.

Проблемът се състоеше в това, че притежаваше невероятната склонност да вярва на всичко, което му кажеха. Всякакво алиби, макар и съшито с бели конци, го объркваше. Всеки добре известен лъжесвидетел трябваше само да предложи честната си дума и Вандевантер не можеше да не му повярва.

Той така се прочу с тази си слабост, че престъпниците, като се почне от най-долните джебчии и се стигне до политици и индустриалци от най-висок ранг, отказваха да бъдат разпитвани от когото и да било друг.

— Доведете ни Вандевантер — викаха те в един глас.

— Ще изкажа и майчиното си мляко пред него — умоляваше дребният джебчия.

— Ще му съобщя всички факти, внимателно подбрани и подредени хронологично — изтъкваше политикът.

— Ще му обясня как правителственият чек за сто милиона долара се случи да стои точно до кутията за дребни пари, а на мене ми трябваша малко дребни за бакшиш за ваксаджийчето — кълнеше се индустриалецът.

В резултат, каквото и да подхванеше да разследва, всичко му се изплъзваше. Той притежаваше и „способността да оправдава“ — израз, измислен специално за неговия случай от един мой приятел литератор. (Разбира се, че не си спомняш да си го измислил ти. Не става въпрос за теб. Нима съм толкова смахнат, че да те смятам за „литератор“?)

Колкото повече месеци минаваха, толкова по-малко процеси се гледаха в съда. Безброй жално оплакващи се крадци с взлом, пладнешки обирджии и всякакви други разбойници и престъпници бяха пуснати на свобода при приятелите и роднините си, без и най-малко петънце да очерни репутацията им.

Естествено, на проницателните умове в нюйоркската полиция не им трябваше много време, за да схванат ситуацията и да стигнат до причината. Вандевантер бе изкарал на тази длъжност не повече от две години и половина, когато му просветна, че другарската атмосфера, с която бе свикнал, чезне, както и че началниците му са придобили навика да го поздравяват необяснимо защо начумерени. За повишение

и дума не можеше да става, макар Вандевантер да споменаваше името на вуйчо си при всеки удобен случай.

Той дойде при мен, както би направил всеки млад човек, изпаднал в затруднено положение. Търсеше утеха и разбиране от един много живял и патил човек. Не знам какво искаш да кажеш, драги, като ме питаш дали познавам някого, когото бих му препоръчал. Моля те, не ме разсейвай с незначителни забележки.

— Чичо Джордж — Обърна се той към мен, — струва ми се, че съм в затруднение. (Той винаги се обръщаше към мен с „чичо Джордж“, респектиран от достойнството и очарователното благородство, които ми придават добре поддържаните и побелели къдрици, за разлика от твоите кой знае от кога неподстригвани и раздърпани бакенбарди.)

— Чичо Джордж — поде той, — съществува някаква непонятна неохота да ме повишат. Оставам си детектив „заек“, направо нула категория. Канцеларията ми е точно в средата на коридора, а ключът ми от тоалетната заяжда. Аз самият нямам нищо против това, нали разбираш, но скъпата ми Минерва с непринудената си прямота предположи, че съм се провалил. Мъничкото ѝ сърчице направо ще се пръсне от подобна мисъл. „Не искам да се омъжа за неудачник“, казва тя, а устничките ѝ се цупят. „Хората ще ми се смеят“.

— Има ли някакво основание за тревогата ти, момчето ми? — попитах аз.

— Никакво. Направо пълна мистерия. Признавам, че не съм разрешил нито един случай, но не смятам, че това е проблемът. От никого не може да се очаква да разреши всички случаи, нали?

— А другите детективи, разрешили ли са поне няколко случая? — продължавах разпита.

— Правят го от време на време, но начинът, по който го постигат, ме шокира до дъното на душата ми. Те притежават едно противно чувство на недоверие, един ужасен скептицизъм, един грозен начин да се втрещават в обвиняемия и да му казват най-презрително: „Аха!“ или „Така значи, а?“. Това действа унижително! Това просто не е по американски!

— Възможно ли е обвиняемите понякога да лъжат и по този начин да пораждат скептицизъм у следователите?

Вандевантер се замисли над думите ми за момент.

- Ами допускам, че би могло. Каква ужасна мисъл!
— Е, нека помисля по проблема ти — завърших аз.

Същата вечер повиках Азazel, двусантиметровото дяволче, което ми бе помогнало при един-два случая благодарение на мистериозната си сила. Не знам дали съм ти споменава л някога за него, но... О, казвал ли съм ти?

Та той цъфна на мъничката поставка от слонова кост на бюрото ми, върху която понякога кадя тамян и напявам старовековни заклинания — подробностите обаче са тайна.

Когато се появи, бе облечен в дълга, влачеща се дреха. Или поне ми изглеждаше такава в сравнение с двата сантиметра обща височина от основата на опашката до върха на рогцата му. Едната му ръка бе издигната високо и той говореше с обичайния си писклив глас. Опашчицата се мяташе насам-натам.

Ясно, че беше наред нещо. Той е едно създание, което вечно е заето с маловажни подробности, Никога не мога да го извикам, когато е в момент на спокойна почивка. Винаги има някаква своя дребна грижа и се разбеснява, че съм го прекъснал.

В случая обаче, веднага щом ме позна, свали ръката си и се усмихна. Поне си мисля, че се усмихна, защото е трудно да се различат чертите на лицето му. Веднъж, когато използвах лупа, за да го разгледам, той, необяснимо защо, взе че се обиди.

— Няма значение, че си ти — каза Азazel. — Тази промяна е добре дошла. Речта ми е готова и съм сигурен в успеха си.

— Успех в какво, о, Могъщи? Макар, че успехът ти във всяко начинание е в кърпа вързан. (Той обича бомбастични фрази от този род и в това отношение странно прилича на теб, драги).

— Кандидатирам се за политически пост — похвали ми се доволно. — Надявам се да бъда избран за ловец на гроди.

— Мога ли най-смирено да те помоля да разсееш невежеството ми, като ме информираш какви са тези гроди?

— Гродите са малки домашни животни, които моите хора много обичат да опитомяват в къщите си. Някои от тези животинки обаче нямат паспорт и се шляят безстопанствени. От ловеца на гроди се очаква да ги събира. Те са дяволски хитри малки създания, твърдо

решени да не се подчиняват. Затова с тази задача трябва да се заеме някой страхотно интелигентен. Намират се хора, които презрително предсказват: „Азazel не може да бъде избран за ловец на гроди“. Но аз смятам да им покажа какво мога. А сега, какво да сторя за теб?

Обясних му ситуацията и Азazel остана доста изненадан.

— Да не искаш да кажеш, че в твоя нещастен свят не е възможно да се познава, че някой прави изявления, които не съвпадат с очевидната истина?

— Ами, имаме едно устройство, наречено „детектор на лъжата“ — отвърнах аз. — Той отчита кръвното налягане, електропроводимостта на кожата и т.н. Може да регистрира лъжите, макар че улавя и нервността и напрежението и също ги определя като лъжи.

— Естествено. Затова пък жлезите на всички биологични видове, достатъчно интелигентни, за да изкривяват съзнателно истината, имат и една едва доловима функция, по която може да се съди какво говорят. Нима това е нещо, непознато за вас?

Отбягнах отговора на този въпрос и държах на своето.

— Има ли някакъв начин да надариш детектива от нулева категория Робинсън с уменията да улавя функциите на тези жлези?

— Без помощта на някоя от вашите недодялани машини? Имаш предвид само посредством функционирането на собствения му мозък?

— Да.

— Не осъзнаваш ли, че ме молиш да се заема с ума на човек от твоята планета — наистина голям, но безкрайно несъвършен?

— Разбирам.

— Добре, ще се опитам. Ще трябва да ме заведеш при него или да го доведеш при мен. но така или иначе се налага да го изследвам.

— Дадено.

Речено-сторено.

Може би седмица по-късно Вандевантер дойде при мен, а по аристократичното му лице се четеше загриженост.

— Чичо Джордж — започна той, — случи се нещо крайно необичайно. Разпитвах един млад човек, замесен в обир на магазин за спиртни напитки. Разказваше ми с най-трогателни подробности, че просто си минавал покрай магазина, потънал в мисли за бедната си майчица. Тя страдала от жестоко главоболие, което я налегнало след

като изпила половин бутилка джин. Той влязъл в магазина да попита дали е благоразумно да пие джин толкова скоро, след като е изкъркала преди това същото количество ром. Собственикът, поради неизвестни нему причини, тикнал в ръцете му пистолет и започнал да тъпче съдържанието на касата в джобовете на младия човек, а той, изненадан и объркан, не знаел как по-учтиво да откаже. Точно в този момент в магазина влязъл един полицаи. Младежът обяснил, че вероятно собственикът е пожелал да компенсира страданията на бедната му майчица, като ѝ изпрати пари. Та той ми разказваше всичко това, когато най-внезапно ми щукна, че... ъ-ъ... той лъже.

— Така ли?

— Ами да. Това е най-странното нещо, което ми се е случвало някога. — Гласът на Вандевантер се сниши до шепот. — По някакъв начин знаех, че пистолетът е бил в ръцете на младежа още когато е влязъл в магазина, и още, че майка му не е имала никакво главоболие. Можеш ли да си представиш някой да лъже така безсрамно за собствената си майка?

Задълбоченото проучване на случая доказа безпогрешния инстинкт на Вандевантер във всяко едно отношение. Младежът наистина разказваше лъжи по адрес на майка си.

От този момент нататък способността на Вандевантер да се оправя с различни случаи нарастваше непрекъснато.

Само след месец той се превърна в ревностна, проникателна и безмилостна машина за разкриване на измами и престъпления.

В полицейския участък следяха с нескрито изумление как обвиняем след обвиняем пропада в опитите си да измами Вандевантер. Никакви оправдания за това например, как крадецът горещо се молел в църквата, когато кутията за волни пожертвования за бедните била задигната, не можеха да издържат на проникателния му разшит. Плановите на адвокати, решили да използват средства от фондовете за сираци, за да ремонтират и подновят канторите си — разбира се, абсолютно по недоглеждане, — биваха моментално осуетени. Счетоводители, които съвсем случайно бяха приспаднали числата на произволен телефонен номер от графата с надпис „Дължими данъци“, падаха в капана на собствените си доводи. Търговци на наркотици, които просто взели петкилограмова торба с хероин от местния

ресторант на самообслужване, мислейки я за захар, моментално бяха обезвредени със силата на логиката.

Започнаха да му викат „Вандевантер победоносния“, а лично комисарят сред ръкоплясканията на всички полицаи връчи на Вандевантер ключ, които пасваше идеално на бравата на тоалетната. Да не говоря за това, че преместиха канцеларията му от едната страна на коридора.

Заслужавах поздравления. Всичко вървеше добре. Сега, когато успехът му бе сигурен, Вандевантер бе готов да се ожени за прекрасната Минерва Шлъмп. Но ето че самата тя се появи на прага на апартамента ми.

— О, чичо Джордж — прошепна тя отпаднало, а гъвкавото ѝ тяло се полюшваше кръшно. Очевидно бе на ръба на припадъка. Вдигнах я, като я притисках силно към тялото си около пет-шест минути, докато обмислях точно на кой стол да я положа.

— Какво има, скъпа моя? — попитах, като бавно се облекчих от товара си и пригладих с ръка дрехите ѝ, та да не са в безпорядък.

— О, чичо Джордж — каза тя, а очите ѝ преливаха от сълзи. — Става въпрос за Вандевантер.

— Да не би да те е шокирал с някакви необичайни и непристойни намерения?

— О не, чичо Джордж. Той е толкова изтънчен, че не би си помислил за такива неща преди женитбата. Аз, естествено, внимателно съм му обяснила, че добре разбирам въздействието на хормоните върху поведението на младите мъже и че съм напълно готова да му простя в случай, че се покаже несръчен. Но въпреки уверенията ми той запазва пълен самоконтрол.

— Какво има тогава, Минерва?

— О, чичо Джордж, той развали годежа ни.

— Това е невероятно! Никога двама души не са си подхождали така добре. И защо?

— Твърди, че говоря... ъ-ъ ... неточности.

Устните ми неволно оформиха думите:

— Че си лъжкиня?

Тя само кимна утвърдително.

— Тази ужасна дума не излезе от устата му, но точно това имаше предвид. А само преди няколко часа, тази сутрин всъщност, той ме

попиваше с влюбения си поглед на разтапящ се обожател. Попита ме: „Обична моя, винаги ли си ми била вярна?“. И понеже това е така, аз му отвърнах сантиментално: „Вярна като лъча на слънцето, като листчето на розата“. Тогава очите му се присвиха, той ме погледна с ненавист и каза: „Аха, думите ти не отговарят на истината. Ти дрънкаш лъжливи измишльотини“. Като че ли ме удариха с чук. Успях да извикам само: „Вандевантер, единствен мой, какво говориш?“ А той: „Това, което чу. Излъгах се в тебе и трябва да се разделим завинаги.“ И си отиде. О, какво ще правя? Какво ще правя сега? Къде ще намеря другаде такава подходяща партия?

Изрекох, замислено:

— Обикновено Вандевантер не греши за тези неща. Или поне през последните седмици. Изневерявала ли си му?

Бузите на Минерва се обагриха с лека руменина.

— Не съвсем.

— Колко „не съвсем“?

— Ами преди няколко години, когато бях седемнайсетгодишна, целунах един млад мъж. Признавам, че го притисках силно, но това беше само за да му попреча да избяга, а не от някакви лични чувства.

— Разбирам.

— Не бе много приятно изживяване, не много. След като се запознах с Вандевантер, останах изненадана, като установих колко по-приятни бяха неговите целувки от целувките на младежа преди години. Естествено, стремях се да изживея отново тази наслада. По време на връзката ми с Вандевантер периодично, но изцяло от изследователски подбуди, аз съм целувала и други мъже, само и само да се уверя, че никой, ама никой не може да се сравнява с моя любим. Уверявам те, чичо Джордж, че провеждайки този мой научен експеримент, аз им позволявах да ме целуват по всякакви познати и непознати начини, да ме галят, стискат, да пускат ръце и какви ли не други ласки, но никой никога не можа да надмине Вандевантер. И въпреки това той твърди, че не съм му била вярна.

— Колко нелепо! — казах аз. — Дете мое, с теб са постъпили несправедливо.

Целунах я три-четири пъти и попитах:

— Не може и сравнение да става с целувките на Вандевантер, нали?

— Я да видя! — Тя ме целуна още четири-пет пъти с голямо умение и плам. — Определено не си като него — заключи Минерва категорично.

— Ще отида да си поприказвам с него — рекох аз.

Още същата вечер го посетих в апартаента му. Той седеше унило в дневната и зареждаше и изпразваше пистолета си.

— Несъмнено обмисляш самоубийството си — предположих аз.

— Нищо подобно — отвърна ми той със сух смях. — Каква причина имам да се самоубивам? Загубата на една нищожна повлекана? На една лъжкиня? С нея е свършено завинаги, повярвай ми.

— Не си прав. Минерва ти е била винаги вярна. Ръцете, устните и тялото ѝ никога не са установявали контакт с ръцете, устните и тялото на някой друг мъж освен теб.

— Знам, че това не е вярно — рече Вандевантер.

— Казвам ти, че е така — настоявах аз. — Поговорих си с каещата се девойка надълго и широко и тя разкри най-съкровените тайни от живота си. Веднъж пратила въздушна целувка на един младеж. По онова време тя била на пет години, а той — на шест. Оттогава насам тя непрекъснато се измъчва и страда от този момент на луда страст. Никога повече подобна непочтителна сцена не се е повтаряла, а ти точно нея си усетил.

— Истината ли казваш, чичо Джордж?

— Гледай ме с твоя проникателен и безпогрешно различаващ лъжата поглед и аз ще повторя същото, което току-що ти съобщих. Ще ми кажеш после дали казвам истината.

Аз повторих версията си, а той недоумяваше.

— Ти наистина казваш чистата истина, чичо Джордж. Мислиш ли, че Минерва ще ми прости някога?

— Естествено! — уверих го аз. — Смири се пред нея и продължавай да преследваш безжалостно утайката на престъпния свят във всеки магазин за спиртни напитки, общински служби и из коридорите на Градския съвет, но никога, абсолютно никога не насочвай проникателния си поглед към жената, която обичаш. Идеалната любов е абсолютно доверие, а ти трябва да ѝ имаш пълно доверие.

— Така и ще направя. Заклевам се! — извика той.

Оттогава насам той не измени на клетвата си. Сега е най-известният детектив в полицията и бе повишен в чин „детектив средна категория“, а канцеларията му е в мазето, точно до пералното помещение. Омъжи се за Минерва и сега си живеят идеално в мир.

Тя прекарва времето си, изпаднала в безкраен щастлив екстаз благодарение на целувките на Вандевантер. Понякога се случва да прекара нощта с някой обещаващ мъж, който ѝ се струва подходящ обект за изследване, но резултатът винаги е един и същ: Вандевантер е най-добрият. Сега е майка на двама сина, единият от които има бегла прилика с Вандевантер. Това, вярвам, достатъчно опровергава твърдението ти, драги, че нашите усилия с Азazel винаги видят до нещастие.

— Все пак — подех аз, — ако приема историята ти за чиста монета, излиза, че ти си излъгал, когато си убеждавал Вандевантер, че Минерва никога не е докосвала друг мъж.

— Направих го, за да спася една невинна девица.

— Но как той не е усетил лъжата?

— Предполагам — каза Джордж, изтривайки остатъците от сирене по устните си, — че причината е в атмосферата на непристъпно достойнство, която излъчвам.

— Аз пък имам друга теория — не мириясвах. — Мисля си, че нито ти, нито кръвното ти налягаме, нито електропроводимостта на кожата ти, нито неуловимите ти хормонални реакции са в състояние все още да различават истината от лъжата. Нито пък който и да било друг, който трябва да се осланя на данните, извлечени от изучаването на твоята същност.

— Абсурдно! — отсече Джордж.

[1] Американска детска игра. — Бел. прев. ↑

ГАЛАТЕЯ

Поради някаква неизвестна най-вече на мен причина използвам от време на време Джордж като изповедник на най-съкровените ми чувства. Той разполага с огромни запаси от съчувствие, но запазени само и единствено за него. Ето защо това, което правя, е безсмислено, но както и да е...

В момента ме бяха налегнали преливащи от самосъжаление емоции. Не можах да се въздържа да не му се оплача.

Чакахме да ни сервират ягодов сладкиш след обилния обяд в Пийкок Ели. Използвах паузата и казах:

— Джордж, дойде ми до гуша от критиците, които не полагат никакво усилие да разберат какво се опитвам да направя. Не ме интересува какво те биха написали, ако бяха на мое място. В края на краищата те не могат да пишат — в противен случай не биха си губили времето да се занимават с критика. А ако все пак могат криво-ляво да пишат, единствената цел, която си поставят, е да оклепат тези, които ги превъзхождат. Нещо повече...

Ягодовият пай пристигна и Джордж използва възможността да поеме разговора — нещо, което и без това щеше да направи всеки момент.

— Драги — започна той, — трябва да се научиш да приемаш спокойно превратностите на съдбата. Кажи си — а то е и самата истина, — че жалките ти писания оказват толкова малко въздействие върху света, че това, което биха написали критиците, ако въобще си направят труда да те забележат, е абсолютно без значение. Разсъждения от този род ще ти донесат огромно облекчение и ще те предпазят от рак. Би могъл, особено в мое присъствие, да избягваш подобни съзлививи речи. И сигурно щеше да го направиш, ако беше достатъчно тактичен след като знаеш, че моята работа е далеч по-важна от твоята, и че критиките, които аз получавам, са много по-унищожителни.

— Остава да кажеш, че и ти пишеш — подметнах язвително, забивайки ядно лъжичката в сладкиша.

— Не — рече Джордж, начевайки също своя десерт. — Аз съм далеч по-важна личност, благодетел на човешкия род. За жалост обаче, охулен и неоценен.

Бих могъл да се закълна, че нещо като сълза навлажни ъгълчето на окото му.

— Не мога да разбера — казах престорено любезно — как мнението на който и да е за теб може да падне толкова ниско, та да се смяташ за подценен.

— Ще отмина великодушно насмешката ти — не за друго, а защото идва от теб — каза Джордж. — По-добре да ти разкажа какво мисля за една красива млада жена на име Елдъбъри^[1] Мъгс.

— Елдъбъри ли? — възкликнах недоумяващо.

— Да, Елдъбъри е името ѝ — каза Джордж. — Не знам защо родителите ѝ са я кръстили така. Може да е било в чест на някой нежен момент от тяхната предбрачна връзка. Самата Елдъбъри смяташе, че двамата ѝ родители били прекалили с вино от бъз, докато са я зачевали. Иначе едва ли имало шанс да се появи на бял свят.

Така или иначе, баща ѝ — мой стар приятел — ме помоли да стана неин кръстник. Не можех да му откажа. Имам страшно много приятели, които, впечатлени от благородната ми осанка и спокойното и добродетелно изражение на лицето ми, могат да се чувстват добре в църква само ако аз съм до тях. Затова имам толкова много кръщелници. Аз естествено приемам тези неща съвсем сериозно и изпълнявам задълженията на кръстника с чувство на голяма отговорност. Ето защо поддържам колкото е възможно по-тесни връзки с моите кръщелници и в по-зрелите им години, особено когато се превърнат в такива божествени красавици като Елдъбъри.

Баща ѝ почина, когато тя навърши двацет години. Елдъбъри наследи солидна сума, която естествено засили още повече притегателната сила на красотата ѝ в очите на света. Аз самият стоя много по-високо от тази плява, наречена пари, но чувствах, че е мой дълг да ѝ правя компания винаги, когато е възможно — за да следя как се развиват нещата. Вечерях често в дома ѝ. В края на краищата тя

много обичаше чичо си Джордж, както и сам можеш да си представиш, а аз естествено не мога да я виня за това.

Така се случи, че Елдъбъри нямаше кой знае каква нужда от белите пари, които баща ѝ остави за черни дни, защото тя стана известна скулпторка. От ръцете ѝ се раждаха творби, чиято художествена стойност не можеше да се поставя под съмнение, съдейки по високите им цени на пазара.

Аз самият не разбирах много добре произведенията ѝ, тъй като моят вкус към изкуството е съвсем безпътен. От мен не може да се очаква да оценя нещата, които тя създаваше за удоволствието на тази част от тълпата, която можеше да си позволи високите цени.

Спомням си, че веднъж я попитах какво точно представлява една нейна скулптура.

— Както виждаш, под творбата има надпис — „Щъркел в полет“.

Аз изучих внимателно нещото, което бе излято от най-фин бронз, и казах:

— Видях надписа, но къде е щъркелът?

— Ето го! — Тя посочи малък метален конус, който се издигаше от доста безформена бронзова подставка и завършваше с остър връх.

Огледах го замислено и пак попитах:

— Това щъркел ли е?

— Разбира се, стари глупчо — обясни ми тя. (Елдъбъри има навика винаги да ме нарича с такива нежни обръщения.) — Това е върхът на дългия клюн на щъркела.

— Това достатъчно ли е, Елдъбъри?

— Напълно — отвърна тя. — Аз не се опитвам да изобразя самия щъркел, а абстрактната представа за него.

— Да, така е — казах аз леко озадачен. — Сега, като ми каза, виждам, че е така. Все пак на картончето пише, че щъркелът е в полет. Това как да се разбере?

— Ех ти, мухльото ми! — възкликна тя. — Не виждаш ли тази доста безформена бронзова основа?

— Да — рекох обидено. — Доста се набива в очи.

— Нима ще отречеш, че въздухът или пък всеки газ, ако говорим по-общо, е една безформена маса. Е, тогава тази доста своеобразна бронзова основа е кристално ясно изображение на атмосферата.

Абстрактно, разбира се. А на тази страна на основата виждаш, че има една тънка права линия, абсолютно хоризонтална,

— Да. Колко ясно ми става, като ми го покажеш.

— Това е абстрактната представа за полет във въздуха.

— Забележително — възхитих се аз. — Направо прозрачно ясно ми стана, след като го обясни. Колко ще получиш за това?

— О — махна тя небрежно с ръка, за да подчертае маловажността на въпроса ми. — Може би десет хиляди долара. Това е толкова проста и разбираема скулптура, че бих се чувствала неудобно да я оценя повече. Тя е по-скоро фрагмент, отколкото нещо друго. Не е като това например — и тя посочи с ръка един стенопис на стената, изработен от парчета зебло и картон около центъра, в който бе закрепена счупена тел за разбиване на яйца със залепнали между пружините остатъци от засъхнал жълтък и белтък.

Блещех се в творбата със страхопочитание.

— Безценна е, разбира се! — не закъснях с похвалата.

— Такава би трябвало да бъде — каза тя. — Това не е нова тел за разбиване на яйца, нали разбираш. Носи патината на времето. Изрових я от една торба с боклуци.

Изведнъж, незнайно защо, долната ѝ устна потрепери и тя проплака:

— О, чичо Джордж!

Мигом се разтревожих. Сграбчих талантливата ѝ лява ръка със силните пръсти на скулптор и я стиснах.

— Какво има, дете мое?

— О, Джордж! Така се отегчавам да правя тези прости абстракции, само защото отговарят на вкуса на публиката. — Тя допря кокалчетата на дясната си ръка до челото си и изрече трагично: — Как бих искала да правя това, което аз искам. Това, което подсказва сърцето ми на художник.

— И какво е то, Елдъбъри?

— Искам да експериментирам. Искам да се движа в нова посока. Искам да опитам непознатото, да предизвикам непредизвиканото, да направя ненаправеното.

— Ами, дерзай, дете мое. Ти си достатъчно богата и можеш да си го позволиш.

Тя внезапно се усмихна и цялото ѝ лице се озари от красота.

— Благодаря, чичо Джордж. Благодаря ти, че ми казваш това. Всъщност, аз наистина си го позволявам от време на време. Имам една малка стая, в която държа малките си експерименти — тези, които само образованите познавачи на изкуството могат евентуално да оценят. Онези творби, които не са за вкуса на тълпата — все едно да хвърлиш бисери на свинете — добави тя, използвайки поетичното сравнение.

— Мога ли да ги видя?

— Разбира се, скъпи чичо. След това, което каза в подкрепа на аспирациите ми, как бих могла да ти откажа?

Тя повдигна една дебела завеса, под която се откри тайна врата, почти невидима — толкова добре се сливаше със стената. Натисна един бутон и вратата се отвори сама. Минахме през нея и докато тя се затваряше зад гърба ни, ярка флуоресцентна светлина окъпа помещението без прозорци, в което бяхме влезли. Стана светло като ден.

Почти веднага видях пред себе си фигурата на щъркел, направен от великолепен камък. Всяко перо си бе на мястото, очите блестяха одухотворени, човката бе леко отворена, а крилата — полуразперени. Не бих се учудил, ако се понесеше във въздуха — толкова истински изглеждаше.

— За Бога, Елдъбъри! — възкликнах аз. — Никога не съм виждал нещо по-хубаво.

— Харесва ли ти? Наричам го „фотографско изкуство“ и мисля, че е красиво по своему. Напълно експериментално е, разбира се. Те ценят само простите абстракции, които всеки може да разбере. Неща като тези могат да се харесат само на хората с изтънчен вкус, които предпочитат да осмислят произведенията бавно.

След този случай аз се сдобих с привилегията от време на време да надниквам в тайната стая и да разглеждам специално създадените екзотични творби, изваяни от силните ѝ пръсти и длетото. Възхищението ми от главата на жена, която приличаше досущ на Елдъбъри, бе безкрайно.

— Нарекох я „Огледалото“ — каза тя, като се усмихна стеснително. — Не ти ли се струва, че разкрива душата ми?

Съгласих се възторжено.

Мисля, че тази моя реакция я подтикна в крайна сметка да разкрие най-съкровената си тайна.

Малко преди това я бях попитал нещо много лично, търсейки по-деликатни думи:

— Елдъбъри, как нямаш... ъ... гаджета?

— Гаджета ли? — реагира тя с изражение на дълбоко презрение. — Фу! Тълпят се около мен като мухи на мед тези тъй наречени гаджета. Но как бих могла да им обърна изобщо някакво внимание? Аз съм художник. В сърцето, ума и душата си тая представа за истинска мъжка красота, с която никакъв мъж от плът и кръв не може да се сравнява. Само и единствено този образ всъщност вече спечели сърцето ми.

— Спечели сърцето ти, дете мое? — попитах меко. — Значи си го срещнала?

— Аз... — започна тя. — Но ела, чичо Джордж, ще го видиш. Ще споделиш голямата ми тайна.

Върнахме се в стаята с „фотографското изкуство“ и там тя дръпна друга дебела завеса. Озовахме се пред ниша, която не бях забелязал преди. В нея се изправяше статуя на мъж, висок над един и осемдесет, и чисто гол. Доколкото можах да преценя, от анатомична гледна точка голотата му бе съвършено точна до последния милиметър.

Елдъбъри натисна един бутон и статуята започна бавно да се върти на пиедестала си. Плавната симетрия и идеалните пропорции се виждаха от всеки ъгъл.

— Моят шедьовър — изрече задъхано Елдъбъри.

Самият аз не съм голям поклонник на мъжката красота, но по прекрасното лице на Елдъбъри видях изписано нескрито възхищение. Стана ми ясно, че тя прелива от любов и обожание.

— Ти обичаш тази статуя? — попитах аз, като предпазливо избегнах безличното „това нещо“.

— О, да! — прошепна тя. — Бих умряла за него. Докато той съществува, намирам всички други мъже безформени и отвратителни. Не бих могла да позволя на никой мъж да ме докосне, без да изпитам чувство на погнуса. Искам само него. Единствено него.

— Бедното ми дете — казах аз. — Статуята не е жива.

— Знам, знам това — промълви Елдъбъри съкрушено. — Нещастното ми сърце се къса от мъка. Какво да правя?

— Колко тъжно! Напомня ми за историята на Пигмалион — промърморих си аз.

— За кого? — попита Елдъбъри, която подобно на всички художници бе доста простовата и не знаеше нищо за широкия външен свят.

— За Пигмалион. Това е древна легенда. Пигмалион бил скулптор — точно като теб, само с тази разлика, че бил мъж. И той изваял една прекрасна статуя, но поради специфичните си мъжки пристрастия тя представлявала жена, която нарекъл Галатея. Статуята била толкова прекрасна, че Пигмалион се влюбил в нея. Виждаш ли, също като твоя случай, само с тази разлика, че ти си живата Галатея, а статуята е изсечена от камък...

— Не — отсече енергично Елдъбъри, — не очаквай от мен да го нарека Пигмалион. Това е грубо и недодялано име, а аз искам нещо поетично. Наричам го — и тук лицето ѝ светна отново от любов — Ханк. Има нещо толкова меко, толкова музикално в това име. Нещо, което говори на самата ми душа. Но какво се е случило с Пигмалион и Галатея?

— Завладян от любов, Пигмалион се помолил на Афродита...

— На кого?

— Афродита, гръцката богиня на любовта. Помолил ѝ се и тя, обзета от състрадание, вдъхнала живот на статуята. Галатея оживяла, омъжила се за Пигмалион и те заживели щастливо.

— Хм — промърмори Елдъбъри. — Предполагам, че Афродита не съществува в действителност, нали?

— Не. От друга страна, обаче... — опомних се навреме. Не допусках, че Елдъбъри ще ме разбере, ако ѝ разкажа за двусантиметровото дяволче Азazel.

— Много лошо — обобци тя. — Ако някой можеше да съживи Ханк за мен, ако можеше да го превърне от студен твърд мрамор в топла, мека плът, бих му дала... О, чичо Джордж, можеш ли да си представиш какво е да прегръщаш Ханк и да усещаш топлата плът под пръстите си... мека, мека... — Тя продължи да си мърмори тази дума, изпаднала в сексуален любовен екстаз.

— Всъщност, драга Елдъбъри — прекъснах я аз, — не бих желал да си въобразяваш, че мога да го направя. Ти спомена, че ако някой го превърне от студен твърд мрамор в топла, мека плът, си готова да му дадеш нещо. Какво конкретно имаше предвид, скъпа?

— Ами да! Бих му дала един милион долара.

Като всеки друг на мое място, чувайки да се споменава такава внушителна сума, от уважение направих съответната пауза.

— А имаш ли един милион долара, Елдъбъри?

— Не един, а два милиона чудесни доларчета, чичо Джордж — каза тя съвършено простодушно и естествено. — Мога спокойно да дам половината от тях. Ханк го заслужава. Освен това винаги мога да спечеля още пари, като скалъпя няколко абстрактни скулптури за масовата публика.

— Така е — промърморих аз. — Само не падай духом, Елдъбъри, и ще видим какво може да направи за теб чичо ти Джордж.

Това очевидно бе случай за Азazel, затова мобилизирах малкия си приятел. Той прилича досущ на двусантиметрова версия на дявол с всичките му атрибути — мънички, недоразвити напълно рогца и дълга, островърха опашчица.

Както обикновено той бе в лошо настроение и настояваше да ми губи времето, като ми разкаже с доста отегчителни подробности какви са причините за това. Изглежда се е занимавал с някаква артистична дейност или трябва да е била такава според стандартите на неговия абсурден свят, защото въпреки че ми я описа в пълни подробности, не можах да схвана нищо. Така или иначе, заниманията му не били одобрени от критиците. Бих казал, че те са едни и същи навсякъде — нищожни и зловни.

В това отношение, струва ми се, трябва да си благодарен, че критиците на Земята имат макар и само капка почтеност. Ако на Азazel може да се вярва, това, което критиците казали по негов адрес, е далеч по-лошо от всичко, което някой е казвал по твой. И най-мекото определение, което използвали те, направо плаче за бой с камшик. Твоите вайкания, които така ми напомниха неговите, ме подсетиха за тази история.

С голям труд успях да възпра ругатните му дотолкова, че да мога да пробутам молбата си да вдъхне живот на една статуя. Той започна да кряска толкова силно, че ме заболяха ушите.

— Да превърна материал, изграден на базата на силикатите, в живо същество от плът и кръв? Защо по-добре не ме помолиш да ти построя планета от изпращания, та да ти кажа браво! Как мога да превърна камъка в жива плът?

— Сигурно ще намериш начин о, най-могъщи! — казах аз. — Помисли само, че ако се справиш с тази непосилна задача, можеш да съобщиш за постижението си в твоя свят и да видим тогава дали критиците няма да се чувстват като стадо глупави магарета?

— Те са далеч по-лоши от стадо глупави магарета — отвърна Азazel. — Ако се чувстваха като глупави магарета, това би повишило цената им извънредно много. Такова чувство направо би ги ласкало. Искam да се чувстват като глутница тапири.

— Правилно. Точно така ще се чувстват. Всичко, което трябва да направиш, е да превърнеш студения и твърд камък в топла и мека плът. Най-вече мека. Една млада дама, за която имам високо мнение, иска да прегръща статуята и да усеща меката, еластична плът под пръстите си. Едва ли ще е чак толкова трудно. Статуята е идеален образ на човешко същество и ти просто трябва да я напълниш с мускули, кръвоносни съдове, органи и нерви, да я покриеш с кожа и — готово!

— Само да я напълня с всичко това, а? Нищо повече, така ли?

— Но помисли си само! Ще накараш критиците да се почувстват като стадо тапири.

— Хм. Така значи. Знаеш ли на какво смърдят тапирите?

— Не знам, но не ми казвай. Освен това можеш да ме ползваш за модел.

— Модел-котел — изримува заядливо Азazel. (Не знам от къде му хрумват такива сравнения.) — Знаеш ли колко е сложен даже най-недоразвитият човешки мозък?

— Виж какво — успокоих го аз, — не трябва да се задълбочаваш много с мозъка. Елдъбъри е простоватото момиче и това, което иска от статуята, няма много общо с мозъка. Поне така си мисля.

— Ще трябва да ми покажеш статуята и да ме оставиш да обмисля случая.

— Непременно. Но помни! Направи така, че тя да оживее докато сме там и наблюдаваме и се погрижи статуята да е ужасно силно влюбена в Елдъбъри.

— Любовта е лесна работа. Това е само въпрос на подреждане на хормоните.

На следващия ден направих така, че Елдъбъри да ме покани отново да погледам статуята. Азazel бе скрит в джоба на ризата ми. Той надзърташе оттам и издаваше слаби, но пронизителни пръхтящи звуци. За щастие Елдъбъри не виждаше нищо друго освен любимия Ханк. В този момент не би забелязала и двайсет дявола около себе си, пък били те и в естествен ръст.

— Е? — попитах по-късно Азazel.

— Ще се опитам да свърша работата. Ще го натъпча с органи, като ползвам за модел теб. Надявам се, че си нормален представител на противната си нисша порода?

— Повече от нормален — отвърнах надменно. — Аз съм изтъкнат образец — еталон на човешкия род.

— Чудесно тогава. Тя ще има статуята си от мека, топла, туптяща плът и кръв. Ще трябва да изчака до утре по обяд — по вашето време. Не мога да пришпорвам нещата.

— Разбирам. Ще те чакаме.

На следващата утрин телефонирах на Елдъбъри.

— Елдъбъри, дете мое, говорих с Афродита.

Елдъбъри прошепна възбудено:

— Да не искаш да кажеш, че тя съществува, чичо Джордж?

— В известен смисъл, мило дете. Твоят идеален мъж ще оживее днес по обяд пред собствените ти очи.

— О, Боже! — едва изрече тя. — Не ме лъжеш, нали чичо?

— Аз никога не лъжа — отвърнах убедено, понеже това наистина е така. Ще призная, че бях малко нервен, защото зависех изцяло от Азazel. От друга страна, обаче, той никога не ме е подвеждал.

По обяд и двамата бяхме пред нишата и съзерцавахме статуята, която бе отправила каменния си взор в пространството.

— Точен ли е часовникът ти, мила?

— О, да, сверих го с обсерваторията. Остава ни само една минута.

— Превъплъщението може и да закъснее с минута-две. Такива неща трудно се премерват с точност до секундата.

— Не се и съмнявам, че една богиня трябва да държи на точността — възрази Елдъбъри. — Иначе каква е ползата от това, че е

богиня?

Това се казва истинско упование. Думите ѝ се оправдаха, защото точно в дванайсет нула нула през статуята премина нещо като трепет. Цветът ѝ бавно се промени от мъртвешки бял в наситено розов — каквато е човешката плът. Постепенно фигурата на мъжа се раздвижи и оживи, ръцете му се отпуснаха покрай бедрата. Очите му придобиха син цвят и заблестяха от живота, който се събуждаше в него. Косата по главата му потъмня и стана светлокестенява, а тук-там — на подходящите места по тялото му, се появиха косми. Той сведе глава и погледна Елдъбъри, която се люлееше необуздано.

Бавно и със скърцане мъжът слезе от пиедестала и тръгна към Елдъбъри с разтворени за прегръдка ръце.

— Ти си Елдъбъри. Аз съм Ханк — представи се той.

— О, Ханк! — изгука Елдъбъри и се стопи в прегръдката му.

Те останаха така замръзнали доста дълго. После тя ме погледна през рамо, а очите ѝ блестяха от екстаз.

— Ханк и аз ще останем в къщата няколко дни — нещо като меден месец — поясни ми тя. — Ще се видим по-късно, чичо Джордж. — При тези думи тя потърка палец и показалец в недвусмислен жест. Не бе забравила за парите, разбира се.

Тогави и моите очи светнаха в екстаз. Излязох на пръсти от къщата. Да си кажа честно, в момента си мислех, че е доста нелепо една напълно облечена млада жена да бъде прегръщана така горещо от един съвършено гол млад мъж. Бях сигурен обаче, че веднага след като вратата се захлопне зад гърба ми, Елдъбъри ще се погрижи да поправи това противоречие.

Прекарах десет дни в очакване Елдъбъри да ми телефонира, но тя така и не го направи. Не бях много изненадан, защото си давах сметка, че е заета с други дейности. Все пак реших, че е редно да направят малка почивка — просто за да си поемат дъх. Освен това си помислих, че след като нейното съкровено желание се изпълни изцяло благодарение на моите усилия (и на Азazel, разбира се), ще бъде честно и почтено и моето желание да се изпълни, и аз да получа полагащия ми се дял от екстаза.

Отправих се за мястото, където бях оставил щастливата двойка, и натиснах звънеца. Почаках доста. В съзнанието ми се оформи

неприятната картина на двамата млади, изпаднали в смъртно изтощение. Най-после вратата едва се откряна.

Беше Елдъбъри, която щеше да изглежда напълно нормално, ако лицето ѝ не бе изкривено от гняв.

— О, това си ти!

— Ами да — започнах аз. — Опасявах се, че сте напуснали града, за да продължите медения си месец. — Не споменах нищо за това, колко изтощително се отразяват медените месеци. Реших, че няма да е дипломатично.

— И какво искаш?

Тонът ѝ не бе кой знае колко дружелюбен. Разбирах, че сигурно е неприятно да прекъсвам заниманията им, но в края на краищата една малка пауза след цели десет дни не значи края на света.

— Ами, имаме да уреждаме един незначителен въпрос за един милион долара, дете мое — казах, като бутнах вратата и влязох вътре.

Тя ме изгледа студено и презрително и заяви:

— Ще си ги получиш на куково лято, склеротичен старец такъв!

Не знам какво точно е това „куково лято“, но моментално направих заключението, че ще да е нещо много по-малко от един милион долара.

Силно озадачен, да не кажа направо обиден, попитах:

— Защо? Какво има?

— Какво има ли? — кресна тя. — Какво има, а? Ще ти кажа аз на теб! Когато казах, че искам Ханк да е мек, нямах предвид да е мек навсякъде и непрекъснато!

Със силните си ръце на скулптор ти ме изтласка извън вратата и я затръшна след мен. Докато стоях там все още объркан и недоумяващ, тя я отвори отново и допълни:

— И ако посмееш пак да се върнеш, ще накарам Ханк да те разкъса на парчета, защото той във всяко друго отношение е силен като бик.

Отидох си. Какво друго ми оставаше? Е, как ти се харесва тази история като критика на моите артистични усилия? Така че не ме занимавай с незначителните си оплаквания!

Джордж поклати тъжно глава. Изглеждаше толкова унил, че наистина се трогнах.

— Джордж, знам, че обвиняваш Азazel за това, но мисля, че вината не е в малкото дяволче. Ти наблегна особено силно на онзи момент относно мекотата...

— Точно това искаше тя — взмути се Джордж.

— Да, но ти си казал на Азazel да те ползва като модел при оживяването на статуята. Сто на сто това е причината за неспособността на...

Джордж ме прекъсна с недвусмислен жест на ръката.

— Това — каза той, като ме изгледа кръвнишки — ме наранява повече и от загубата на парите, които си бях изработил честно. Трябва да те информирам, че независимо от факта, че съм попреминал с няколко години първа младост...

— Да, да, Джордж, извинявай. Мисля, че ти дължа десетачка.

Е, десет долара са си десет долара. Но пък си купих спокойствието. Джордж взе банкнотата и се усмихна.

[1] Elderberry (англ.) — бълг. — Бел. прев. ↑

ПОЛЕТЪТ НА ФАНТАЗИЯТА

Винаги когато вечерям с Джордж, много внимавам да не използвам кредитна карта. Плащам в брой, тъй като това дава възможност на приятеля ми да упражни симпатичния си навик да прибере рестото. Естествено, внимавам също така и рестото да не е много голямо. Бакшиш оставям отделно.

Този път обядвахме в „Боутхаус“ и се връщяхме пеша през Сентръл парк. Беше чудесен топъл ден. Седнахме на една пейка на сянка да починем.

Джордж наблюдаваше някаква птичка, кацнала неспокойно на един клон и готова всеки миг да запърха и да отлети — което и направи. Той я проследи с поглед.

— Когато бях дете, се чувствах много оскърбен, че птиците могат да се стрелкат из въздуха, а пък аз не мога — каза той.

— Мисля, че всяко дете завижда на птичките. А и възрастните също. Все пак хората могат да летят, и то по-бързо и по-далече от всяка птица. Да вземем само самолета, който може да обиколи Земята за девет дни, без да спира и да зарежда. Нито една птица не може да направи това — казах убедително.

— На коя птица и е притрябвало това? — отвърна Джордж с презрение. — Нямам предвид да седиш в машина, която лети, даже не говоря и за това да се рееш из въздуха с делтапланер. Това са технически компромиси. Имам предвид да летиш, когато пожелаеш: да контролираш лекото размахване на ръцете си, след това да се издигнеш във въздуха и да полетиш.

— Искаш да си независим от гравитацията — въздъхнах аз. — Веднъж сънувах това, Джордж. Представях си как ще подскоча във въздуха и ще остана там, като движа лекичко ръцете си, а после ще се спусна бавно и плавно. Разбира се, знаех, че това е невъзможно, затова предположих, че просто съм сънувал. Събудих се и се намерих в леглото си. Станах от него и установих, че все още мога да се движа свободно из въздуха. И понеже ми се струваше, че съм се събудил,

вярвах, че наистина мога да го правя. Тогава обаче наистина се събудих и разбрах, че все още съм такъв роб на гравитацията, какъвто винаги съм бил. Какво чувство на загуба изпитах! Какво силно разочарование! Не можех да се съвзема дълго време.

— Знам и по-лошо от това — каза Джордж, което бе почти неизбежно при него.

— Така ли? Да не би да си сънувал същия сън? Само че по-дълъг и по-хубав?

— Сънища! Ала-бала! Аз не се движа в сънищата си. Това оставям на драскачи дилетанти като теб. Говоря за действителността.

— Искаш да кажеш, че наистина си летял? Трябва ли да вярвам, че си пътувал с космически кораб в орбита?

— Съвсем не в космически кораб, а точно тук, на Земята. И не аз. Това се случи с един мой приятел, Балдур Андерсон, но май е по-добре да ти разкажа цялата история...

Повечето от приятелите ми — каза Джордж — са интелектуалци и професионалисти. Предполагам, че слагаш и себе си в тази категория. Балдур обаче не бе от тях. Той бе шофьор на такси, не много образован, но хранеше дълбоко уважение към науката. Прекарахме заедно много вечери в любимата кръчма, пиехме бира и разговаряхме за „големия взрив“, за законите на термодинамиката, за генното инженерство и какво ли още не. Той винаги ми бе много благодарен, че му обяснявах тези мистериозни въпроси и настояваше да плаща сметката, въпреки моите протести.

Имаше само една неприятна черта в характера му: беше неверник. Нямам предвид онзи философски неверник, който отрича всички аспекти на свръхестественото, членува в някоя нерелигиозна хуманна организация и много внимателно се изразява на език, който никой не разбира, пише статии в списания, които никой не чете. От такъв неверник няма никаква вреда, нали?

Балдур беше от оня тип хора, които едно време са смятали за селски атеисти. Навлизаше в спорове в кръчмата с хора, така невежи по дадения въпрос, както и той самият. Това съвсем не бе упражнение по изтънченост на стила и привеждане на разумни аргументи. Типичните им спорове бяха от този род:

— Е, като се правиш на толкова умен, лукова главо такава — заяждаше се Балдур, — кажи ми къде си е намерил Каин жена?

— Не е твоя работа — отвръщаше противникът.

— Питам те, защото Ева е била единствената жива жена по онова време според Библията — упорстваше той.

— Откъде знаеш?

— В Библията го пише.

— Не е вярно. Покажи ми къде пише: „По това време Ева беше единствената жена на цялата Земя.“

— Ами то се подразбира.

— Подразбира се, а? Бабини деветини!

— О, така ли?

— Така, я!

В някои по-спокойни моменти се опитвах да убеждавам Балдур.

— Балдур — казвах му аз. — Няма смисъл да оспорваш религиозните въпроси. Това няма да промени нищо. Само създаваш неприятности.

Балдур ми отвръщаше войнствено:

— Мое конституционно право е да не вярвам в разните измишльотини и да изразявам на глас убежденията си.

— Разбира се — не отстъпах аз, — но един ден някой от господата в кръчмата, дето се наливат с алкохол, може да те цапардоса по главата преди да се е сетил за конституцията.

— От мен се очаква — твърдеше Балдур — да си подам и другата буза. Така пише в Библията. Там се казва: „Не вдигай голям шум за стореното ти зло. Забрави го“.

— Да, ама може и да забравят този цитат.

— И какво от това? Мога и сам да се оправя.

Той наистина не се перчеше, защото бе едър и мускулест. Носът му, изглежда, бе спрял много удари, а юмруците му вдъхваха страхопочитание.

— Сигурен съм, че можеш — казах аз, — но при религиозни спорове обикновено няколко души са в опозиция срещу един. Дузина мъжаги, действащи единодушно, могат лесно да те направят на пихтия. Освен това — допълних аз — да предположим, че наистина спечелиш спор по религиозен въпрос. Това би могло да накара някой

от господата тук да загуби вярата си. Нима наистина се чувстваш способен да поемеш отговорността за това?

Балдур ме погледна разтревожен, защото по сърце бе добродушен човек.

— Никога не коментирам деликатни религиозни въпроси — каза той. — Говоря за Каин и Йоан, който не е могъл да преживее цели три дни в търбуха на кит, или пък за такива работи като ходенето по водата. Не казвам нищо наистина обидно. Никога не си ме чул да казвам нещо против Дядо Коледа, нали? Даже веднъж видях едно приятелче шумно да крещи, че Дядо Коледа имал само осем северни елени и че нямало никакъв Рудолф, елена с червения нос, дето винаги тегли шейната му. Казах му: „Опитваш се да направиш нещастни малките дечица, така ли?“ и му фраснах един по носа. Не позволявам на никого да каже нещо срещу Дядо Коледа или Снежния човек.

Такава чувствителност не можеше да не ме трогне, естествено. Затова го попитах:

— Как стигна до това състояние, Балдур? Какво те превърна в такъв отявлен неверник?

— Ангелите — отвърна той, като смръщи страховито вежди.

— Ангелите ли?

— Аха. Когато бях дете, разглеждах картинки с ангели. Виждал ли си някога картинки на ангели?

— Разбира се.

— Имат крила. Имат ръце, имат крака, а на гърба си имат и крила. Четях научнофантастични книжки. Там лишеше, че всяко животно, което има гръбнак, има четири крайника. Животните имат четири перки, или четири крака, или два крака и две ръце (като нас), или два крака и две крила. При някои видове двата задни крака закърняват — като при китовете например, а при други — двата предни крака, като при кивитата. Никое животно обаче не може да има повече от четири крайника. Затова, питам аз, как така ангелите имат шест крайника: два крака, две ръце и две крила? Имат ли скелет? Имат. Да не би да са насекоми или нещо друго? Попитах майка да ми обясни тази работа, а тя ми каза да си затварям устата. Ето защо още тогава се замислих за много неща от този род.

— Но, Балдур — опитах се да възразя, — ти не можеш да приемаш изображенията на ангелите буквално. Крилата им са

символични. Те просто намекуват за скоростта, с която ангелите могат да се преместват от едно място на друго.

— О, така ли? — рече — Балдур. — Само попитай някой от онези библиопоклонници дали ангелите имат крила. Те са дълбоко убедени, че имат. Прекалено са тъпи, за да разберат тая работа с шестте крайника. Всичко това е една тъпотия. Освен това има и нещо друго за тези ангели, което ме измъчва. Предполага се, че летят. Защо тогава аз да не мога да летя? Това не е справедливо! — Долната му устна се издаде напред. Лицето му се нацупи като на малко дете пред разплакване. Нежното ми сърце се размекна и потърсих някакъв начин да го утеша.

— В това ли била работата, Балдур? Когато умреш и отидеш на небето, ще се сдобиеш с крила и ореол, че и арфа отгоре на всичко. Тогава ще можеш да летиш.

— Вярваш ли в тези измишльотини?

— Е, не съвсем, но е утешително човек да вярва в нещо. Защо не опиташ?

— Нямам подобни намерения, тъй като това не е научно. През целия си живот съм искал да летя — аз самият, без чужда помощ, и само с ръцете си. Все си мисля, че трябва да съществува някакъв научен начин да мога да летя тук, на Земята.

Тъй като все още държах да го успокоя, казах нещо доста непредпазливо:

— Сигурен съм, че има такъв начин.

Очевидно въздействието на няколкото питиета, с които бях нарушил статута си на въздържател, бе причината за това изхвърляне.

Той ме фиксираше много строго с леко налетите си с кръв очи.

— Будалкаш ли ме? Или се подиграваш с едно невинно детско желание?

— Не, не! — отвърнах аз енергично и изведнъж осъзнах, че и той бе прекалил с около дузина питиета. Забелязах как десният му юмрук се свива по доста неприятен начин. — Нима смяташ, че бих се подигравал с една чиста детска мечта? Или пък с фикс идеята на един възрастен? Просто познавам един... учен, който вероятно знае някакъв начин.

Все още изглеждаше войнствено настроен.

— Питай го — нареди ми той — и ме уведоми какво е казал. Не обичам хората, които ми се подиграват. Не съм такъв тип. Аз не ти се подигравам, нали? Не го правя на въпрос, че никога не плащаш сметките, нали?

Нагазвахме в опасни води. Побързах да го уверя:

— Ще се консултирам с моя приятел. Не се тревожи. Аз ще се заема с работата.

Общо взето, смятах, че съм постъпил добре. Не исках да си прережа клона, благодарение на който получавах безплатни питиета, а още по-малко желяех да се превърна в мишена за гнева на Балдур. Той не вярваше в библейските поучения за Бог, който обича своите врагове и ги благославя за това, че го хулят, и прави добро на онези, които го мразят. Балдур твърдо вярваше в юмручното право.

Ето защо се посъветвах с моя извънземен приятел Азazel. Казвал ли съм ти някога, че имам... Казвал съм ти, значи? Е, добре, посъветвах се с него.

Както винаги, когато го викам, Азazel бе в ужасно настроение. Държеше опашката си под необичаен ъгъл и когато го попитах за причината, той избухна в остри, дори яростни коментари по адрес на потеклото ми — въпрос, по който той едва ли би могъл да знае нещо.

Допуснах, че случайно е бил настъпен. Той е много мъничък — височината на тялото му от основата на опашката до върха на главата му е два сантиметра. Подозирам, че дори и сред себеподобните си Азazel е далеч под средния ръст. В конкретния случай със сигурност бе попаднал под нечий крака и унижението, че не е бил забелязан, бе го вбесило.

За да го успокоя, започнах мазно:

— Ако можеше да летиш, о, Могъщи, на който цялата вселена отдава почит, в тебе нямаше да се препъват децата на дръвниците.

Това доста повдигна духа му. Той продължи да си мърмори последната фраза под нос, като че ли се опитваше да я наизусти, за да я използва при някой удобен случай в бъдеще.

— Аз мога да летя, о, противна маса ненужна плът! — изписка с фалцет той. — И сигурно щях да летя, ако си бях направил труда да забележа присъствието на онзи нисш индивид, който с присъщата си недодяланост връхлетя върху мен. Но, така или иначе, защо ме викаш

и какво искаш? — Тези думи той изрече почти с ръмжене, макар че при голямата височина на гласа му приличаше повече на бръмчене.

— Макар че ти можеш да летиш, Велики господарю — продължих все така ласкателно, — има хора от моя свят, които не могат.

— В твоя свят няма хора, които могат да летят. Те са толкова огромни, подути и тромави, колкото сто шалидракона. Ако разбираш нещо от аеродинамика, нищожно насекомо такова, щеше да знаеш...

— Прекланям се пред изключителните ти знания, най-мъдър сред мъдреците, но ми мина през ума, че можеш да се справиш с принципите на антигравитацията.

— Антигравитацията ли? Знаеш ли как...

— О, ти, който имаш колосален ум, ще ми позволиш ли да ти припомня, че си го правил и преди? — продължих да упорствам аз.

— Това, доколкото си спомням, бе само частично лечение — изтъкна Азazel. — То едва помогна на твоя човек да се движи по повърхността на купчините замръзнала вода, която имате във вашия ужасен свят. Сега, както схващам, ме молиш за нещо много по-необикновено.

— Да, имам един приятел, който би желал да лети.

— Твоите приятели са все много особени. — Азazel приседна върху опашката си, както често правеше, когато искаше да помисли, но, разбира се, подскочи мигом с пронизителен писък от болка, защото бе забравил за контузията на израстъка си.

Подуках малко на опашчицата му. Това, изглежда, му помогна и го облекчи. Вече омилолюбивен, той каза:

— Ще са необходими механично антигравитационно устройство, което, естествено, мога да ти доставя, както и пълноценното участие на автономната нервна система на твоя приятел, ако допуснем, че има такава.

— Мисля, че има — вметнах аз. — Но как ще се осъществи взаимодействието между тях?

Азazel се поколеба:

— Предполагам, че той трябва да повярва, че може да лети.

Два дни по-късно посетих Балдур в скромния му апартамент.

— Ето — казах аз и му подадох устройството.

Не беше нещо внушително. Имаше форма и размер на орех и ако човек го допреше до ухото си можеше да чуе слабо бръмчене. Не мога да кажа от какъв вид бе захранването, но Азazel ме увери, че няма да се изтощи.

Освен това той ме предупреди изрично, че приспособлението трябва да бъде в контакт с кожата на летящия, затова го закачих на малка верижка и се получи нещо като медальон.

— Ето, заповядай — казах още веднъж, а Балдур се отдръпна подозрително. — Сложи го на врата си и го носи под ризата. А ако носиш фланелка, под нея.

— Какво е това, Джордж?

— Антигравитационно устройство, Балдур. Последна мода. Супернаучно и изключително секретно. Не трябва да казваш никому за него.

Той протегна колебливо ръка.

— Сигурен ли си? Твоят приятел ли ти го даде?

Уверих го с кимване на глава.

— Сложи си го.

Все още нерешителен, той го надяна през главата си. След малко насърчение от моя страна се престраши, разкопча си ризата и го пусна под фланелката. После пак грижливо се закопча.

— И сега какво?

— Ами сега размахай ръце и ще полетиш.

Така и направи, но не стана нищо. Веждите над малките му очички се смръщиха.

— Подиграваш ли ми се?

— Не, но трябва да повярваш, че ще полетиш. Гледал ли си какво направи Питър Пан от филма на Уолт Дисни? Повтаряй си: „Мога да летя, мога да летя, мога да летя“,

— Да, ама там се пръскаха с някакъв прах.

— Вярно, но това не е научно, а устройството на врата ти е научно. Повтаряй си, че можеш да летиш.

Балдур ме удостои с дълъг, мрачен поглед и трябва да призная, че макар да съм храбър като лъв, малко се разтревожих.

— Трябва ти малко време, Балдур. Ще се научиш да летиш.

Той все още се звереше страховито срещу ми, но размаха енергично ръце и заповтаря: „Мога да летя. Мога да летя.“ Нищо не се

случи.

— Подскочи! — подканих го аз. — Дай малък начален тласък. — Изпаднах в нервна паника и се чудех дали Азazel е знаел какво прави.

Като продължаваше да гледа все така заплашително и да размахва ръце, Балдур подскочи. Той се издигна във въздуха на около трийсет сантиметра, остана така докато успях да преброя до три и после бавно се спусна.

— Хей! — рече той красноречиво.

— Хей! — отвърнах аз силно изненадан.

— Аз като че ли полетях.

— При това много грациозно — потвърдих ласкателно.

— Аха. Хей, ама аз мога да летя! Я да опитам пак!

Така и направи, а косата му остави отчетливо мазно петно там, където главата му удари тавана. Той се спусна, като разтъркваше черепа си.

— Можеш да се издигаш само на около метър и двайсет, нали разбираш? — предупредих го аз.

— Тук вътре, но нека да излезем навън.

— Луд ли си? Нали не искаш хората да узнаят, че можеш да летиш? Ще ти отнемат антигравитационното устройство, за да могат учените да го изследват. Никога повече няма да можеш да летиш. Моят приятел е единственият, който знае за него. Пази се в пълна тайна.

— Какво ще правя тогава?

— Наслаждавай се на летенето из стаята.

— Не е много.

— Така ли? А можеше ли изобщо да летиш преди пет минути?

Както винаги, всемогъщата ми логика се оказа убедителна.

Трябва да призная, че докато го наблюдавах да се носи леко и грациозно сред не дотам благоуханния въздух на малката му дневна, изпитах определено желание и аз да се опитам да летя. Не бях сигурен обаче дали ще му се откъсне от сърцето да ми заеме антигравитационното устройство, но, което бе по-важно — силно се съмнявах, че то изобщо ще действа върху мене.

Азazel упорито отказва да направи каквото и да било лично за мен поради, както той го нарича, етични съображения. Даровете, изтъква той по идиотския си начин, са предназначени само за другите.

Така и не можах да убедя никой от облагодетелстваните да ме възнагради богато и както подобава.

Най-после Балдур се приземи върху един стол и каза самодоволно:

— И ти твърдиш, че мога да летя само защото вярвам в това?

— Точно така. Това е полет на фантазията.

Много хубаво се изразих, но Балдур е глух за всякакви остроумия. Затова коментарът му бе съвсем прозаичен:

— Виж какво, Джордж, много по-добре е да вярваш в науката, отколкото в небесата и всички тези щуротии за крилатите ангели.

— Несъмнено — рекох аз и минах на по-практична тема. — Ще прекъснем ли, за да вечеряме някъде, а после да му ударим по няколко питиета?

— Дадено — съгласи се той и ние прекарахме една чудесна вечер.

И все пак нещата някак не вървяха. Определена меланхолия като с покров обви Балдур. Той изостави старите си пиянски свърталища и потърси нови.

Аз нямах нищо против. Новите места бяха на крачка от старите и предлагаха чудесно сухо мартини. Все пак бях любопитен да узная причината.

— Не мога да споря повече с тези дръвници — призна мрачно Балдур. — Изгарям от желание да им кажа, че мога да летя като ангел. Но ще ме боготворят ли? Ще повярват ли въобще? Те вярват на всички тези глупости за говорещи змии и жени, превърнали се в сол. Това са само детски приказки и нищо повече. Но на мен не биха повярвали. За нищо на света. Затова просто трябва да стоя далеч от тях. Дори в Библията пише: „Не стой в компанията на мижитурки! Не сядай там, където е седял презреният“.

От време на време избухваше и се оплакваше:

— Не мога да летя само в апартамента. Няма място. Не мога да усетя летенето. Трябва да го направя на открито. Трябва да се издигна в небето и да се спусна оттам.

— Ще те видят.

— Мога да го направя през нощта.

— Тогава ще се блъснеш в някоя планина и ще се убиеш.

— Не и ако се издигна достатъчно високо.

— И какво ще видиш през нощта? Със същия успех можеш да си кръжиш из стаята.

— Ще намеря някое място, където няма хора.

— Нима са останали такива места в наше време? — не отстъпвах аз.

Благодарение на неопровержимата си логика аз винаги побеждавах в тези спорове. Той обаче ставаше все по-нещастен, докато най-накрая изчезна в продължение на няколко дни. Не си беше у дома. От таксиметровия гараж, в който работеше, ми казаха, че си е взел двуседмичния платен отпуск, който му се полага, но, уви, не знаеха къде може да е отишъл. Не ми беше много криво, че се лишавам от гостоприемството му, но се тревожех какво ли прави сам, като имах предвид манията за летене, която го бе обхванала.

Най-после, когато се върна и ми се обади по телефона, разбрах какво е станало. Едва го познах — толкова съкрушен звучеше гласът му. Естествено, щом ми обясни, че се нуждае адски много от мен, веднага го посетих.

Балдур седеше обезсърчен и съвсем паднал духом.

— Джордж — поде той, — по-добре никога да не го бях правил.

— Какво имаш предвид?

Думите просто се изляха от устата му;

— Помниш ли като ти казах, че искам да намеря място, където няма хора?

— Помня.

— Е, хрумна ми една идея. Взех си малко отпуска, когато прогнозата за времето обещаваше няколко хубави, слънчеви дни, и наех самолет. Отидох на едно от онези летища, където можеш да наемеш срещу заплащане самолет за разходка — нещо като въздушно такси.

— Знам ги — отвърнах.

— Казах на пилота да потеглим от покрайнините и да прелетим над всички по-затънтени местенца. Обясних му, че искам да се любувам на пейзажа. Всъщност исках да се поогледам за някое наистина необитавано местенце и когато го открия, да попитам как се казва и после, през някой уикенд, да отида там и да летя така, както цял живот съм мечтал.

— Балдур — прекъснах разказа му, — не можеш да познаеш какво е мястото от такава височина. Отгоре може да ти се струва съвсем необитаемо, а когато слезеш долу, ще установиш, че е пълно с хора.

— Каква е ползата да ми казваш това сега? — горчиво каза той. Помълча, поклати тъжно глава и продължи. — Летях с един от тези наистина старомодни самолети — с открита кабина за пилота отпред и открито място за пътника отзад. Наведох се настрани, за да мога да гледам земята и да се уверя, че няма шосета, автомобили и ферми. Свалих предпазния колан за да гледам по-добре, искам да кажа, тъй като мога да летя, не ме е страх от високото. Взех да се навеждам навън, а пилотът не знаеше какво правя там отзад и при един остър завой самолетът се наклони доста опасно и преди да мога да се хвана за нещо, взех че паднах.

— Боже мой! — възкликнах аз.

Пред Балдур имаше кутия с бира и той прекъсна разказа си, за да отпие жадно няколко глътки. После изтри уста с опакото на ръката си и ме попита:

— Джордж, случвало ли ти се с да паднеш някога от самолет без парашут?

— Не — отвърнах убедено. — Като се замисля, май никога не ми се е случвало такава неща.

— Е, опитай някой ден — препоръча той. — Много особено се чувства човек. Бях страхотно изненадан. Известно време не можех да разбера какво се е случило. Навсякъде около мен имаше само въздух, а земята се въртеше под краката ми, после се обърна и бе над главата ми. Аз все си повтарях: „Какво, по дяволите, става?“ След малко започнах да усещам вятъра и той духаше все по-силно, само дето не можех да определя от коя посока. И чак тогава в съзнанието ми проникна мисълта, че падам. Просто си казвах: „Хей, ами аз падам!“ И веднага щом като си казах видях много ясно, че наистина падам, защото земята отново беше под краката ми. Струваше ми се, че се спускам с бясна скорост и знаех, че ще се ударя, затова затворих очите си с ръце, но това не ми помогна много. Джордж, ще повярваш ли, ако ти кажа, че през цялото време изобщо не ми дойде на ум за моята способност да летя. Бях прекалено изненадан. Можех да се пребия. Но когато почти стигнах земята, се опомних и си казах: „Мога да летя. Аз мога да

летя“. Беше като плъзгане. Изведнъж като че ли въздухът се превърна в голям, привързан за мен гумен балон, който ме дръпна назад. Започнах да се снижавам бавно и постепенно. Когато почти стигнах върховете на дърветата, аз започнах да се спускам съвсем плавно и си мислех: „Може би сега е моментът да пикирам?“ Чувствах се доста изтощен и ми оставаше съвсем малко разстояние до земята, затова се стегнах, забавих още повече полета и се приземих на крака с едно едва чуто тупване.

Естествено, ти се оказа прав, Джордж. Когато бях горе, във въздуха, всичко изглеждаше безлюдно, но когато стъпих на земята, около мен се събра цяла тълпа от хора. Имаше някаква църква с островърха камбанария наблизо, която очевидно не съм забелязал през зеленината на дърветата.

Балдур затвори очи и постоя така известно време. Дишаше дълбоко, за да се успокои.

— Какво се случи после? — не устоях на любопитството си.

— Никога не можеш да отгатнеш.

— Не се и опитвам — успокоих го аз. — Просто ми разкажи.

Той отвори очи и продължи:

— В този момент всички излизаха от църквата — някаква църква на истински библиопоклонници. Един падна на колене, издигна нагоре ръце и се разкрещя: „Чудо! Чудо!“ Тогава и останалите започнаха да правят същото. Никога не си чувал такава шумотевица. Към мен се приближи една особа, един нисък дебелак, и ми вика: „Аз съм лекар. Кажете ми какво се случи?“ Не можех да се сетя какво да му кажа. Какво може да измисли човек, че да обясни смислено как така изведнъж се е спуснал от небето? Ще се разкрещят, че съм ангел и гледай какво става тогава! Казах им истината. Обясних им, че случайно съм паднал от самолета. А те отново взеха, че се разкрещяха: „Чудо!“ Чудо, та чудо.

Докторът ме попита: „Имахте ли парашут?“ Как да им кажа, че съм имал, когато около мен няма и помен от парашут. Затова си признах, че не съм имал. А той ми вика: „Видяхме ви да падате, а после да забавяте летежа си и да се приземявате леко“. Един друг човек — оказа се, че е проповедникът от църквата, ми каза с благ и прочувствен глас: „Ръката на Бога ви държеше“.

Е, не можах да понеса това и им казах: „Не е вярно. Антигравитационното устройство ме държеше във въздуха“. А лекарят ме попита: „Какво устройство?“ Повторих му: „Антигравитационното“. А той се разсмя и ми каза: „Ако бях на ваше място, щях да се придържам към версията за ръката на Бога“. Като че ли му разказвах измислици!

По това време и пилотът вече се бе приземил и се приближаваше към нас, пребледнял като платно. Взе да обяснява: „Не съм виновен: онзи глупак се освободи от предпазния колан“. Тогава ме видя да седя там и само дето не припадна. „Как се озова тук? Та ти нямаш парашут?“ В този момент всички запяха някакъв псалм ли, що ли, а проповедникът хвана пилота за рамото и му обясни, че божията ръка ме е спасила, защото съм бил определен да свърша някакво велико дело на земята. Продължи в този дух да му разправя как всички от паството му, събрали се за молитва този ден, били повече от сигурни, че Бог седи на трона си в небесата и се претрепва от работа, за да свърши всичко както трябва, и какви ли не още щуротии.

Той дори успя да накара и мен да се замисля за всичко това. Представяш ли си, аз, неверникът започнах да мисля дали пък не съм бил спасен за нещо велико. Тогава надойдоха вестникарите и още лекари — нямам представа кой ги повика и откъде се взеха. Започнаха да ме разпитват, докато по едно време помислих, че полудявам, но лекарите ги спряха и ме откараха в една болница за преглед.

Бях като сащисан.

— Наистина ли те откараха в болница?

— И още как. Не ме оставиха и за минутка сам. Бях сензационната новина на местния вестник, а от Рутгърс или някакво друго място се изтресе някакъв учен и продължи да ме разпитва за случилото се. На него също му казах за антигравитационното устройство, а той само се изсмя. Тогава го попитах: „Щом не ми вярвате, и вие, ученият ли смятате, че е станало някакво чудо?“ А той ми отговори: „Много учени вярват в Бог, но нито един от тях не вярва, че антигравитацията е възможна“. После допълни: „Но все пак, покажете ми как действа това устройство, господин Андерсен, и може да си променя мнението“. Не знам защо, но не можах да го накарам да задейства и все още не мога.

За мой ужас Балдур покри лицето си с ръце и се разплака като дете.

— Я се стегни, Балдур. То трябва да действа — окуражих го аз.

Той поклати отрицателно глава и каза приглушено:

— Не, не! Действа само ако вярвам, а аз вече не вярвам. Всеки казва, че това е чудо. Никой не вярва в антигравитацията. Всички ми се подиграват, а ученият каза, че това нещо било просто парче метал, което нямало никакъв източник за зареждане с енергия и не се контролирало и че антигравитацията била невъзможна работа според Айнщайн, оня учен с теорията за относителността. Джордж, трябваше да те послушам. Сега никога повече няма да летя, защото загубих вярата си. Може би изобщо няма антигравитация, а всичко е било божие дело. Бог е действал чрез теб поради някаква причина. Започвам да вярвам в Бога и загубих способността си да летя.

Бедният човек. Той наистина никога повече не полетя. Върна ми устройството, което аз, на свой ред, върнах на Азazel.

В края на краищата Балдур напусна работата си и отиде в църквата, до която се бе приземил. Сега работи като църковен настоятел там. Отнасят се много внимателно с него, защото са убедени, че е белязан и закрилян от ръката на Бог.

Гледах Джордж много съсредоточено. Лицето му, както винаги, когато ми разказваше за Азazel, излъчваше внушение за неподправена честност.

— Кога се случи това, Джордж?

— Миналата година.

— С цялата тази шумотевица за чудото, журналистите, пресата и всичко останало?

— Точно така.

— Обясни ми тогава как не съм прочел нещичко по този въпрос във вестниците.

Джордж бръкна в джоба си и измъкна петте долара и осемдесет и двата цента — рестото от сметката, което той внимателно бе прибрал, след като платих обяда. Побутна банкнотата настрана и каза:

— Даваш ми пет долара и аз ти обяснявам работата.

Не се колебах и за момент. Отвърнах:

— Обзалагам се на пет долара, че не можеш.

— Ти четеш само „Ню Йорк Таймс“, нали?

— Да.

— А „Ню Йорк Таймс“, с присъщото му отношение към читателите, които вестникът смята за интелектуалци, помества всички съобщения за чудеса в някое забутано ъгълче на трийсет и първа страница, редом с рекламите за бикини. Така ли е?

— И така да е, какво те кара да мислиш, че не бих го видял, дори да е било сбутано в някой незабележим ъгъл?

— Защото — отвърна Джордж триумфално — е добре известно, че с изключение на някои заглавия, ти не четеш нищо във вестниците. Преглеждаш „Ню Йорк Таймс“ само за да видиш дали името ти не е споменато някъде.

Помислих малко и му дадох нови пет долара. Това, което каза, не беше вярно, но допускам, че общото мнение е такова. Затова реших, че няма смисъл да споря.

Издание:

Айзък Азимов. Азazel. Издателство „Книжен тигър“, 1993 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.